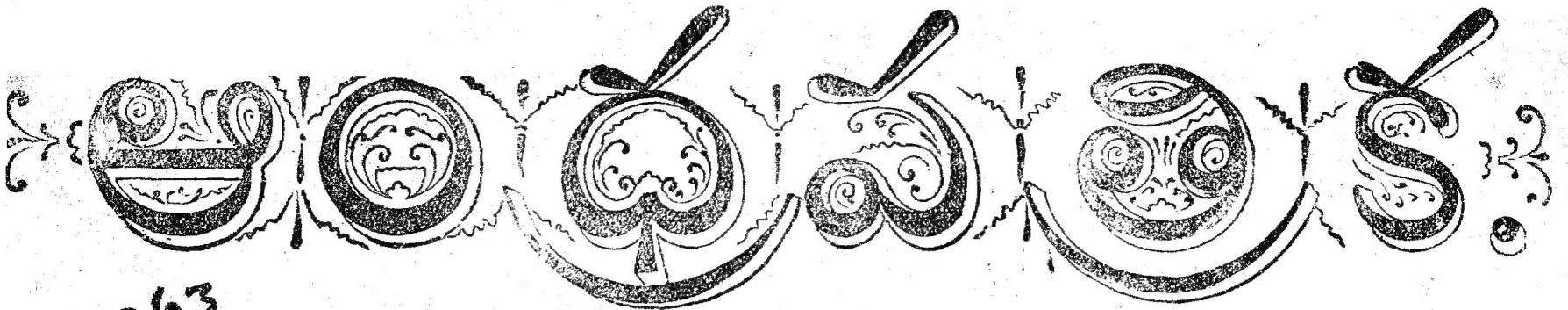

Register No. M. III8.

Post Box No. 212.

వి డి ప స్ట క 1-కి 0-1-6

Telephone No. 544.

310763

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 10
సంపుటము ౧౦

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ జనవరి నెల 12-న తేది శనివారము
రుధిరోద్ధారి నామ సంవత్సరము, పుష్యమాస శుద్ధ షష్ఠి ౬.

No. 139
సంచిక ౧౩౯

CALENDAR AMRUTANJAN CALENDAR

with a three coloured halftone Picture of

“MAHATMA GANDHI”

1924

అమృతాంజనము క్యాలండరు

1924

గాంధీ మహాత్ముని

పటము రంగులతో ముద్రింపబడి యున్నది.

క్యాలండరు 1-కి వెల 0-4-0.

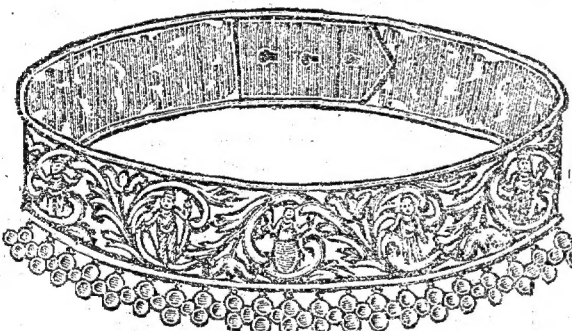
పి. పి. సహా 0-6-0.

వెంటనే వ్రాసికొనవలెను.

అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు లేక 109 ప్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

ఆలస్యము చేయక ఒక దఫా మా ప్రదర్శన కాలకు వచ్చి పరిశీలింపుడు.

నా గ వ త్తు లు

ఇవి 6 సవరములు మొదలు 14 సవరములకు
అనేక మోస్తరులలో నవనాగకమునకు తగినట్లు
తయారు చేయబడును. పాతికా పరక అంగుళము
మొదలు ముప్పాతిక అంగుళము వేదల్పు వాకు చే
య వచ్చును. పీటికి కరుగు సహా మజారి
ర్పు 25 లు మొదలు ర్పు 35 లు వరకు గలను. పు
వ్యరాగములు, పట్టె కెంపులు, రత్నములు మొదల
గునవి చేర్చిన వాటికి ప్రత్యేకముగా సామ్య యి
య్య వలెను. అన్ని రకపు వెండి, సవరముబంగారు
వగలు, సామానులు స్టాపులో సిద్ధముగా నున్నవి.

ఒక సారి వచ్చి ఒక చిన్న దుకానున మా వద్ద తీసిన మా నమ్మకము మీకు తెలియును. మా చిత్ర విచిత్రపు 172 పుటల
క్యాలంటు 1-కి ధర ర్పు 1. ఉమ్మడి రామయ్య కెట్టి, గురుస్వామి కెట్టి కంపెనీ,
(2) నాలు వర్తకులు, 25, చైనా బజారు రోడ్డు, మద్రాసు

నూతన ప్రచురములు

బమ్మెర పోతనామాత్య ప్రణీతము

ఆంధ్ర బాగవతము 1-కి 6-0-0

డిటో మేలుప్రతి 2 సంపుటములు 8-0-0

ఆంధ్ర బ్రహ్మాండపురాణము 1-కి 5-0-0

ఆనందరంగరాట్నందము 1-కి 1-8-0

ఆనంతనిఘండము 1-కి 0-14-0

శృంగవీయము 1-కి 2-8-0

అధర్వణకారికలు, ఫటీక 1-కి 1-0-0

ఇంకను అనేక సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములు మావద్దకొ
నును. క్యాటలాగులు చూడకోరినాము.

వావిళ్ల - రామస్వామికృష్ణులు అండ్ సన్స్,
392, ఎన్.కె.నెడ, చెన్న పట్టణం.

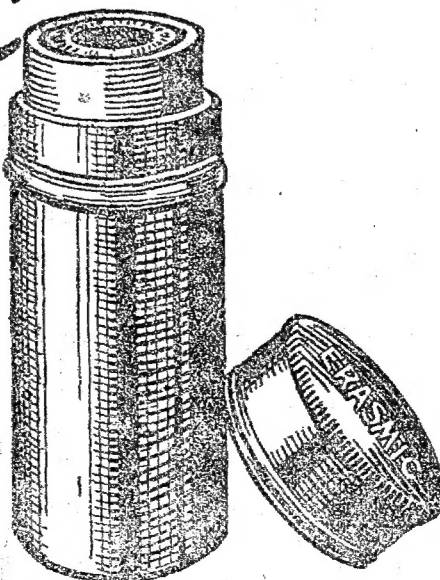
ERASMIC Shaving Stick.

Does not dry on the face.
Its rich creamy lather
helps the razor to give
that close clean shave
which is so desired.

BRITISH & BEST.

ERASMIC. Perfumers. LONDON. PARIS.

TO BE OBTAINED FROM ALL STORES & DEALERS.

మాన సోల్లొసిని మూత్రము

30 మూత్రము 0-10-0 (పది అణాలు)

వెలుగుభయ! (పోస్తుభయము ప్రత్యేకము) గుణ పరికరము!!
శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి వెల్లుకాకలకు
ఈ మూత్రము దివ్యమృతము. అజీర్ణము, అరుచి, ఆవులింత
లు, అగ్ని మాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగ
ముల యందు బలతయము, పిక్కలు, పొచ్చుములు, శిర
స్సు, వేళ్లు, అస్థులు, మొదలగునానియందు గలిగిడి నొ
ప్పులను బోగొట్టి జీవామును మంచి యారోగ్యమునకు
జెచ్చును.

ఈ మూత్రము మేహవాతవొప్పులను వెంటనే మాన్పును.
యందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔష
ధ మగుటచేతను పరమహంసక్రియయని చెప్పవచ్చును.
ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:—
1073 ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం
పొన్న నిడుకొలు, ఎలమర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము
ప్రతిపావులో దొరకును

చక్క-నిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్వ 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వ 6-4-0. ప్రతియింటు నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

హనుమాన్ ఆపీసు కాలేడర్ 1924

ధర ఒకటికి ర్వ. 0-6-0 పోస్టుఖర్చులు వేరు.

ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్, 12 బందరువీధి, మదరాసు.

అగస్త్యులవారిపరిమళకేసరితైలము. 1 బుడ్డి రూ 1-0-0
3 బుడ్లు ,, 2-4 0

కృష్ణ: చెప్పుచున్నాను గమనించు శిరస్సులో మంటలు, వెంట్రుకలు రాలులు, చెండుగచీలులు, యెరుపుతిరుగుట, ముక్కులో రక్తము కారుట, చుండు బట్టలు అపుట, పుష్పముచేత పరుపులు వచ్చుట కండ్లు, ఎరుపుతిరుగుట, కండ్లలో నీరుకారుట, ఇంకా సకలవ్యాధులను పొగుచేయును. దొరసామి అండు కంపెని, నెం 58 పెరియణ మొదలి వీధి, మిసెట్ పోస్టు, మదరాసు.

వాణిముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

అచ్చు బ్రెండుపనులు, ంబ్బయ్యంపులు, నీళ్లు, రాగి, బంగారము, వండినామా నులపై చెక్కుట, బ్రాకులుచేయుట, స్టేషనరీ సామానములు 609

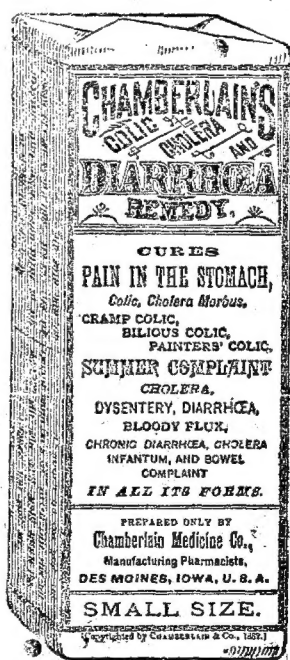
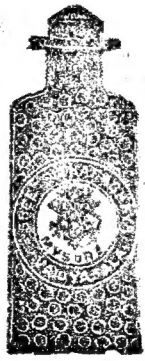
ఎంగేవిగు

లోకమయహర కస్తూరిమాతలు

ఈ ఆమాల్యమైన మాత్రము మొదటిరకం కస్తూరి, కంఠమపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అతిగుణకారులగు రస మూలికలు చేర్చి తయారుచేయబడినది. ఆక్షేపకరమగు ఏకమృతకాని యిందులో చేరుటలేదు. తనీవిద్యలు, బాలుకు, బాలికలు, యశ్వములు తరుణులు, ముసలివారు ప్రతియుక్కకు నీనివి సాధారణరోగము లన్నిటికిని అనుపాసభేదముతో వాడతగినది. బిడ్డలకు, బాలింతలకు ఇది సంచీవివరించబడినది. వేసకు నేల బుడ్లు ఖర్చు అనుచున్నది. 250-300 మాత్రలు గలబుడ్డి 1 కి 0-4-0, 6 బుడ్లు 1-4-0 పోస్టుఖర్చు వేరు. ఈ దిగువ తెలుపబడిన బొంబములు అది ఏయే వ్యాధికి గుణమిచ్చునట్లు తెలుపబడినవి అందుకు యేలాటి సంజేహమేలేదు. తప్పక వాడి చూడుడు.

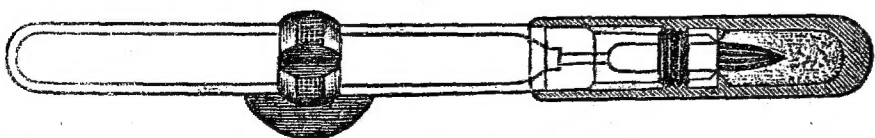
సారస్వతాననం:—రక్తకృద్ధి, బుద్ధిప్రసాదిన, భావకక్షిప్తి హెచ్చించును, బుడ్డి 1 కి ధర రు 1-0-0.
బాలసుఖోదయ:—విషపిల్లలకు బలమిచ్చు దివ్యమము. తీపుగానుండును. గుణ మత్యద్భుతము 0-12-0.
భావనబీజ రసాయనం:—పిత్రసంబంధమైన వ్యాధులు, వాంతులు, అక్షిర్తి కటాపవలైపోవును. రు 1-0-0.
వాతగజకేసరిలేహ్యము:—సర్వవాతములకు ఆకలి మందగించుట మలబద్ధము మొదలగువాటికి పెట్టినది విక్షము రు 2.
మా బొంబముల గుణము ఒకసారి తొనినవారికే తెలియును. ఒకకఫా మాబద్ధ కొనిన పిదప ఎన్నడును మాబద్ధనే కొనినదని మార్పడముకముకము. పాశేపు వెంకటాచలపండితులు, వైద్యశాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు, శ్రీ సీతారావువైద్యశాల, మైసూరు.
మృదాను బాంబి:— 881 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు ముఖ్యకమినిష్ట. బాంబి అఫీసునుండి బొంబములు వి.సి. గా పంపండవు.

(1)

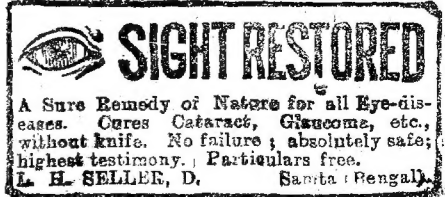

చేంబర్లెన్ గారి
శూలనాప్తి
అతి సార
నివారిణి (2)
ఈ వ ధ ము ను
సేవించుటచే
కడుపునొప్పి, గ్రహణి,
అతిసారము, శూలనాప్తి,
చేగు సంబంధ మైన వ్యా
ధులు మున్నగునవి అత్య
ద్భుతముగా కుదురును.
అన్ని జాగాలలో విక్రయ
మునకు దొరకును. 33

సెల్ వ ఫిల్లింగు "ఆ గేట్" ఫ్రంట్స్ వేనా

పోకెటెక్ వెన్ ప్రపంచమునందు, నూతనవక్కి అని చెప్పదగు ఈ "ఆగేట్" కలము, అమెరికా ఆస్ట్రేలియా, మొదలగు ఖండములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడేప్పుడు మన హిందూనేతమునందు నూడ మిక్కుటముగా జవాదర జీవు మొందుచున్నది.
సాధరణమయిన "ఆగేట్" కలము 2957
మామూలుగా ఉపయోగింపబడు ఉక్కుపాళికి బదులు "ఆగేట్" గాజుపాళి మపయోగించుట యద్భుతమగు నూతన విధానము. ఒకతూరి సిరాలో ముంచిపెడల అయిదు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.
మెలాపూరు విక్టోరియా డిపో, మదరాసు.

SANTI OIL
Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discolouring, no bad smell. Particulars free. Correspondence confidential.
HEALTH HOME, D. Samta (B ngal)

8397

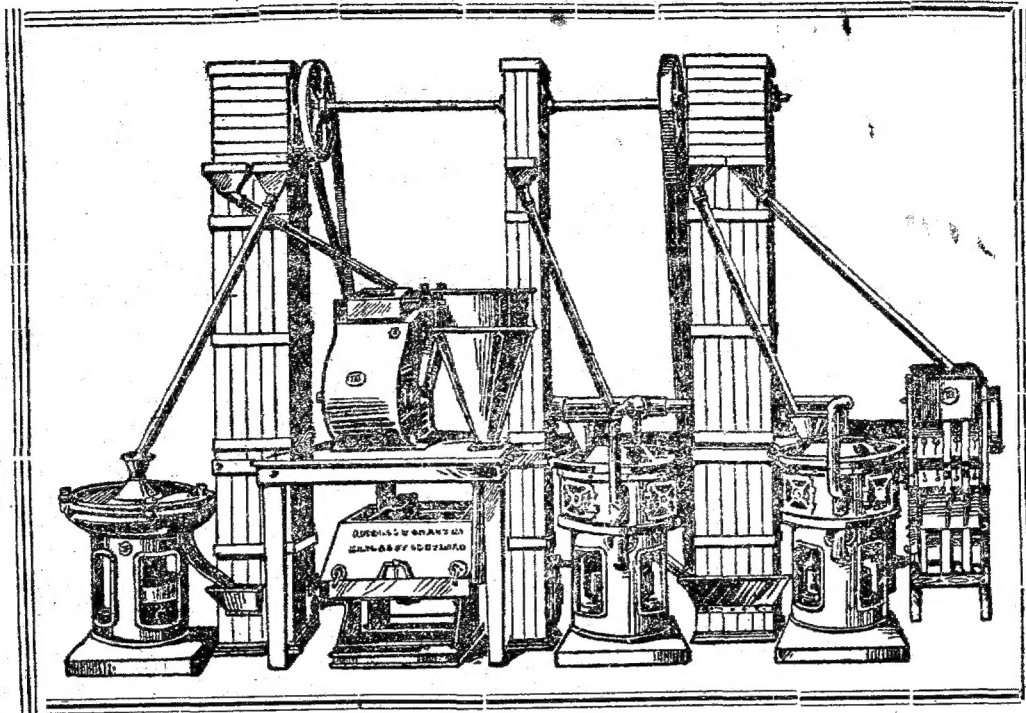

(7 పరిమాణములలో)

888

అన్ని రకముల బియ్యపు యంత్రములు

40, 81, 122, 163, 244, 326, 407 సంచుల (సంచి 1 కి 165 పానులంతున)
మేలైన బియ్యము దినము 1-కి 12 గంటలు చొప్పున పనిచేసిన తయారగును

మేము బియ్యము
హల్లరులు, పాలిషర్లు
పెల్లరు
కంపార్టుమెంటు
సెవరేటర్లు
పెరలింగు లేక
వైటనింగు కోనులు
మొదలగువాటినినియవ
చేసియున్నాము.

బియ్యపు యంత్రము
లకు పంపిణీచిన పరి
కరములన్నియు మావద్ద
నున్నవి.
మాచి త్రివిధిపు
శ్యాటలాగ్నకును
ధోల బాచితాకును
వ్రాయకోరెదము.

MADE BY
Douglas & Grant Ltd
Kirkcaldy, Scotland,
Rice Milling
Specialists

Sole AGENTS in S. INDIA
MASSEY & Co, Ltd,
Post Box 554
MADRAS.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి కలరావండు ఆయుర్వేదాశ్రమము 1898 జాడ్లిటపుకొండ మదరాసు జిల్లావైద్యశాల

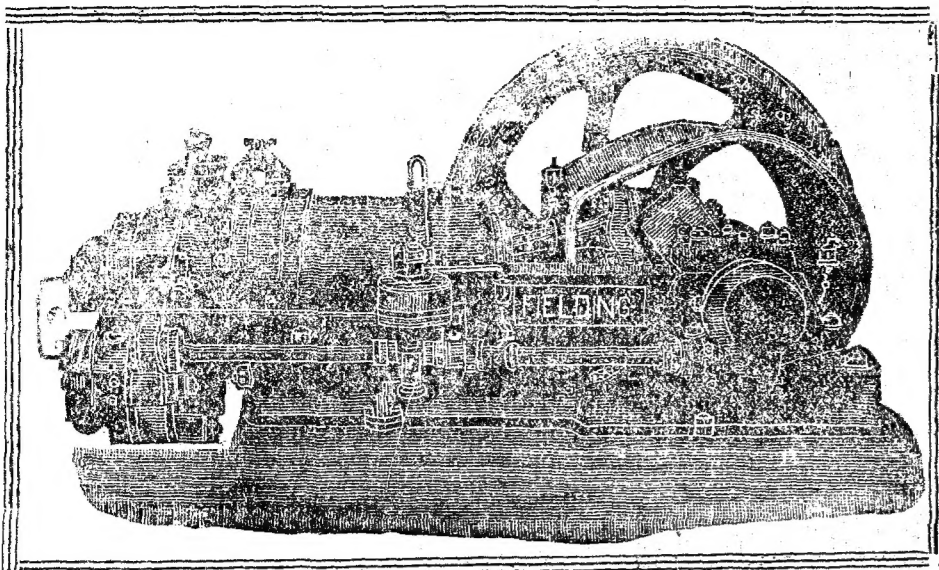
మాచే నిర్వహణగ రయ్యుచేయబడిన శాస్త్రీయ ఔషధములును అనుభూతియొగములను చేయు నమ్మక మైన గొప్ప ఆయుర్వేద ఔషధశాల.
ఆశోకవర్తి రతుకులలను (హట్టకట్టునోప్పులను) బోగొట్టును రతుక్రమున ఆశ్వనివర్తి క్రతికము, దినముదిడిచిదినము రమ్మ ఆస్థులకు రా జియ
జారిచేయును. శేరిత రక్తమునుచూలను శాశనముచేయును. వెల రూ. 0—14—0
ఈ ఔషధ పేదనలన అనేకులు రతుకులము చూయమై సత్సంతానవంతులై సంతసిం రక్తశోధక సవామేహములచేతను, రసావధములచేతను, యింక అనేక కా
మచున్నాడు. వెల రూ. 0—14—0. ములచేతను (అనగా) తరుపులు, చీడ, తామర మేహపాడలు మొదలగు
దానిచే చెడిపోయినరక్తమును శుభ్రపరచుటయందు ప్రసిద్ధిపొందినది. వెల రూ. 0—10—0
మాతులుంగరసాయణము గర్భణీ శ్రీలక్ష్మ అనేక కారణములచే సుఖివిరేచనవర్తి మలబద్ధకమును బోగొట్టి శరీరమును ఆశోగ్నినిశ్చయం
నవి పోవును. బలహీనమును బోగొట్టును. గర్భాశయమునకు బలము గలగ వుండును. వెల బుడ్డి 1-3 0—10—0
చేయును. అధిక క్రయాసచే ప్రసవించెడు శ్రీమతి భాదతెలియక ములముగ ప్రసవిం వృశ్చికదంశనివారణి తేలుకొట్టినవోట దీనిని రద్దినయెడల 5 నిమిష
చేదను. అధిక క్రయాసచే ప్రసవించెడు శ్రీమతి భాదతెలియక ములముగ ప్రసవిం ములతోనే బాధయనునది లేకుండచేయెను. వెల బుడ్డి 1-3 రూ. 0—10—0
వెల బుడ్డి 1-3 రూ. 1—12—0
ఇంకను అనేక ఔషధములు కలవు బొమ్మల కేటలాగు నేటిదినముననే వ్రాయుదు

హెడ్ ఆఫీసు:— ఆయుర్వేదాశ్రమము 41 ఆచారప్పన్ వీధి, జి. టి. మదరాసు
మా ఔషధములు ఈ దిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద కూడ దొరకును.

- (1) మెసర్సు డార్లెన్ అండు కో, రత్నబజారువీధి.
- (2) మెసర్సు భాధా అండు కంపెనీ, చైనాబజారు రోడ్డు, మదరాసు.
- (3) స్వామ్యస్వామి, పెద్దవీధి, తిరువళిక్కేణి, మద్రాసు.

ప్రసిద్ధికెక్కిన పీల్లింగు శిమిడికల్ క్రూడాయిలు యింజనులు

యా యింజనులు రమారమి యుద్ధమునకు పూర్వము పున్న స్వల్పధరలకే అమూల్యము చున్నవి. అన్ని పయిజాలు ప్లాకుతో సిద్ధముగానున్నవి. యివి కొనుటవల్ల అన్నివిధములచేతను లాభమును పొందవచ్చును. విలువలకు కావలసిన యావత్తు సామానులుకూడా అతి సరిప మయిన ధరలకు దొరకును ఆలశ్యముచేయుక వెంటనే వ్రాయుడు.

586   సోల్ యేజంట్లు:—డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో,
12, తంబు శెట్టిపేథి, మదరాసు.

భారతి

సంచిత మాస పత్రిక

దీనియందు భాష వాఙ్మయము చిత్రకళలు శిల్పము గానము మొదలగు విషయములకు సంబంధించిన పండితులవ్యాసములు గలవు. గాంధీమహాత్ముని రంగులపటమును నాలుగై దితర రంగుల పటములును మఱికొన్ని నాయకుల పటములును తదితరపటములును గలవు.

సంచికయందు 160 పుటలున్నను చందా పోస్టుఖర్చులు సహా సం॥ 1-కి రూ 6-0-0

ప్రకటనలను పంపదలచినవారు తెలిపిన ధరలు తెలుపబడును.
వెంటనే దరఖాస్తులను క్రింది చిరునామాకు పంపుకొనవలయును.

భారతి మ్యేనేజరు, 7, తంబు శెట్టిపేథి మదరాసు

అమృతధృతి

కిలరా
విశేషములు
వసునములు
సెప్పలు
పోట్లు
గాయములు
కాలుడుపుండ్లు
ములవాఙ్మధి
తామర, గజ
తేలు, శెరీ
ఇతరవిషపురుగులకాలు
80 మోతాదులు
బుడ్డి 1-కి రూ. 2-0-0
వి. పి. రూ. 0-8-0.

నీకు 100 రూ॥ లు కావలెనా?

1. 1924 సం॥ జనవరి తేది మొదలుకొని ప్రతి అమృతధృతి సీసాతో ఒకటి బహుమతి తక్కింపు పంపబడును.
2. ఆ నెంబరులో ఒక నెంబరును ఇదివరకే ఏర్పాటుచేసి సీలుచేసిన కవరులో ఆంధ్రపత్రిక మేనేజరువద్ద డిపాజిట్ చేయవలెనది.
3. ఆ నెంబరు 1924 సం॥ జూలై నెల తే 2 ది పత్రికలో ప్రచురింపబడును.
4. ప్రకటింపబడిన నెంబరు ఎవరికివచ్చి యుండినవారికి యీకంపెనీ యజమానులు రు 100 కొక్కం బహుమతి నిత్తురు.
5. ప్రకటించిన నెంబరు ఎవరికిని రాని యుడల మరియొక నెంబరును ఏర్పరచి ప్రక టింపబడును.

అమృతధృతి

తలనెప్పులు
వాయుపునెప్పులు
పక్షవాతాపు
ఉబ్బసము
దగ్గులు
జ్వరములు
జలుబు
తైత్వభారము
అజీర్ణము
శిశువునెప్పులు
12 బుడ్లు రూ. 21-0-0
వి. పి. ప్రత్యేకము.

అన్ని రోగములకును అన్ని వాధలకును దివ్యౌషధము

కేశామృతము

మనోల్లాసము పెండుకలసాపు సుఖసద్రగోరువారు కేశామృతమునే వాడవలయును.
ఒకరూ 1-కి రూ. 1-0-0 వి. పి. 0-8-0   సీసాలు 3-కి రూ. 2-8-0 వి. పి. 0-12-0.

కానుగో అండుకంపెనీ, పారేల్, బొంబాయి.
KANUGO & Co., Parel, Bombay.

హిందూసంపదరీమణుల చరిత్రములు

౧. వ భాగము శ్రీ లక్ష్మణుని వెల ౧౨ అణాలు. 190౪ మొదల సిద్ధము నున్నది. ఇందు అచ్చటచ్చట రచయితలగు పద్యములు చేర్చబడి మలభూమి నందమున సీత వాపతి మొదలగు ఏడుగురు ప్రాచీనకావ్య పుణ్యస్థలచరిత్రములు వ్రాయబడినవి. రెక్కింపు స్త్రీలచరిత్రము లన్నియును గల 2-కి భాగముల పుస్తకములు 1-2 నెలలలో తయారగును. ముఖ్య భాగములను ఏ కాలమున కొనవారికి టిపాల వి. పి. ఖర్చులు గాత 2 రూ సాచాలకే యిచ్చుదును.

ఏటివ్విధ భారతమును రామము వెంకట శివుడుగారికి నెల్లూరు ప్రాసీకోశమును. ఏలూరు శామామూలాలయమును దొంగును.

మొదలైన అన్నింకములు 1147

నెహ్యూను పాన్ టెన్ కలములకు

గోదావరిజిల్లాకు మామ సోల్ ఏజన్సీ యిగ్గిను నైకిలు అండు మోటారు యంత్రాంగి అండు కంపెనీవా రిచ్చియు న్నారు. కాన లోతుగాను చిల్లరగాను కొనదలచిన వర్తమా యారియు మామ ప్రాచీన యంత్రవివరములు తెలుపబడును.

ఇంకా మాజిద్ బాజిబద్ద స్వామి బాటకమెన్ పిట్టా లాంపులు, నెబ్బులు, పాదకేసుపిండులు రేంగురూటు త్యాటు వగైరా స్టేషనరీ సామానులు, సరసమైనధరలకు విక యించుచున్నాడు.

వై. కష్టయూర్తి, అండునన్ను
జనరల్ రైతులు, 8/78 మెయిన్ రోడ్డు, రాజమండ్రి,
బ్రాంచి కొత్తపేట, రాజ్ కోట తాలూకా.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

వెల మలభూమి! (పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము) గుణ మధికము కలిగినవి. ఉష్ణములో ఉష్ణాధిక్యముచే గలిగిడి తెక్కి, కాక మాత్రలు దివ్యామృతము. అజీర్ణము, ఆకుచి, అస్త్రలి, రిలు, అగ్ని మాంధ్యము, దాహము, దగ్గు, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యంద బలమయింపు, పిక్కిలు, పొన్నుములు, శిరస్సు, కేళ్లు, అగ్గులు మొదలగువానియందు గలిగెడు శోష్ణులను బోగొట్టి కేమాన యాకోగ్యమును దెచ్చును. ఈ మాత్రలు మేమావారి శింప కొప్పలకు వెంటనే గుణమిచ్చును. యందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అంభములకు బోషధులగుటచేతను కరమహానశియ అని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడినవాడిన నిజము తెలియగలదు చిరునామా:— ఆయుర్వేదవైద్యనిలయం, బోంబు నిడుమోలు, ఎలబ్బర, కృష్ణాజిల్లా.

మద్రాసు రాజధానిలో

ప్రసిద్ధిచెందిన గొప్ప రైన్ మిల్ వేలం ప్రకటన

కుటుంబ డి. తెనాలి తా. చుండుకు గ్రామములో య 2.50 కెంటు విస్తీర్ణం గల కేలి భూమిలో కట్టుబడిన విల్ డి. గుణ యందులో పుంపబడిన సెమింటి వగైరా రైన్ మిల్ క 19-1-24 తేది ఉదయం 7 గంటలకు లగాయతు సభకు విక్రయజేరేలంపాడి విక్రయించబడును. గణక కాకలసినవారు వేలం వర కులకు బాబడి పాటు సానుకొనవలెను. విలువనిరం. మహాశి వ 20000 లు భాగ్యంకట్టె 17 కొట్లు. యిన్ జన్. బాయిలరు, హల్లర్లు, వల్లర్లు, వేడి హోం, మార్బల్ కంపెనీ తాలూకు 48 హార్సు పౌరు గల ల్యాంక్ మేరు బాయిలరు. డిటో కంపెనీ తాలూకు 40 హార్సు పౌరుగల కాంపాండు యిన్ జన్, యిన్ జల్ బర్లర్లై క్ పాల్లర్లు రి, అ 4 1/2 లు గల రంభావ్ వల్లర్లు 4, అ 2 1/2 లు గల పుష్పకులియించేనే కోనులు 2 యందుకు సంబంధించిన యెలికే టర్లు, పంకాలు, జల్లెట్లు, తెల్లులు, సుస్థింకులు, చక్కాలు, నీటి పంపు వగైరాలు గల కట్టిట్లు రైన్ మిల్.

N. B.—యంకా యందువిషయమై పూర్తి వివరములు అన్నా వేలంనిబంధనలన్నా తెలుసుకొగోరువారు యా కింక సంకెము చేసినవారికి వ్రాసినయెడల తెలుపబడును.

ఉద్రాన్ :— కొల్లా కోటయ్య
కొల్లా కోటయ్య, కొమ్మూరి హనుమంతిరావు
తెనాలి. } మద్ది వెంకటరంగయ్య
15-12-23

యవ్వనులు క్షౌరము చేసుకొనుటకు ప్రారంభించినప్పుడు

యవ్వచులకు దాడి పెరగుటకు ప్రారంభించినప్పుడు,
వారు స్వయముగానే ఔరము చేసుకొనుటకు
నేర్చుకొనవలెను. అట్టివారు ఉపయోగించుకొనినది
గిలెట్టు సేపి రేజరు.

దీనిని ఉపయోగించుటకు నిపుణత నవధరము లేదు. అది పెంట్రిక్లను విడువక శుభ్రముగా ఔరము చేయును. ముఖమునందు గాయములు తగలదు, చర్మమునందు నొప్పి యుండదు, కొద్దిగా న్యయ మగును; ఒకే కత్తి అనేక ఔరములకు ఉపయోగపడును.

దేవుడు వర్తక గురుతుగల జీవశ్రేష్ఠమైన
గిల్గెలు చేబరు, కత్తులు అని తెలుసుకొనుడు.
వాటికిబదులు మరియొకటిని మీరు కొనకుండుటకై
బాగ తవడును.

Representative: MULLER & PHIPPS (India), Ltd.
Bombay   Calcutta   Madras   Karachi   Rangoon

Made in Boston, U. S. A., By the Gillette Safety Razor Company

శివసముద్రము ఎల్క్కినను
ద్రవ్యాపహరణము
(స్వకీయవిలేఖరి)

[illegible]

శ్రీలింగ బుడ్డమొత్తము	రు 1, 67, 716
శ్రీమదుగా జుడిగినది.	రు 70, 09
అధి: నుగా శ్రీలింగ పుడిగినది.	రు 97, 622

మైసూరు విన్యాసము

బెంగళూరు 10:— పత్రికల సభ్యులకు, కాపసభ్యులకు
 సభ్యుల కెన్నుకొనుటకు మూడు పకెటెట్లను యాత్రకు
 వ్యర్థిగఁదు. ప్రస్తుత సుస్థరణములు ప్రజల మనోభావములకు
 సంబంధించి కరముగా లేవనెత్తుచు మహారాజువారిముంగుల
 భక్తిలోని ఆసక్తిని, యెంతయుకామున్న అంతటితోనే
 సంబంధించి బెంగళూరుకు గడియింపఁబడినది. అప్పుడే అప్పు
 యుల విప్లవమును ప్రకటించుచున్నది. మైసూరులో
 వార్తావిభజన లేకుండుటచే వారి కాగ్రహణములను దొడ్డు
 కట్టలవలనగా తెలివిలేకుండు నెలలున్నట్లవును. వారు ఇదివఱకు
 చాలకాలమునుండి కాపససభ్యులుగా నుండియుచున్నారే స్థానిక
 సంఘములందు సభ్యులుగా నుండియుచున్నారే కాకయుండును తమ
 ఎన్నికకనుగుణముగా నుండుట్లు ప్రకటించుచున్నది. ప్రజల
 కాగ్రహణములను స్వాంత్యమునకు నూర్చుచున్నారని
 తమకును పరిణామములుగా నే జరుగింపఁబడునని ఎవ్వరిను
 ప్రకటించుటలేదు. ఈమధ్యమైన హెచ్చరికలు గాక
 ప్రజలకు యెక్కువగా బోధపడుటలు ప్రజలకేరే. ప్రజల
 ముఖములను చూచుచు. అయిన 20 వ తేదీన హరిహరస్థలము
 మైసూరునందలి జోభియను లందరి కుమానేశ్వరుల
 యున్నాడు. (వ్యక్తిగత వివరము)

చెన్న పురిమండల ఆంధ్ర కాంగ్రెసు సంఘము నిర్వాహకార్యక్రమము

ఈ నెల 11 వ తేదీ సాయంత్రము ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కాంగ్రెసు కార్యాలయమున కా. నాగేశ్వరరావు గారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగిన పై సంఘపు అసాధారణ సభాసమావేశమునందు ఈ విగ్రహ తీర్మానములు గావింపబడినవి :—

తెజవాడలో 20-1-24 వ తేదీన జరుగనున్న ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘసభయందు చర్చింపబడుటకై సిఫార్సు రూపముగ జేయబడిన తీర్మానములు :

తీర్మానములు

- (1) కాకినాడ కాంగ్రెసు సభాసభయందు నామోదించబడిన తీర్మానముల ప్రకారము, దేశమునందు నిర్వాహకార్యక్రమ ప్రచారానికి కార్యముల నెరవేర్చుటకై చాలినంతమంది ప్రచారకుల నియమించి వారికి ధనసహాయము చేయుటకు రాష్ట్ర సంఘమువారు ఏర్పాటు చేయవలయును.
- (2) (క) కాకినాడ కాంగ్రెసు సభాసభయందు వారియొద్ద శేషించి యున్న మొత్తమును వెంటనే తెప్పించుకొని రాష్ట్ర నిధి కేంద్రమునకు పంపింపవలయును, దేశమునందు తిరువనంతపురమునకు వసూలు చేయుటవలయును, సంపాదించబడిన మొత్తము ప్రచారకుల, వేతనాది ఖర్చులకును, కాంగ్రెస్ నిబ్బంది పోషణకును తదితర ఖర్చులకును వినియోగింపవలయును.
- (చ) ప్రచారకులు, రాష్ట్రీయ ప్రచారకులు, మండల ప్రచారకులు, అని రెండు విభాగములుగ నుండవలయును. రాష్ట్రీయ ప్రచారకులను రాష్ట్ర సంఘమువారును, మండల ప్రచారకులను మండల సంఘములవారును, నియమించుకొనవలయును.
- (ట) వసూలు అయిన తిరువనంతపురమునకుండిన నూటికి రూ 75 చొప్పున మండల సంఘములకును, రూ 25 చొప్పున రాష్ట్ర సంఘమునకును జేరవలయును.

నిర్వాహకార్యక్రమము

(3) ఈ దినము వివరింపబడిన రీతిని అయిదు కాఖిలుగ విభజింపబడి, ప్రతి కాఖిలము, ఒక్కొక్క ఉపసంఘపు కార్య నిర్వహణముక్రింద నుంచబడవలయును.

కాఖిలు

- (1) ఖడ్గరకాఖి
  - (2) కాంగ్రెస్ సంఘ నిర్వాహకాఖి
  - (3) అప్పకవ్య తానివారణ, వాతీయ సంయోగ కాఖి
  - (4) హిందూస్థానీ సేవాదళ కాఖి
  - (5) అధిక కాఖి
- (4) రాష్ట్రములోని మండలములయందు ప్రాంతీయ కేంద్ర జరుగు కార్యక్రమముయొక్క నిజీకను ప్రతిపాదమును దయచేసి చేయించి రాష్ట్రీయ సంఘమువారు ప్రచురింపవలయును.
- (5) రాష్ట్ర పత్రికనుండి ఖడ్గర కార్యక్రమ ప్రచురణ నిమిత్తము ఒక మాస లేక పత్రపత్రికయును ప్రచురింపబడవలయును.
- (6) హిందూదేశములోని అన్ని రాష్ట్రములలోను ఆంధ్ర రాష్ట్రమునందు ఖడ్గర ఉత్పత్తి జేయుటకు వెళ్ళుట అవకాశము లున్నందున ప్రత్తినిధులకాలమును ప్రతిని నిలువజేసి చాలినంత ఖడ్గర నిర్వాహము చేయించుటకు దగు నేర్పాటు చేయింపగలందులకు అఖిలభారత ఖడ్గర బోర్డునుండి పదిలముల రూపకములను రాష్ట్ర సంఘమువారు పుచ్చుకొని నేర్పాటు చేయవలయును.
- (6) చెన్న పురి మండల ఆంధ్ర కాంగ్రెస్ సంఘమువారు, కాకినాడ కాంగ్రెసు సభాసభ తీర్మానముల ప్రకారము నగరమున నిర్వాహకార్యక్రమానికి కాంగ్రెసు పనులు జరుపుటకొఱకు, ఈ దినము సుదాహరింపబడిన కాఖా నిర్వాహములక్రింద పనిచేయుటకు దీర్ఘానివేద మైనది—

కాఖా నిర్వాహములు

- (1) ఖడ్గర కాఖి:—ఉపసంఘసభ్యులు.
- (1) రవిశంకర గోకులే పాండ్యగారు
- (2) కాంగ్రెస్ జ్యోతి రాంగారు
- (3) కా. నాగేశ్వరరావుగారు
- (4) వి. యల్. కామ్రాగారు

(2) అధిక కాఖి:—ఉపసంఘసభ్యులు.

- (1) వే. రామదాసు పంతులుగారు
- (2) కా. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు
- (3) వావిళ్ల వేంకటేశ్వర కామ్రాగారు
- (4) గో. వేం. సుబ్రహ్మణ్యము శ్రేష్ఠిగారు
- (5) గడ్డె రంగయ్య నాయుడుగారు

(3) కాంగ్రెస్ సంఘ నిర్వాహకాఖి:—ఉపసంఘసభ్యులు.

- (1) గడ్డె రంగయ్య నాయుడుగారు
- (2) కా. నాగేశ్వరరావుగారు
- (3) పొన్నేరి రామకృష్ణయ్యగారు
- (4) గంటి లక్ష్మీనారాయణగారు
- (5) యామినీపూర్ణ తిలకమ్మగారు

(4) అప్పకవ్య తానివారణ కాఖి:—ఉపసంఘసభ్యులు.

- (1) గడ్డె రంగయ్య నాయుడుగారు
- (2) వే. శేషగిరిరావుగారు
- (3) వి. యల్. కామ్రాగారు
- (4) కా. నాగేశ్వరరావుగారు
- (5) యామినీపూర్ణ తిలకమ్మగారు

హిందూస్థానీ సేవాదళ కాఖి ఉపసంఘసభ్యులు.

- (1) గడ్డె రంగయ్య నాయుడుగారు
- (2) వే. శేషగిరిరావుగారు
- (3) వి. యల్. కామ్రాగారు
- (4) అప్పకవ్య తానివారణ శేషయ్యగారు.

గడ్డె రంగయ్య నాయుడు,
కార్యదర్శి.

దేవదాసు గాంధీ గారి పర్యటనము

తిరువతియందు గొప్ప స్వాగతము

కర్ణాటక ప్రాంతము తీరము

తిరువతి ఆన 12:—దేవదాసు గాంధీ, రామదాసు గోష్ఠి, హరిహర శర్మ గారు నుగవారమున తిరువతి నుండి తిరువతి జనమండ్లి, నూనిసిటల కాంగ్రెసు కార్యాలయమునకు వెళ్ళుటకు గాంధీ మహాత్ముని కుటుంబంలో గొప్ప యూరేగింపు ప్రారంభమయ్యెను. దేవదాసు గారిని కాంగ్రెసు ఖడ్గర స్టాన్షన్ గారి పోయి ఈ క్షణమున కర్ణాటక నుండి నూనిసిటల కేంద్రమున వచ్చుటకు వారికి గౌరవించిరి. రైల్వే స్టేషన్ వద్ద నిర్మించిన గొప్ప గోడ, కాలమున, దేవదాసు గారు కర్ణాటక ప్రాంతము తీరమున.

గొప్ప బహిరంగ సభ

యూరేగింపు 6 గంటలకు ప్రారంభమైనది. పరమాలయమునకు చేరుకు. అప్పుడు గొప్ప బహిరంగ సభ జరిగెను. 3000 మంది ప్రజలు సమావేశమైరి. దొరసామియ్యంగారు అధ్యక్షత వహించిరి. పురపాలకాధ్యక్షుడు దగు నరసింహాచారి, ఎన్. ఎన్. క. వాచారి, సి. వి. రంగంబెట్టి ప్రభువులుగూడ హాజరైరి.

దేవదాసు గాంధీ గారు

దేవదాసు గారు కర్ణాటకనుండి కాకినాడ కాంగ్రెసు సంఘమునకు వచ్చిరి. కాంగ్రెసు కార్యక్రమమున జరిగినంతలకు ఆంధ్రమున ప్రవేశించెను. ప్రజలు నిర్వాహకార్యక్రమమునకు వెళ్ళుట ప్రారంభమవలెనని యాద్యోధించెను. చాలా దుర్లభ స్థాన సేర్పరచవలెననియు, ప్రచారమున తోడ్పడవలెననియు మునిసిపల్ సంఘమువారిని గోరెను. బాజ్ గారి పుట్టుకు వచ్చునకి చాలా రాత్రిములను వెంటనే ప్రతిదినమున మూడు ముగవలెనని ప్రజలను గోరెను.

దేవదాసు గాంధీ గారు గాంధీ హిందూ మతమున నేర్పకొనవలెనని గోరెను నుపన్యసించిరి. స్వరాజ్యములో హిందూ చాలా ముఖ్యమైనది చెలిపిరి.

దొరసామియ్యంగారి యుపన్యాసములకు తెలుగులోని కిరణము జేసి వివరించిరి. పురపాలక సంఘమువారు గావించిన సహాయమునకు గాను అధ్యక్షుని, సభ్యులను దేవదాసు గారిని నందించిరి. ప్రజలలో నుత్సాహము గలిగెను. అధ్యక్షునియొక్క వ్యాసములో సభను ముగించెను.

స్వామి నిదర్శించుట

పురపాలక సంఘమున కొండమావడమని వేంకటేశ్వర స్వామివారిని అర్పించిరి. దేవదాసు గాంధీ గారి సమక్షమున ప్రయాణమునకు వెళ్ళిరి. (వ్యక్తిగత వివరములకు వ్రాస్తే)

తాతా యిందెస్ట్రియల్ బ్యాంకు కలియుట

సెంట్రల్ బ్యాంకు కలియుట

బొంబాయి, జనవరి 10:—తాతా యిందెస్ట్రియల్ బ్యాంకు రెవంట్ల వేద్యకరముల పరిష్కారమున సెంట్రల్ బ్యాంకు తో కలియు సంబంధమున రెండు పిటిషన్లులో ఆనంబులో జడ్జిను కేంద్రమున తీర్పు చెప్పి. వ్యవహారములను పరిష్కరింపబడుటకు వ్యక్తులుగా ఏర్పడిన ఛాంబర్లలో గుజరాతు గార్లది మొదటి పిటిషన్. బ్యాంకులకు కలియుట ఏర్పడిన గిల్డ్ రైల్వే రిలియోయాలతో ఏర్పడిన ఏర్పడుట. సెంట్రల్ బ్యాంకుకు యిచ్చి నేపిటరు. తీ తాతా బ్యాంకు తాలాకు తున్నటులను, తాతా మెంటు కాలియులను ధారాళముగా పోయి ఈ కేంద్రమునకు తమకు నష్టములకు యిది పిటిషన్ వన. సెంట్రల్ బ్యాంకువారిని తాతా బ్యాంకు ఖాగవ్యా మంతనము జరుగుచున్న వర్తమాన నూడ ధారాళముగా తనిఖీ చేసి విచారింపవలయునని పిటిషన్ లో నున్నది. వ్యాపక మూర్తి ఖర్చులో కొట్టవలయును, పిటిషన్ దారులు, ఖాగ వ్యాపకములలో చాలామంది కోరెట్లు, బ్యాంకుల కలయికను గురించి తనిఖీయును లేదాయును, అట్టి కలయిక ఇప్పుడునే మందా పాని గారి కేసుముగించిన తనిఖీయును స్వారియు చెప్పెను.

రెండవ పిటిషన్ లు బొంబాయి బ్యాంకులను సంబంధించి. మందాపానితో కలిసి బ్యాంకులు కలియవలయునని తనిఖీయును స్వారియు అప్పుడాలకు వివరములు గాని తమ క్లిష్టములు గాని తమతో సంబంధించు వేంకటరంపు ముదవన సెంట్రల్ బ్యాంకుకు నోటీసు నిచ్చివారనియు కావున వారి ద్వారా తొలగించవలెననియు ప్రార్థించుట యిది పిటిషన్ పంపించినది. వ్యాపక మూర్తి పిటిషన్ ను గాంబుచేసి ఖర్చుల కలిపాచుల చేసిపించెను. (ఆ. వె)

రైల్వే పోలీసులము

సిక్రెటరీ, జనవరి 11:—రైలుబండి పోవుచుండ గాతీ తో జరిగించిన కేరములో యిదివరకే తీరుమున విలి యువకులు, అయిల్ మనుజులు తీర్పు ఆశ్రయమునకు యుండిరి. ఇప్పుడు రైల్వే పోలీసువారు మాన్యురు అను యువకుల నడుపువానిని అరెస్టుచేసిరి. వీరు నుగ్గురును కలిసి ఒక కేసుగా రైలు పోవుచుండ గనే తొంగుకొనెను తీరుట కారణించిరి. విలియంసను వాగముల విడిచి కేక్కి, మట్టలకుందా నూడి బట్టలనుగాని మరెవేముకర కుచ్చులను గాని దానిగుండా పట్టు కలిగించవలెనని రైలు పోవుచుండ గనే తొంగుకొనెను యుండెను. తరువాత నుగ్గురును తమ కోడునుండి. దానిలో చాలాభాగము రైల్వే యుద్ధాగ్రాహుల యిందెలో నున్నది. ఇప్పుటికి కేసులూపాయలవరకు పోలీసు వారు కట్టుకొన్నాడు. (ఆ. వె)

మంజూబులో ఆరోగ్యవారసంఘము

తాతాగారు, జనవరి 10:—మంజూబులో ఆరోగ్య వారసంఘ ప్రారంభ సమావేశము జేయు జరిగెను. తేదీ ఆండర్ సను, సర్ గంగారామ్, యర్ ముఖ్యుల్ అలీఖాన్, లాల్జీ, లాలా హరిశంకర్ గార్లతో కూడ సుఖసంఘము చాలామంది వచ్చియుండిరి. సంఘాధ్యక్షురాలు తేదీ మొక్కగన్ గారు సభకు అధ్యక్షత వహించిరి. లెఫ్టినెంటు కేవల్ ఫారెస్టరుగారు సంఘాధ్యక్షునిని గురించి నిజీక ప్రశ్నలను చదివెను. సంఘము కైరత్ మియాన్ సభ్యులలో మున్నేనుగా అప్పకవ్య రాయలందుకు విచారమున చెలిపి. పిమ్మట సంఘాధ్యక్షుల కైరత్ గారు వారెను, సెంటుజాను అంబు తెన్న సానైటీ కారును చెల్లించిన య 500 విరాళమును స్వాగతించిరి. తరువాత సంఘమువారు చేయవలసిన పనిని గూర్చి విచారించి, ప్రతిసంవత్సరమున జరుపవలసినన్ని ఆరోగ్యవారము వరు 5000 ఖర్చు చేయుటకు తీర్మానించిరి. వచ్చువారి సంఘ సభ ముగియెలో జరుగెను. (ఆ. వె.)

బ్రాడ్వీగారు రెండు తెలుగు విద్యార్థులను గైకొనవలెనని రియలు ఆయన ఆనారోగ్యముగ నున్నారనియు మాస్కో వా రైలు తెలుపుచున్నది. రాజకీయములందు కొన్ని భేదాభిప్రాయములు కలుపుటచే ఈ విద్యార్థులను తిరిగించి ననియు కమ్యూనిస్టులలో చీలిక కలుగుటచేయు కారణమున చున్నాడు. తాతా స్టాండ్లము నిర్మాణము గానవలెనని. ఇదిగూడదని జనాభిప్రాయనిరి. అందుచే బ్రాడ్వీగారు రాజకీయానిష్ఠులుగానిని అంగీకరించలేదు. బ్రాడ్వీగారు తమ స్వలాభము నిమిత్తము ఈ కలకలము కలుగ జేసి రుణము చున్నాడు.

కలకత్తా, జనవరి 11:—గవర్నరు లిట్టెల్ డుమర్ట్, బారిష్టరు
జుజునుండి నేటి సాయంత్రం కాలము లింగి కలకత్తాకు వెళ్ళిరి.

కటన

సోమవారము, ప్రాంతపండుగ యగుటచే,
అధికమున ఆంధ్రపత్రిక వెలువడదు.
సంచాదకుడు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1924 సం॥ జనవరి నెల 12 వ తేదీ

శనివారము

కటన

ప్రజాసామాన్య దేశమునందు కటన చాలకాలము నుండియు పాదకొనియున్నది. మరల నిక్క ను ప్రజలు కటనబాధచే పీడితులగుచున్నారు. ప్రస్తుతస్థితి కేమాలము బనికేరాని కటన చట్టము ననుసరించి ప్రభుత్వాధికారులు ప్రజల కుపశాంతి గలిగించునెంచి, విఫలమనోభులగుచున్నారు. ఈ చట్టమును సవరించుటకు వెనుక నొకవిచారణసంఘ మేర్పడుటవలెను. ఈ సంఘమువారి నివేదికయు, అందుపై ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయములును కొంతకాలముక్రిందట ప్రచురింపబడెను. కాని, వీనినిగూర్చి పత్రికలు తగు విమర్శన నితవరకు గావించియుండలేదు. కటనను నివారించుటకు కాంగ్రెసుసంఘములు విశేషముగ పాటుబడవలసిన యవ సరము గలదు. ప్రభుత్వమువారి ప్రయత్నముల వలన, విశేషోపయోగముండదని, వెనుకటి చారి త్రము తలుచుకొనే తెలుపుచున్నది. వ్యవసాయ దేశపు కటన నవకాశముగైకొని, రాటపువండే శము నన్నిమూలములను వ్యాపింపజేయుటకు వీలెంత యోగలదు. కాని, ఇంతవరకును, కాంగ్రెసుసంఘ ములు తగినశ్రద్ధవహించి యుండలేదు. ఇకమం దయినను నీవిషయమై ఎక్కుడు పూర్తిజాపుట యవసరము. కటనను నివారించుటకు, రాటము కన్న వ్యవసాయము గనుపింపదు. స్త్రీలు, పురు షులు, బాలురుగూడ చల్లని ప్రదేశములందుగూర్చుని సునాయాసముగ దాంమునడికి కటన బాధల నుండి తప్పించుకొనగలరు. స్త్రీల మానసంరక్షణ మన కిది మిగుల తోడ్పడగలదు.

మహాత్ముని సందేశము, ప్రభుత్వ నివేదికము లలోనికి గూడజొచ్చుట, యొక విశేషము. రాటపు యుపయోగమును అధికారులుగూడ గుర్తించెడి తరుణ మాసముయ్యరది. ఇంతవరకును ఉపయో గించుచున్న రాళ్లు పగలుగొట్ట మోటువద్దతి, మిగుల కఠినమనుటకు సందియములేదు. ఎండలో గూర్చుని స్త్రీలును బాలురును రాళ్లు బ్రదలు గొట్టవలసి వచ్చుట, కటన బాధల నతిశయించుచున్నది. విచారణసంఘమువారి నివేదికను, ప్రభుత్వాభిప్రాయ ములను ఇంచుక పరిశీలింతము. కటన చట్టపు చారిత్రము విచిత్రముగ గనుపించును. 1880 సం వత్సరమునం దేర్పడిన కటన విచారణసంఘమువారు, కొన్ని నియమములను సూచించిరి. 1883 సంవత్స రపు చట్టమునం దివి పొందుపరుపబడెను. పిమ్మట యుభవములబట్టి 1896 సంవత్సరపు చిత్తు చట్ట మేర్పడెను. 1898 సంవత్సరమున మరల నొక విచారణసంఘముగూడెను. ఈసంఘమువారు విచారణసలిపి కటనచే బాధపడువారికి ఎక్కుడుప

శాంతి నొసగవలెననియు, కూలీ వధికముగ నీయ వలయుననియు, సూచించిరి. మరల 1901 సంవత్స రమునందు వేరొక విచారణసంఘము నియమింప బడెను. వీరి సూచనలు మిగుల నంకుచితముగ నుండెను. 1905 సంవత్సరపు చట్ట మీ సూచనల ననుసరించి ఏర్పడెను. దీనినే కొలదిమార్పులతో 1914 సంవత్సరపు చట్టముగ ప్రచురించిరి.

సుకసిద్ధపరిశోధకులను, రాజ్యాంగ వేత్తలు నగు దాదాభాయి నారోజీ, డిగ్రీ, రమేశచంద్ర దత్తుగార్లు హిందూదేశపు ఆర్థికస్థితినిచక్కగవివరించి యుండిరి. వీరి పరిశీలనప్రకారము, బ్రిటిషుపరిపాలన కూరంభమయిన పిమ్మట, కటనలు, కాటకములు వరుసగ ప్రబలింపటం గనుపించును. ఇందుకు ముఖ్య కారణమేమి? హిందూదేశము నుండి వచ్చికు పర్వీ సుల మూలముననేమి, విదేశపు సరకుల ప్రవేశము మూలముననేమి, వెడలిపోవుచున్న ధనప్రవాహమే ముఖ్య కారణ మని నిరూపింపబడినది. భారతీయులు వివాహదులకును, వేడుకలకును ఎక్కుడు సామ్యాను వెచ్చించెద రనుట వ్యర్థవాదము. పాశ్చాత్యులు భోగములక్రింద వెచ్చించెడి ధనములో, భారతీయు లల్పాంశము నయినను వెచ్చింపరు. ప్రజాసామాన్యమునకు పూర్వపు వృత్తులు నశించినవి. జీవిత పరిమాణము హెచ్చుటవలన, ప్రజలకు గలిగిన లాభములేదు. మహిద్దుల గంజితావి బ్రదుకుట కయినను వారు నోచుకొనలేదు. హిందూదేశపు భాగ్యము హెచ్చుచున్నదని జెప్పటకు, అంకెలను తారుమారు చేయవచ్చును. గాంధీమహాత్ముడు దెలిపిపట్టుట, హిందూదేశ దార్శిద్యమును కనుగొనుటకు, అంకెలతో బనిలేదు. ప్రజల దుస్థితి నొక్క మారు పరికించిన జాలును. గ్రామములలో దర్శిద జీవిత తాండవమాడుచున్నటుల ప్రత్యక్షముగ గను పించుచుండ, ఇతరసిద్ధాంతములతో నేమి బనియం దును?

ఇంతకు పూర్వము కటనలు కొంతవ్యవధితో తల యెత్తుచుండెడివి. ఇప్పుడనేక భాగములం దవి కాశ్యలేముగ పాదుకొనుచున్నవి. ఎప్పుడును ఒక్క టేకటన. కటన లుభ్యించుటకు గల మూలకారణములను నివారించక, కటనచే బాధింపబడినవారి కుపశాంతి గలిగించుట, నిరుపయోగము. లోకం నగ్ని మందుచుండ, పై నీళ్లుజల్లిన ప్రయోజన మే ముందును? సంతతి తామములవలన, ప్రజలు దుర్బలు లగుచున్నారు. ప్లేగు, మహుచకము, కలరా, మొదలగు సంబువ్యాధుల డాడికి లోకజాలక, కలుపు రంతరించుచున్నారు. ప్రజలకు కడుపునిండ తిండి దొంకుటకుగూడ, స్వరాజ్యసిద్ధి యవసరము. ఈలోపుగ, మహాత్ముని రాటపుసందేశము, ప్రజలను పురుజ్జీవితల జేయగలదు. తిండిని బట్టను చేకూర్చ గలదు. కటన చట్టపు ఏర్పాటులవలన, ప్రజల కుప శాంతి గలుగనేరదు. ఈ సంగతిని విచారణ సంఘ మువారు రంగీకరించిరి. కాని విచారణసంఘమువారి సూచనల నన్నిటిని ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింపలేదు. కమిటీవారి సూచనలలో కెల్ల ముఖ్యమయినది రాట మును గురించిన సూచన. తామనివారణకు నూలు వడుకుట ఎంతవర కుపయోగించునో విచారించి, కటన చట్టములో నిండుకు సంబంధించిన సూత్రములను పొందుపరుపవలయు నని, విచారణసంఘమువారు గోరిరి. స్త్రీలకును, దుర్బలుల కును, ఇది మిగుల లాభకర మని, వీరి స్వాభిప్రాయము.

నూలువడుకుటగురించి విచారణసంఘమువారు జేసిన సూచనను వీలగుచోటుల పరిశీలించుట కభ్యంతరములేకున్నను, వీనిని విచారించుట కొక కమిటీ నేర్పరుచుటగాని, కటనచట్టములో నిండునుగూర్చిన

ఏర్పాటులను పొందుపరుచుటగాని, యవసరములు గావని ప్రభుత్వమువారు తలచుచున్నారు. రాటపు యుపయోగము ఎల్లరకు కరతలామలకమైయుండ, దానిని బాహుళ్య గంగీకరించుటకు, ప్రభుత్వము వారెటుల వెనుదీయుచున్నారో ఇందునుబట్టి గ్రహింపవచ్చును. వీరు పూర్వప్రతిష్ఠను విడనాడ లేకున్నారు. ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింపకున్నను, కూలీ దివ్యసాధనను చేపట్టితరించుట లాభకరము. ప్రభుత్వమువారిపై నాభారకడక, ప్రజలు స్వేచ్ఛవల ననే తామబాధనుండి బయల్పడుట యుక్తము. కద్దరునిర్మాణముపై కాంగ్రెసుసంఘములన్నియు తనుదృష్టివంతము చేసినదికరింపవలసిన నీ సమయ మున, తామబాధితములగు ప్రదేశములలో రాట మును వ్యాపింపజేసి, ప్రజలను రక్షించుట యత్యావశ్యకము. ఇంగ్లండున, దీనజనరక్షణయు, కద్దరు నిర్మాణమునుగూడ జరుగగలవు. ఇట్టి ముఖ్యసూచనను నిరాకరించి, ప్రభుత్వమువారు తమనంకుచిత దృష్టిని వెల్లడిచేసిరి. ప్రభుత్వమువారు సూచించిన మార్పుల స్వల్పములు. వీనివలన, తామబాధితులకు విశేషలాభము గలుగజోదు.

తామబాధితుల కీయవలసిన ఆహారపదార్థ ములగూర్చి పెద్ద వివాదము గలదు. విచారణసంఘ మువారు సూచించిన కూలీ రేట్లను ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింపరయిరి. కటన చట్టములో నిరూపింప బడిన కూలీ రేట్లు, తామబాధితుల కే మూలమును సరిపోవు. ఆసంగతిని, విచారణసంఘమువారు స్పష్టముగ నిరూపించిరి. ప్రజల ఆకలిదీగుట కేర్పాటులు తేనవుడు, వారిబాధలుకళమించజాలవు. విచారణ సంఘమునందలి అధికార సభ్యులు, కూలీ హెచ్చుకూడదని దెలిపియుండ, అసభికారసభ్యులు హెచ్చవలయునని గోరియుండిరి. ప్రభుత్వమువారి అధికారసభ్యులతో నేకీభవించుట సహజము. ప్రస్తుతపు ఏర్పాటులవలన, ప్రజలకరీరములు శుష్కించు చున్నటుల, సాక్ష్యము జెప్పబడినది. నాగలాపురపు కటన పనులలో బనిజేయు కూలీల దార్జ్యము తగ్గి పోయెననియు, ఆహారము కొరవడుటయే ఇందుకు కారణమనియు, వీనిని నిర్వహించుచున్న అసిస్టెంటు ఇంజనీరుగూ శ్రీనివాసయ్యగారు తమ సాక్ష్యములో దెలిపిరి. ఆహారము చాల తక్కువ యని, దాదాపు సాక్షులందరును ఒప్పుకొనిరి. అధికారసభ్యులు విచిత్రవాదము జేయుచున్నారు. మామూలు దినములలోకన్న కటన రోజులలో ప్రజలు ఎక్కుడన్నము తినెదరట.

ఇట్టివాదము, నిరర్థకము. కారాగృహములలో పెట్టెడితిండికన్ననుగూడ తామ ప్రదేశములలో పెట్టెడితిండి చాలతక్కువయని, విచారణసంఘము వారు భావగలిగిరి. ప్రస్తుతమస్థితినిగ్రహించుటకిది చాలును. జయిలుభ్యత్వములను తామబాధితుల కిచ్చినను చాలునని, విచారణసంఘమువారు మొరలిడుచున్నారు. ప్రస్తుతపు ఏర్పాటులు పప్పుకు, నూనెకు తెగిన ఏర్పాటులజేయలేదు. కూలీకనలే ఏర్పాటులేదు. శరీరసౌష్ఠవమునకు కూర ఎంత యవసరమో, విచారణసంఘమువారు నిరూపించిరి. ఇప్పుడు చౌడీకూలీ, చాలినంతగ బియ్యము మొవలగు పదార్థములను కొనుటకయినను సరిపోవదని, వీరు స్పష్టపరచిరి. కూలీల ఆరోగ్యమును నిలుపదలదిన యెడల, కూలీ స్కేలును తప్పక పెంపుజేయవలయు నని, విచారణసంఘసభ్యులు నిరూపించిరి. ఆంధ్రదేశ మున రయితులు సహజముగ దృఢకాయోనియు, ప్రస్తుతపురేట్లు వీరికేమాత్రము జాలవనియు, రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. జెయిలు అంకెలబట్టిగూడ, తమిళియిదీకన్న తెలుగుభయిదీ ఎక్కుడుబరువని, తేలివడట. ఉప్పు నయితియు ఖియిదీలకన్నను తామ

గాధితులకు లెక్కవగ నీయబడుచున్నదట. ది. బ. కేసవయ్యగారి విచారణలో పాల్గొనలేకపోయినను, పోలీస్ హెచ్చింపవలయునని కోరిరి.

విచారణసంఘమునందలి అధికారసభ్యులు వెలిసిన సంగతులు, నిరభాము లని సులభముగ నుగ్రహపరచును. కార్మికులు, కట్టెలు లేకుండ రాబట్టుకేసికొన గలంట్లు. ఫారెస్టు నిబంధనలు ప్రముఖ నున్న నీ దినములలో కట్టెల నూరిక పంపించుట ఎంతవరకు సాధ్యమో, చదవరు నాహింపగలరు. ఇట్టి విచిత్రకారణములను అధికారసభ్యులు సూచించుటయు, ప్రభుత్వమువారి కడము సంగీకరించుటయు జూడ, యేమనివారణ మనకు అధికారప్రయత్నము లక్కరకు రావని యితిహాసము. యేమనివారణ బాధ్యతను కాంగ్రెసు సంఘములు వహించుట ముఖ్యమని, తేటకడు పున్నది. ఇందుకొరకు జరిగెడి ప్రయత్నములవలన, అపు యొలకటయ గాక, కద్దరినిర్మాణము గూడ పరుగుగ జరుగగలదు. రాటపు మహిమ ప్రజలకు గోచరమగును. అట్టివిచిత్రభుత్వమువారి దృక్పథము యితిము మార్పుకెంతక మానదు.

నైజాముగారి కఠినచర్య

బ్రిటీషు ఇండియా మందు వకటినున్నదను దుశ్చేయవలయు ననిన, కిమినలుకోర్టునం దరంశిక్షితుడై యుండలేను. అనుమానముల చర్యదీసికొన వీలొందదు. నైజాముగారి మార్గము ననుసరించి, రాజకీయోపన్యాసుల గావించి రనుగారణముచే, నైజాము హికోర్టువకీలగు రాఘుకేంద్రరావుగారి సనను రద్దుకేసినట్లు, గార్తయొకటి దెలుపు పున్నది. ఇట్టి నిర్బంధ నిర్వహణ, ప్రజలలో సంతృప్తి ప్రబలుట పు పేరులాభము గంగజాలదు. హిందూ, క్షత్రియ వర్తకలను సంస్థానములలోనికి రా

ండకేయుటచే, నైజాముగారిచర్య ఎల్లడల ఖంపబడెను. ప్రస్తుతచర్యవలన, హైదరాబాదు ప్రజల అసంతృప్తి ఇంకను విస్తరింపగలదు.

పార్లమెంటు సభ

పార్లమెంటు సభ 16 వ తేదిన మరల గూడలదు. ఆ దినమున సార్వభౌము దువస్థాపించును. గామ్మి మాడ్ నాల్గు గరి విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానములపై చర్చ జరుగును. ఆ దినమున కస్పర్చేటిపు సభ్యులు ముందుటయో, ఊమటయో తేలగలదు. కేబురుపక్షమువారు, పరిపాలన బాధ్యతను హించునంగతి నిరారణ గాగలదు. ఆఫ్ఘనిస్తానపు కన్న తేబరుపక్షమువారి దృష్టి నాకర్పించుచున్నది. క్యా లీడరుపక్షంలో ఆఫ్ఘనిస్తానముగూర్చి వ్రాయుట, హిందూ దేశపు పరిహద్దు ప్రాంతపు స్థితిని లేబరు పక్షమువారు మున్ముందుగ స్థిరపరిచెదరని, బ్రెయిన్ ఫర్మగాదు సూచించిరి. ఈ సమస్య నివారణ

యగుచో హిందూ దేశపు మిలిటరీఖర్చు చాల వరకు దగ్గునని వీ యాహించుచున్నారు. యద్ధ పూహముల బన్నెడివారు గాక, సరిహద్దు ప్రాంతములకు ఆర్థికస్థితిని చక్కబరిచెడి విపులులు గావలయునని వీరి యుద్దేశము. సరిహద్దు ప్రాంతముల సహస్య కేవలము ఆర్థికసమస్యయని, వీరి తలఁపు. ఇంగ్లండు రుమ్మాతోగూడ స్నేహముగ నుండుచో, ఆఫ్ఘనిస్తానపు ప్రశ్న సులభపరిమామగు నని, వీరు భావించుచున్నారు. లేబరుపక్షమువారు ఇతర ప్రశ్నలను వదిలించుచును కరిష్కరింపకున్నను, సరిహద్దు ప్రాంతముల దుస్థితిని నివారించి, మిలిటరీ ఖర్చును తగ్గించిన, విశేషలాభము గలిగింపగలదు. లేబరుపక్షమువారి వాగ్దానము లాంధ్ర శూరత్వ మగునో, లేక అవి కొంతవరకయినను సఫలమగునో ముందుగాని తెలియదు. మిలిటరీఖర్చును తగ్గింపకుండ, హిందూ దేశపు ఆర్థికస్థితిని చక్కబరుచుట దుర్లభము. ధనసమృద్ధి సంతృప్తి ముల పూడ్చుట యసంభవమని, స్పష్టమగుచున్నది.

బాగుగ నాలోచింపవలెను. కెనియాలో మాత్రము సహాయనిరాకరణము బనికెచ్చు ననియు, ఇండియాలో బకిరాడనియు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి వలె బలకుటవలన నినుమంలేయు లాభము గలుగదు. అన్ని ప్రాంతములందును భారతీయులు అసహాయ ధర్మమును నిర్వహించి, ముక్తి బడయుట అత్యవసరము. తూర్పు ఆఫ్రికా భారతీయులు, కాసభను కార్యనిర్వాహకసభను బహిష్కరించి సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును నిరాకరించిరి. భారతీయు లెల్లరును స్వధర్మము నితరున ననన్వీయచో, వారి ఆత్మగౌరవము సుక్షీణమగు ననుటకు సందియములేదు.

బొంబాయి పోలీసు సౌష్ఠవము

బొంబాయి పోలీసు రిపర్టునందు, నేరము బయల్పడని కేసుల సంఖ్య బెరుగుచున్నదని, సూచించబడెను. పోలీసు సిబ్బందిని హెచ్చుతేయ వలయుననియు, సి. ఐ. డి. కాఖ నింకను వృద్ధి జేయవలయుననియు, కోరిబడెను. పోలీసు రిపర్టు బట్టి, బొంబాయి రాజధానియందు లా, ఆర్డులు

చాల దుస్థితియందు న్నట్లుల గనుపించును. సోములను కనుగొన లేకుండుట పోలీసు సౌష్ఠవమును సూచించ జాలదు. సర్ జార్జి లాయడుగారి పరిపాలనము అపజయము గాంచె ననుటకు మరియొక నిదర్శన మక్కరలేదు. అధికారవర్గ సౌష్ఠవము గూర్చి వీరు తిరుచుగ గర్వపడుచుండిరి. అట్టి గర్వమున కాధారము గనుపించదు. గాంధీమహాత్మునివంటి నిరకురాధుని కారాగృహము నకు వంపుట కష్టము గాదు. లా, ఆర్డులను రక్షింపవలయు ననిన, ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించి పరిపాలించుట ముఖ్యము. ప్రజాభిప్రాయమును పాలకులు

ఖద్దరు నేకొనుడు

మన గ్రామములలో ఆధాన్నము దిని మాడునట్టి కాపువారలను జూచితివా? నీవు ఖద్దరుగూడ్డ నొకదానిని కొంటివేని అట్టికటుంబ మొకటి కొంత కాలమువరకు జీవనాధారము గల్గునట్లుల సహాయము జేసేవాడ వగుదువు. మరియేగూడ్డనైన కొంటివేని వారు తిండిలేక మలమలచూడి అకృపలపై పరాధీనులగునట్లుల జేయుదువు. ఇంతియ గాక యిచ్చుటనున్నట్టియో లేక విదేశములలోనియో మిల్లుయజమానులకు ధనవంతులకు మంచిలాభములు వచ్చునట్లుల నీవు సహాయము జేసెదవు.

సత్పురుషులకు ఖద్దరే ధారణయోగ్యమైనది

ఇక నే యితరగూడ్డల కట్టినను నిర్లక్ష్య ఉపేతాభావ మనవలయును. —సి. రాజగోపాలాచారి.

వ్యర్థవాదము

భారతీయులను ప్రత్యేకపుగూడములలో నుంచుట కేర్పాటు జేయించుట గాక, కేపుటైమ్ము పత్రిక యా చర్యను సమర్థించుటకు గూడ పాటు బడుచున్నది. ఈ యేర్పాటు నెమ్మది నెమ్మదిగ జరుగుచుండునట్లు. పట్టణములలో మాత్రమే యిట్టి నిరోధ ముండునట్లు. ఈ నిర్బంధచట్టము, గాంధీ స్వల్పము ఒకంబడికకు విరుద్ధము గాదని గూడ యా పత్రిక వాదించుట విచిత్రము. క్రొత్త ఏర్పాటు వలన భారతీయులకును యూరపీయులకునుగూడ సౌఖ్యము గలుగునట్లు. కేపుటైమ్ముపత్రిక కన్నయు మేల్లే గనుపించుచున్నది. కాని దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులస్థితి ఇంతకన్నను యధోగతికి బోజాలదు. ఇట్టి తిరుణమున, అసహాయపద్ధతి నవలంబింపకుండయుండుటకు సాధ్యమగునా? భారతీయులకు సామాన్య పాదులకుండదగిన కనీసపుహక్కులే నిరాకరింపబడుచుండ, అట్టి సామాన్యముతో సహకారము నలుపుట కెటుల వీలగును? మితనాదు లీ విషయమై

తృణీకరించు చున్నంతవరకు, లా, ఆర్డులు రక్షింపబడుట కష్టము. ఈసంగతిని సర్ జార్జి లాయడుగారుగాని, రీడింగుప్రభువుగానుగాని గ్రహించరయ్యి.

సరస్వతినంఘము

చెన్నపురియందు స్వతాతీయవిద్యావిధానముల సమసరించి ఈసంఘము పడేడ్లనుండి చేయుచున్న మంచిపని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. బాలికల విద్యాభ్యాసమునకును వైద్యసహాయమునకును నీ సంఘము చేయుచున్న సేవగణనాతీతముగ నున్నది. ధనసహాయము లేనిదే ఇట్టిపనులు కొనసాగ జాలవని అందరకును దెలిసియున్నది. సంక్రాంతివంతుగ సందర్శమునను నీ సంఘపు పనులకై సంఘసేవకులును నితరులును వేడెడి భిక్షులకు మహాజనులు తగిన దానధర్మముల నిచ్చి సలహాద్దేశములను సభలము చేయుటకు ప్రార్థకులు.

ఒలింపికు కీ డలు

తూర్పు అక్షిణ భారత కాలం గను సంఘమువారు ప్రత్యేక
సాంఖ్యిక ప్రాతినిధ్యమును నిరూపించినయొకానొక కార్యమునకు
వారసత్వమును తమ పూర్వములకు రాజీనామల నిచ్చిన
ప్రకటించబడింది.

గ్రామ పురస్కారము

(అమృతబహు పత్రిక)

కాంగ్రెసు సమావేశము ముగిసినది. ప్రతినిధులందరు తమ నివాసములకు వెదలిపోయిరి. ఈ సమయమున అన్ని రాజకీయ కక్షలకు ప్రతినిధులందరిని కొంతసేర మొదలుపెట్టిన సామాన్యమైన సమావేశము. అన్ని రాజకీయ కక్షలవారు ఎట్టి భేదాభిప్రాయములు లేక కలసి పనిచేయుట అవసరము. ముఖ్యమంత్రి సామాన్యముగా నున్నను ఈ సమయమున మిత్రుల బాధకరమైనది.

కార్యకర్త గ్రామములందు విజయముగాని సగౌరవము లందు కృత్రిమము. పాశ్చాత్యజాతీయులచే పరిపూర్ణముగా భారతదేశపు విషయమై వేరుగ చెప్పటం అవసరము. భారతదేశమున సగౌరవము సంపూర్ణముగా లేదు. సగౌరవమును సంపూర్ణముగా చేయుటే. కావున దేశమునకు జేయుట కలగజేయఁ దగినవిషయము కాన సాగలయు ననిన ఆ ఉద్యమము గ్రామములందు కార్యపరిచయం అవసరము.

విశాఖ కాలమునకు పూర్వము భారతదేశమునందలి గ్రామములన్నియు విశ్వవ్యాప్తముగా కులభేదమునందు. విదేశీ ప్రభుత్వములచేతను దుండెరి పట్టిరి. ప్రభుత్వములు మారిన, యుద్ధములందు, క్రమములందు, పరిపాలనాధికారులు మారిన, సగౌరవమున నవ్వము కలిగిడిగాని గ్రామ జీవితవిధానము అంతమొందలేదు. కావున కొంతమంది ఎట్టి అదంబరముతో మోడ జీవితమునకు గడుపు గ్రామము ప్రభుత్వము ఏ ప్రభుత్వమువారును పీడింపలేదు. గ్రామజీవితము సుఖముగానే యుండెను. బ్రిటిషువారు దేశమునకు రాకపూర్వము పరిపూర్ణముగా, ఇంగ్లీషువారి దేశమునకు వచ్చిరి. భారతదేశపు సంపద, విశ్వవ్యాప్తము వారిదేశమునకు వచ్చుటకు కారణము. ప్రభుత్వమున ఏదో కార్యపారము చేసికొనవలయునని వచ్చిరి. వైఖిమున చేతిమందునుకొని కర్రపాకలకరాములును వైఖిగి గల మతభేదములచే మరకొనకు పట్టిరి. తోపిడిగాండలములచే మరకొందరుపట్టిరి. కాని పరదరు భారత సాంప్రదాయములను విడద్రుగు నూతనపద్ధతులను, భారతసాగరికతను విశాఖకరముగా నూతనసాగరికతను వ్యాపింపజేసిరి.

బ్రిటిషువారి బలము క్రమక్రమముగా కృత్రిమము. రైతుల ప్రకటనలతో వచ్చిన వర్తకుడు, వైఖిలో వచ్చిన మత భేదము, కృత్రిమముగ వచ్చిన తోపిడిదొంగ క్రమము, ప్రభుత్వకారణముగ మారిరి. ప్రాచ్యపాశ్చాత్య అధర్మములను సంఘర్షణ చేర్చుచు, భారతదేశము కలకలమునకు.

ఈ సంఘర్షణమునకు కలిగిన పద్ధతులను ప్రజలు ఇప్పుడు మాడ అనుభవించుచున్న యున్నాడు. మన ప్రాచీనసాంఘిక ఆర్థిక రాజకీయ జీవితవిధానములందు సంఘర్షణను మార్చు

కలిగెను. పూర్వము భారతదేశమునకు పరిపాలించుచున్న విదేశీ పరిపాలకులచే నూతన పద్ధతులను బ్రిటిషు ప్రభుత్వముచేత పాపించిరి. అంతటితో నూతనమునకు ప్రాచీనభారత ప్రభుత్వముల సంకేతములందును బ్రిటిషువారు ప్రజలనుండి భారతప్రాచీన సాగరికతను, సాంప్రదాయములను, జీవితవిధానమును తీసివేసి, తమ వాడుకను వేర్చిరి. గ్రామజీవిత విధానము ఈ విధమున తీసివేసెను.

విశ్వవ్యాప్తమున, సంకటమున, సుఖమునందీ ప్రజాభిమతమును మన గ్రామము ఇప్పుడు కలిగి పట్టి పట్టియున్నది. భారతీయులు చాలమంది కష్టపట్టెను విశ్వవ్యాప్తములై ఏదోవిధమున గ్రామములందు జీవితములను గడిపుచున్నారు. సగౌరవములందు ఆరోగ్యములేదు. విదేశీ సమైక్యమున కైదులు లేదు. విశ్వవ్యాప్తమున సరియైన పాతకాలు లేవు. మూల్యములు మొదలు ఆ ప్రభుత్వమువారు ఏదో ఒక విధమున వారిలో ప్రజలను నిలుపు కొనుచుండుటకు వారు యత్నించుచుండును. కడపురియు తిరుగుట అవసరము లేదు. మరేయో కలరా మున్ను రోగములు వచ్చిన సరియగు విదేశీ మందులతోపుటచే పోలీసువారు వచ్చును, అరి రోగములేని పరలోకమునకు పోవుచున్నారు.

గ్రామజీవితపు దుర్గత అంతమొందినగాని భారతదేశము నకు మోక్షముగలగను. రోగపీడితులు, కులపీడితులు స్వాతంత్ర్య సంక్రమమును జూడలేదు. కనుక మోక్షము కల్గించుటకు ప్రాచీనములైన బాధియోధులమునకు పాటుపడకలదు ఈ కారణములచే గ్రామముల అభివృద్ధి విషయమై శ్రద్ధసహించుట అవసరముగా వచ్చును విదేశమునందాగ రోగమును పీడి మొదలి.

కేవలము సాంకేతిక మనోభావము జరుపుటకు వారి కృత్రిమము. గ్రామ పురస్కారమునకు స్వాతంత్ర్యములకు యుద్ధముల పనిని ప్రారంభించలేదు. ఇందులకు భనమున వారు భనము ఇచ్చుకలెను. ఇతరులు ఆభాగ్యత పాటుపడలేదు. గ్రామజీవిత విధానము చక్కబడిన తీరునకలెందున్న భారతదేశము నూతనకీర్తి విరాజిల్లుగలదు. స్వరాజ్యముగా మన త్వలో విజయము గాంచగలదు. ఈ గొప్పపనిని చేయు వారెవరు?

అట్లాంటిక్ నీరమున నుపాన పీరుచున్నది. పాశ్చాత్యమునకు ఆలస్యముగనున్నది. కొన్ని ప్రాంతములలోయినది. ఇందుకొట్టుకుపోయినది.

ఈ సమయమున ప్రపంచమున ఏడుకే విజయములు గూడ పోవుటకు పిలువబడగలదు, నాకల కాల చిక్కులలో తగల్గొనుటకు పిలువబడినది.

ఆరుద్రకుంభమేళము

యాత్రికులకు వర్షాట్టు

త్రయోదశ, జనవరి 10:— ముఖ్యమంత్రి మాయ చున్న జి. వి. కె. డి. వి. సి. యన్. గారు ఆరుద్ర కుంభమేళమునకు ప్రత్యేకగర్భాధిపతి, 11 జనవరినందలికి వెళ్లిరి. తేలువరకు, పడితీరమునందలి కొన్ని తావులందు, ప్రజాసామాన్య యాత్రికులకు గా నుండుటలను, సదుపాయములు గా నుండుటలను, గూర్చి ప్రజలకు మైసెనుక యాత్రికులు స్నాన మారంభరాదని మందలించుచున్నారు. సంకరాద్ధ స్నానమునకు పిలువబడు గంగాత్రవాహులమును లిగించుటకు కేయలములను పట్టుకొని 20,000 రూపాయలను కాపాడు చేయుచున్న ప్రాధికారులు మండిత మదన మోసాస మోసాగాదును కడియమును పొందువుల రిపుల గట్టుకు గారికి కంపించియున్నారు. కాన్నియవారు ఈ యాత్రికుల సమస్య తీరుచు కలెందున్నారు. జిల్లా ముద్రాగిరికి నానినతోయియు చేయుటకు వ్యాపకముచేసెనని గూడ యీ కంటి చెప్పెను క్షుది. (ఆ. 12)

గొప్పబందిపోటు నేరము

5 గురు కల్పించుబడి

కలకత్తా, జనవరి 10:— అరెస్టును జిల్లాలో కానింగు పట్టణమునకు 12 మైళ్లదూరమున్న డయా రా గ్రామమున ఈ ఘోరమైనబందిపోటు జరిగినది. తుపాకులతో, కత్తులతో, బల్లెలతోను తాడిన 24 గురు బందిపోటుగాఁగ్రామమున కారము రాతి గ్రామములో ఒక భాగ్యవంతునియొంటి బడి. పీడితములకు బ్రహ్మకొట్టి లోపలనే చేరించి ద్రవ్యమొక్కదాని యొందినాని యంటియొంటిని పీడనముగా బాధించడంగి. కానియొక్కరు మోక్షమును కానిసహాయమునకు వచ్చి బందిపోటు గాండ్ర దగ్గరించిరి. కాని ఘోరముగా పీడింపబడిరి. గ్రామము లందరును వచ్చిరి. కాని అడ్డగించుటకు భయపడిరి. సామ్యవారిను లూటీచేసినవారితో తోపిడిగాండ్రు ముగివాడైన, అదేవాడైన, కిల్లెలను మొత్తము 5 గురిని ఒక తిన్నగదిలో పెట్టి తాళమునపి బయటనుండి పూజకృష్టమైన ఆయామత నిష్పందించిరి. తెలుగు యెల్లంతయు భీరముగానుండెను. ముందుబయికియు (అరెస్టు)గా కల్పించెను. ఇంతవరకు ఒక అరెస్టునుగూడ చేయలేదు. (ఆ. 12)

మహానటుడు

స్కాట్లాండు దేశస్థుడు

జాంబాయి, జనవరి 10:— ఈ మహానటుడు 65 వారితో మత జాంబాయికి అరెస్టుచేయబడ్డారు. ఇప్పుడు 15 దినములు కలకత్తా, కరాచి, క్వెట్టా, లాహోరు, ఢిల్లీ, కలకత్తా, రంగూ నులకుపోవును. ప్రసిద్ధి తెలిసిన ఈ స్కాట్లాండు విదేశీదర్శనాధిపతి (గ్రామిడియన్) హిందూదేశములో ప్రవేశించు ప్రపంచ ప్రచారకములలో మొదటివాడు. హిందూదేశములోని పెద్దపగములలోకాక యెట్టివిను యెటులందు అద్భుతములగు తీర్పుప్రదేశములకుపోయి ఈ మహానటుని రిప్పించుటలను మదము అభివృద్ధింపబడవలసి యున్నాడు.

65 వారితోను అరెస్టుచేయబడి జి. జి. కార్యాలయమునకు తీసికొనిపోయిన ప్రస్తుతమున్నాడు. పిరుగు పిరి కలపేసి యును మధ్య అరెస్టుచేయబడి బయటజేయవలెను. ప్రస్తుతము పీడ అమెరికాయందున్నాడు. (ఆ. 12)

హైదరాబాద్ పారిశ్రామిక ప్రదర్శనము

నిర్వహణ, జనవరి 11:— హైదరాబాదులో

హైదరాబాద్ జగ్గదీన మహారాష్ట్ర ప్రపంచ ప్రదర్శనమున ఫిబ్రవరిలో హైదరాబాద్ పారిశ్రామిక ప్రదర్శనము నేర్పరచకలె ననియు, ఆసమయమున హైదరాబాద్ స్వాతంత్ర్యమునకు 50 వేలవేల రుపాయల కొనుగారు చేయునది) ను నమ్ముటకును ప్రజలను అభివృద్ధిగా జరుగుచున్నది. హైదరాబాద్ కెట్టిమ లోబల యెటు పెట్టించు జరుగుచున్నది. హిందూదేశములోని అన్ని ప్రదేశములందీయు అనేకములగు విశిష్టవిభజనములకు వస్తువులు వచ్చుచున్నది. (ఆ. 12)

డాక్టరు, జి. బి. గారి సుగంధనస్యము

అంగములయందెల్ల శరణును, ఇంద్రియములయందెల్ల నయనమును, ప్రభావము మాయము సర్వజనులకును తెలిపినయమునే కదా! ఈ రెండింటియందును కలగు వ్యాధులు సాధారణముగా ప్రాచీనములైనవిగాని అవి వ్యాధిగ్రస్తునిజన్మమును నిర్మూలముగానే తీసి యామరజాంతమును వాధించుచుండును. ఇట్టివ్యాధులకు తోటి పీడినందులకు లనేక మాయముగలవలెను వచ్చి పని గాని యిది యావ్యాధులను నివారించు లేక పోవుటచే గాక రసవిషాంధకారులు చేసినదిగా నుండుటచేత కుట్ర చేపాశోగ్యము సంకట చెడదీయుననిగానూడ నేర్పరచెను. తరువాత వైద్యశాస్త్రము పట్టును నవసాగరిమలచేత కుంభియైత్యముగా తీర్చి నింపుట యెట్టి మాయమునూడ ననేక మిత్తు దుష్ప్రయోగించుచుండున్నది. గాని అవి గూడ నంత ప్రయోజనకరముగా గ్రహించవలెను లేదు.

ఈ సందర్భము అన్నియును యోచించిచిరకాలము పరిశ్రమచేసి యాయత్నే కాంగిలేయ యూనానైట్వ్యముల వారితో తోటికార్యమై తమసర్వస్వమును నియోగించుచున్న డాక్టరు, జి. బి. గారి సుగంధనస్యమును కనిపెట్టిరి.

ఇదివరకే లోకమునందెల్లను వ్యాధులు చేయుచున్న సుగంధనస్యముని కాబట్టి తీసికొనిపోయి మేము విశేషవిశ్వాసములతోను పని చేయు. ఒకసారి యువయోగినియెడల వానియొక్కవ్యాధులను పరిశీలించి సాపేక్షగలదు. తీసికే వాధానివృత్తి గాంచి క్రోజ్జ తాత్రార్యముగా గొప్పవారును కొలదిగారును పంపిన యాగ్యతా బ్రతికలు లెక్కకు మిక్కిలిగానున్నది. ఈ సుగంధనస్యము మనయోగిండుటకు మెడకు, ముక్కు, కిన్నులతో సంబంధించిన సమస్తవ్యాధులను సమాలముగా నశించును. పీడనము, ఒంటితలనొప్పి, కలకలనొప్పి, బలహీనములు, మొదలైన, కంటమునకు వైచివ్య వ్యాధులను ఈ సుగంధనస్యము పెట్టింది భిక్షము. ఇట్టి గుణనివేశము గలిగియు, తమలభముగా విక్రయించబడు నామధ మిదికన్న మరేయెట్టి లేదు. చిరకాల ముంచిన కెడని సుగంధ విశేషములను, పొడి యాగ్యమును లేనివారికి సహిత మిది పోతవుగా నుండును.

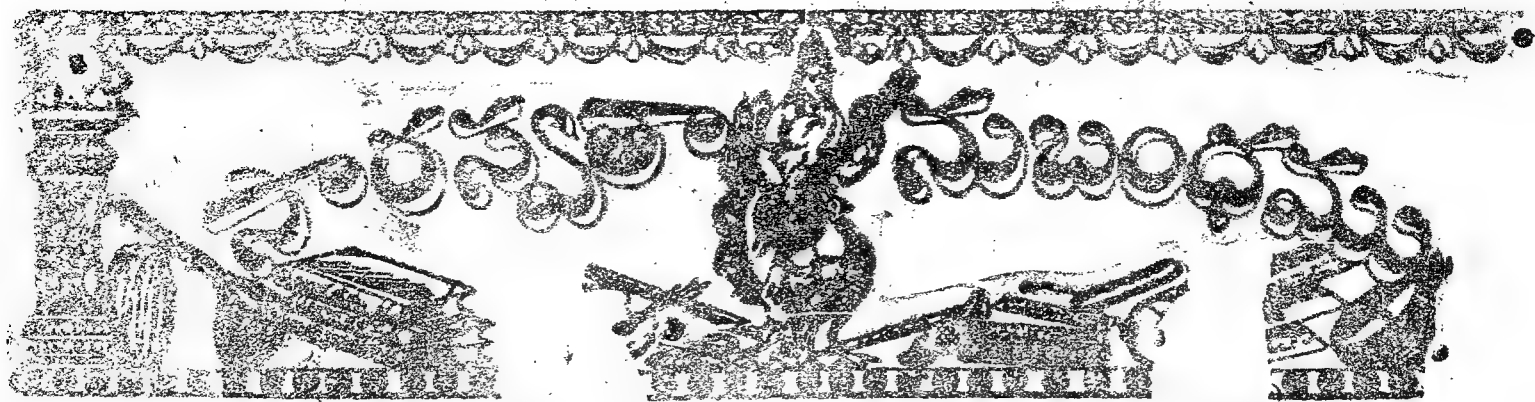
సాధారణముగా పొడి చేయవలెనది సుగంధనస్యమునకట్టి రెండుసారులు అవయోగించినయెడల, ఇది సాధారణపు పొడి గొంగి సామాన్యయోగినించింత పనిచేయును. కాలకా తెలుగు సాధారణపు పొగాకు పొడితో నీ సుగంధ నస్యము పోకచిటిక కలిపియెడల వా పోగాకంతయును మిక్కిలి పంపుకంట మగును.

బుడ్డి గిరి ఆ. ర. వి. పి. ఖర్చు ఆ ర. మొత్తం 10 కి రూ. 10-0-0. వి. పి. ఖర్చు 0-5-0 అంగ్ల తేజ అంధభావలో విలాసము వివరముగా వ్రాసకలెను.

విలాసము:- గురుబసవ అందు కంపెనీ లిమిటెడ్, పోస్టుబాక్సు 510 మద్రాసు.

ప్రాధికారము ఇంటికప్పు నూలును 80 మంది : పన్ను
ఇంతవరకు 20 మంది కై లాగుచున్నది.

గుడిరోడ్దారి నం||రం పుష్పమాన శు|| ౬, శనివారము

గర్భపానమునాటి తాండవ శివుడు

[అవధానం శంకరయ్య గారు]

శీ|| కడగొర్రవారాశిఁ గలకముగను
మందరాద్రిని జేరఁబాని మణిమణి
తనర వానుకి నొకదర్శితాడు గాఁగ
విధి యొనర్చెను గుఱఁ జిల్ల వింత గాఁగ|| 1

పుష్ప జ్వాలాబునకును భోగిబుల జుట్టి
అగ్రభాగంబు రక్కశు లదిమిట్టి
పుచ్చభాగము ముల్లలంబున జట్టి
పొయ్యిబుల కొండోరు ల్పల్కినాడు|| 2

జుఱువ మొనరించు శివుని మందరంబు
వదలడ కలంకి పెట్టుల కనఁగి గూఁల
దేవదాసులు లంబుట దీను లగుచు
నార్తరతుడు దళు కొరె నిర్ధి గొలువ|| 3

తనబాసాభంబు తెలఁపవార్ధి నడుచు
కుర్మరూప బుడను పెట్టి మార్చి గాచె
మరలు ననుకలు మలగిరి దుఃఖ వరుణ
పుట్టె హాలాహలిమంబు నట్టనడుచు|| 4

నదియు ఘోరబాహునానలంబు
బోలె, దుర్బరీషీతమయ్యను బొల్చె; నంత
విలయజనతాంధకారము విధము దోఁప
దుస్సహం బైన బెడదంపుఘామ మొకటి|| 5

భూన భోగిం తో శివుని వడిచిపోవఁ జొచ్చి
జీవరాశిఁ జాపము చలఁగి హెచ్చె
కల్ల తారలు, గగనంబు కల్లనయ్యె
పాలనందలు మలిసమై కాటనయ్యె|| 6

గరళవానన సోఁకిన నడలు హరులు
తరులఁగూడఁ జైతన్యముఁ దప్పియుండె,
నమ్మకంబుఁ జెలదానపురం గ్రుక్కఁ జడిరి,
భుజి దిగిను కలగిరిట్ దల్ల జిల్లె|| 7

నిది యాకాలపుత్రయముగా నెదను భ్రమసి
బ్రహ్మకష్టము భయమున భ్రమింపడకు,
వరుణుడగునఁ జనుదెంచి ప్రణామిఁ జేసి
దీనరక్షక శంకర జడచేక|| 8

వలచుభూతములకు ముఖ్య ప్రభుఁ డెవఁ
మూడుమూర్తులు గుణములు మూడు నివ
యభిరూపముల భ్రమలను నర్కదీప
అదిమధ్యాంతములు లక యలరు దీవ|| 9

బ్రహ్మజుని, జ్యోతిషునఁ గను బడఁచుచి
నిన్నుఁ బొగడంగ మేమెంత నిగమవేద్య
యూర్తి నొందిన యామెల నాలకించి
భవనక్షత్ర మిప్పుడు బూను మనఁగ||

శంకరుఁడు నిబర్త కశంకరుండు
క్షీరవారాశి నటియంగఁ జేరి యమమతో
నదర్శకుండున లోకము లుండు తెఱచి
నాఁడు దుఃఖంతలమున గరళముండె||

విషము మెనఁగఁ గలిగినకనలు వోవ
పారిజాతీయశుభరిఁ మైన
మలయమారు తమల్లనఁ జెలఁగివీచె
దుహిసభూతము జలదము తొలకరించె

సుశ్మితానయై గారి చూచె నారని
జేవదానమునవేదరాశి
ఫాలబాసన యాశాస పార్వతీశ

ఉదయము

[బుడమగుంట వెంకటరమణయ్యగారు]

శీ|| దినమణి జగములఁ బ్రోవఁగ
కనుదెంచెడి శివు ప్రాగ్ని - కారము గావించి
చిన మంగళవిదముల
విడిచిచె విహంగవహు - విష్ణుపరికిన్||

శీ|| ఉదయస్వర్ణమందు - నదను మగుచు
బల్కిమాల్చి జేరంగ - వారు దక్క
ని దుతీయము లనఁ బూర్వ - సింధుతీర
గగనమందుఁ గావూని - కాంతు లయిరె||

శీ|| అనఘ వైకుంఠ పురవాసు - బైన భార
తీయవాసుడె లెల్లరు - జేవదేవుఁ
గాంచి భారతమాతను - గావు మనయ
జేడ నాఁడు మఱి - నిమలచక్ర
మనఁగ భాస్కరుఁడు మహాద్రి గావించె||

శీ|| భారతజననియె సంతస
చారితి మదిలేల - బాల - భాగ్యుడను జో
మాటల నిచ్చిన మాక్కి
హాతులు తుహినజను - లాదుల నమెరెన్||

జనుమజనుమని నేనొళ్ల శంఖుఁ బొగడె||
శంకరుం దంతనిజసంతసము జూప
భరతకాశ్రమంబునను దనపటిమ జూప
తాండవలాడె! నవ్వేళ భరణి పాద
ఘట్టనల కోర్కెనొపమఁ గడఁచుండ
శివుఁడటాట ముడునఁ జేరియుండు||

గంగ విక్రమభంగతరంగ యానయ
నింగి పొంగడునో ననఁ బూ గురుండ,
దనుమరాజముగాఁ మాఱిఁ గునిసియాడు
బాలచంద్రుండు బ్రేమ వడఁచియగుడు||

చలువవెన్నెలరేడు నిశాచరుండు
నిట్లు లట్లుల వదలన శేనుమండ
రఁజితలైన నాట్యసంభ్రమనకుఁ
జాటింపిపోయె మనభీతి సగ్గుమును||

గట్టిగా కంఠనీ మను జుట్టియుండ,
తూలిపడకుండ శేనువు బాలలేడి
నుత్తరీ నామగా నొప్పుచు క్షృణుచు
తోలుతుడతల వలనయ దూరి ముండ,
పాంచజన్యపురము నుపారఁగముగను
వాసుదేవుండు చల్లగ నొత్తుచుండ,
భారత మదైల నింపుగాఁ దట్టుచుండ,
హయి నిండుండు తాళనవేయమండ,
మనాతివై వారడఁగు మృదుమధురమె
దివ్యభజనవాదంబునఁ చెయ్యుచుండ
నంతరిక్షంబునను జేరి యపురసలు
మెచ్చుపుష్పంజలుల నిచ్చి మెచ్చుచుండ
మంగళాంతు లొక్కట నింగి వెలుగ
లచ్చి, పార్వతి, భారతు లిప్పుచుండ,
నాట్యమాడెను జగదేశ నాటకుండు||

శ్రీదత్తత్రేయ తారావళి

[చల్లా - పిచ్చయ్య శాస్త్రిగారు]

శా|| శ్రీమత్పద్మజమానోదయమునఁ జెల్వొంది కద్దిష్టుగా
న మోవమ్ముఁ జొక్కి సోఁచుచు నాత్యాకాంక్షుఁ బోర్చె
[బ్రతుక]

సావర్ణ్యంబుననొప్పయమ్మకనగల్గె! సాధించి వండించి
నామంబుక విరజలు మానదుతుక! నత్రాధూత ప్రభూ||

శా|| శ్రీశాశ్వతంబున మేలుబంతియనానెక దీవలె వాదన
రాజోల్లవనర తనూలతికలె! యామువ్వనమ్మల్ దగ
జ్జాలంబేఁక జాబితల్లి! పతిభిక్షుంబెట్లు మక చల్లఁజే
చా బోకంబుల నింపుసాధ్యఁబోయెతుక! నత్రాధూత ప్రభూ||

శా|| తామీనర్వచరాచర ప్రళభభూత! గామముం గూర్వక
నోమక గట్ట నలఁతులయ్యు శోకయ! మ్యానప్రభావాభ్యయా
శ్రీమదాశ్విమమచిహితమునం! జిహ్వా రిలేసా! తా
ధామానానులనెంతు మువ్వనంబుక! నత్రాధూత ప్రభూ||

మ|| చితకాలంబు బుద్ధిప్రపంచమున వాసించితివానికృష్ణున్
? రికాను ద్విక వుట్టుమెల్ల ఫల! క్షిప్రంగాంచుమూర్తికృష్ణ
శుభ్రణంబెల్లలరాని నీయన! మోహాద్విగోమన్దు విగ్న
దంకింజేఁగ లేనియత్ర! గొలుతుక! నత్రాధూత ప్రభూ||

మ|| విసల! దేవ్యంబు చెప్పి! కొవిడకు! విజాచిభూషించుకాం
తుండఁగ్గొక నిరసింతుదుర్మతుల! త్రుంజేనునతోటి దూ
లును బర్మాలును! గాలచక్రయమేగునాడఁగా బోరకా
ల్కిను! నో నెటు నేర్తరొక్క! తెలియక! నత్రాధూత ప్రభూ||

మ|| తిలక్పంబుల వేళలందు నగుభాధ్యానంబు గావించుక
దశకృష్ణులు ఘట్టిలక్ష్మణుల! కేదాంతంబుల జెప్పెనుక
దమార్గం బిటులైఁక చా నెగిరికిం దర్పలాదో నిశాం
తనిధి! తిలకురాదిభావఁజనుచుక! నత్రాధూత ప్రభూ||

మ|| చదువుల్ కరని శుద్ధపాపురుగై! చర్చించుట న్యాయమే
కద వేదత్రయ మంగయ్యుత్తముగ విఁపించి యార్థంబెఱుం
గు దృఢ ప్రజ్ఞాలె కొండజ్ఞానలెక! గుట్టిభరిత్యంబునం
ద్వదధి నాతులు గాక, యుండిననం! నత్రాధూత ప్రభూ||

మ|| ఒకవోఁ గాలక మొక్కవోఁ గరముగం! బొండో! బో
[నేర మిం]

కొకవోఁ గర్మము వేటో! వేమదిక! మువంకవేటికె
ట్టికవో! చరించు! గాని తగుదా! క! దిప్పి యావూని నా
త్మకులక్ష్మ్యంబొసరింపఁబాలఁడయ్యు! నత్రాధూత ప్రభూ||

శా|| ద్వితంబట్టులు కాలుమేనువయిక! బల్లెరుక సామ్యులక
జ్ఞానంభజులొప్పు చాల్చెదనగా! నీనుంతుదేవతా
గాత్రంబుదు నలంకరింపరంజం! గా శక్యమే తత్త్వమీ
భాగ్యక దువ్వకది ప్రపంచముక! నత్రాధూత ప్రభూ||

మ|| కయి శంలేఁ బరమోపకారములెక! బ్రహ్మజ్ఞుమార్త
[వ్యులెక]

శుభముం గూర్చెద రంగరంగమున శుభద్రుంధుమావప్రభు
దయవాటక జరియించు రిట్టిమ జగ! తల్లల్యాలు! ద్రో
[మల]

దయతో నీవ వడింకఁగావలెయ! నత్రాధూత ప్రభూ||

శా|| శంకభుక మదిక! బోదుచునీ! కర్మజ్ఞుడే చెప్పిం! చి
గొంకకలేమ విరుద్ధవాదములక! గోటి ప్రమాణోపాగి
నంతారింపదు నయ్యకమ్ము మతియే! యండో పనున! దేవ
కంకాభావనరా! కనుండఁగ! నత్రాధూత ప్రభూ||

మ|| తనకార్యంబును జక్క తెల్పుకొనఁ జెల్లంజే! నీదును శుభ్ర
య్యనిపమ్మ! దొలించి మేర్పావ! నరు చేయకుట
తూ, ౧-౩-౦.

పున చాల్చుం! బలిశాసరమ్మనిక శే! ధశాశ్రమి
తనముజేయనో నీ నర్వరామమీ! తల్లెని, మదరాసు

మః అరయః తో వృష సాక్షం మూలం నా | యాపాత్రితం చాచి సం
బరమాం జే. దు నో శక్తుడై. యజ్ఞలో | భూమింకః గాఢో ము చి
త్రి. మై యోశ్చ ప్రదిచినా జిహ్వా సం | ద్యౌమః దేదిత్

ధూతక మించిన నూత్రధూని నిమం । దిత్రాధూతశ్రుతా ॥
 కా॥ శూనాశిష్టః యల్ల శరణుః సేం । తోత్రస్థ మోచాఫల
 ప్రామర్శ్యశుభాశక్తిరంతల ధన్యంబుం । భోగించి కా
 నై యిదం దోలకెన్మ నంతియిం నధ । త్యాచారసేయేమిసే
 ధూచాతు శ్రమం యజ్జివంతి ॥ ౧౭౭౮ ॥ దిత్రాధూతశ్రుతా ॥
 మృత్యుశుభాశక్తిః సేవేయ 'దీప్తి' యని సో । తాలామూల

శుభ్రులతోఁ జనితరు కల్లలెచ్చడుఁకా నూత్నఁ యొగఁబుట్టె
కొడుగుల కొమ్మలు చుట్టునుఁ జేరి తా గాఢకృరుండే

[తాత్పర్యము]

కాకిముగ్గువాని బెట్టుక జూచిన నడే! కాంచునియీ కవినా
 ఓట్టమాలని బ్రాహ్మణుడని యెఱుంగంజాల మిక్కలమ
 ట్టెన్నెచ్చుక జరిగెదనన్నది భండ! బిందెనలే దాకట్టా

కట్టాడుక్ మదమోహలోభములతో । ఏకాఽధూనిప్రభాః॥
 మ॥ కవిరత్న దేవరెల్లః శ్రీరవియ కృపా గారి-మః గాత్రే భూ
 ధన్వః డైల్యాః సుగాత్ర యెల్ల ప్రజాతః । దేవలగ గో-స్వన

బొమ్మలపై గీతము ముద్రాక దుఃఖింపబడినది. భాగ్యం
 ప్రభుత్వమును కలయించునది. అ. ధూతి
 (1890)

దురుదైవమును కంటించి మృత్యుదయమున గ్రామంధికారిండును
 యున్న సీతుడెందులకు రుచి ముక్కు దెలుపుటకు శుద్ధులమై
 (ముక్తేశాం)

ಮು: ತಿಲಿಯುಂಬುಚ್ಚುಮು: ಪಾಪವಿಘ್ನಕರಣಂ. ಪುನಃ ಪುನಃ ಪುನಃ
 ಸಲಹೆಂಪುಣ್ ಪುನಃ ಪುನಃ ಪುನಃ. ಪುನಃ ಪುನಃ ಪುನಃ ಪುನಃ
 ಪುನಃ ಪುನಃ ಪುನಃ ಪುನಃ. ಪುನಃ ಪುನಃ ಪುನಃ ಪುನಃ

కా. బంధులుం బంధేయైశ్చమిత్రాశ్చం । బర్హు మంధులున్మ
ద్బంధుల్ ప్రేమైదా జేవకార్యముల రి. ప్రేమైదా నీలాటి పు

ద్వంద్వః | యోగవిభూతి పూతచరితా | దిత్రాధూతపథుః ||

మ॥ బహుమానంబులైన జేరియైన దక్షకుమారము బెరువాణ్ణె

మహా

లు పాలించేది నుతంబువాండ్రుగఁగఁ బ్రావెదు రివళింక
 కవారాకాత నిపాధింపరదా । కట్రాధూంబ్రాధూ॥

వీహంపెట్టికా పునః కయదగ్గఁ గెట్టియు శుభముగ
గానై నట్లగు నట్లనాదియెను నే ! కాకలయమేటియగ్గఁ
దానయై వానియందు మింకఁ గలయుగ ! విత్తాఁధూ

మరికొన్ని అంశాలకు గుర్తింపును ప్రకటించి, పరిశోధనా శాస్త్రమునకు
 ప్రాధాన్యతను తెలియజేసింది. ప్రస్తుతం, విద్యావ్యవస్థలో
 విద్యార్థులకు అవసరమైన అంశాలను గుర్తించి, అవి
 విద్యార్థులకు అందుబాటులో ఉండేలా చర్యలు
 తీసుకోవాలని ప్రకటించింది.

సరసంసారములతోనై ద్రోహముమొనసే దిత్తై ధూత ప్రభులు॥
కా॥ యిట్టింపండు తరించ నేయి నఁగ | రాధీన మిశ్వరము॥
యిట్టి బేజ్జనుకొ నిలులై తనక | రాధీన మెన్నఁగ నీ

దానిని పోతే మూలమిట్ట నీ మూలమిట్ట అని అంటారు. ఇది ప్రాచీనముగా నున్నది. ఇది ప్రాచీనముగా నున్నది. ఇది ప్రాచీనముగా నున్నది.

[illegible]

శాస్త్రానికి నామమాత్రమము గృహకర్త. రక్షించు త
[మొదటి.
తనమును కుట్రమున గావించును ప్రాకారమునకు రే (ప్రతి

[illegible]

అంతఃపురముననున్న పాపమును దృష్టింపఁబడినపుడు
 పాపమును విడువవలయును. అంతఃపురముననున్న పాపమును విడువవలయును.

కను ప్రభావమునకును మూలాధారమై బాహ్యమున కిట్లా
 రమ్యముండు మానవవృత్తి, అర్హియగుచున్నది, సా. ఫి. సములను
 సృష్టావశ్యతయొనలే నిర్దిష్టమైయుండునని ప్రాసారించుచును.
 అందు మొదటిది మానవత్వనిమగ్నతలే ప్రధానమైనదియు, రెండ
 తది బాహ్యభివృద్ధికి మాఖ్యమైనదగుచేతను, మాత్రమున దివ్యసం
 సార్యసమన్వితము నగుటకు నీయాయును మానవీకయగు నేగాక
 కారీకయగుండెడి ప్రతిమానవునికీ సత్వాత్మకమగుచున్నది.
 ఈమానవుడు మానవీకయగునెల్ల సాక్షిమించి మానవుని చరిత్ర
 నంతను నిర్ధరించును. ప్రత్యేకవృత్తుల జాగరకత, విద్యాత్మకతయను
 గునాత్మకతయను, లెరుంగుకొనుటల ననుగరించి విధములగు
 భిన్నభిన్న సంపుటికరణము లేర్పడుచుండును గాని అదియెవ్వ
 యు నీ సృష్టావశ్యతయొనలే విద్యాప్రయోగ కృత్య అని మాన
 వుడేదనిననుకొని డెంతటిమార్పులను గలిగి:కంగలిగిన వాతాధు డితి
 ములుగాని సృష్టావశ్యతయొనలే కాలావృత్తి లోకావృత్తిని
 సృష్టావశ్యతయొనలే బనిచేయుటవలన నీ సంపుటికరణములు గం
 జనికము లగుచుండును. ఏ సృష్టావశ్యతయొనలే సేవ్యాప్రవృత్తి
 నిగ్రహణోత్సాహ ప్రయాపకతయొనలే లిగి:చో సంపుటిక
 రణము లేర్పడుట కనుగొనుటేదు. బాహ్యప్రపంచమునందలి ఏ
 వస్తువునైనక గాచి:కన్న దుర్భావాశక్తిలేకగలకొని యా
 రూపమునుధరించి కార్యనిర్వహింపజేయుటల నీనికి మూలమైనసృష్టా
 వశ్యత తాత్కాలికయగు గంభీరమైనది. కాని సంఘనియమము
 లకు లోనుగా జరిగినవారగుటచే మానవునికెంతయు భయగం గార్య
 నిర్వహింపగలడు. అర్హియగుసృష్టావ శ్యతనికెంతవలయు క నేక
 ములనుసాంఘికసృష్టావ వద్దదగును. అట్లు సృష్టావ శ్యత
 ప్రవృత్తికెందుడె గంభీరమృత్యుని వద్దదగును అట్లు సృష్టావ
 శ్యత సంకల్పమున కి:కకసృష్టావ వద్దదత్తినివచ్చును పర్య
 లోచన కళకావశ్యతయొనలేను. అంశురై వైరుభ్యధ్యుక్తులు గల
 రెండుసృష్టావశ్యతల సంఘర్షణలెగి:కవచ్చును రెంటిని దృష్టియ
 పరచాలము. అందుచే నీరెంటిని మానవీకయగు గంభీరమృత్యు
 నవ్వను వనోజదం కటస్థమగును. అప్పుడు విధానికయగు వా
 రెంటిలో నొకదాని ననుగొనివెట్టుకలసినచ్చును. అట్లు నిరోధింపక
 బడిన ప్రవృత్తి యంతెటిలో నంతరి:పక మారుమార్పములకొనికొ
 యుదియో జొరొరాపయన నీదిని విధింపజూచును.

ఇట్టికవిజనములలో నాయాగ్రహణోత్సాహశక్తుల బలము
కార్యసిద్ధి దమకు ఘనీభావమునందును, అప్పుడే సంపుటికరిణమే
ర్పడును. గ్రహణానంతరము సిద్ధిదేయని కార్యము పరిసమాప్తి
కలదు మానసిద్ధిని నిలిచియుండి చేయు కార్యాలొచనకే సంపు
టికరిణము చేయ. కావుననే స్వభావముతో సంబంధించినదై
నను నిర్విఘ్నముగ వెలివేరిన ప్రతిసంకల్పమున కొక సంపుటికరి
ణమేర్పడుచుండును. అపినామలైన సంపుటికరిణములు 'అభావే
విరక్తి' యను న్యాయముచే నంతరించుటకు, బలవత్తరము
లైన సంపుటికరిణములు, అభావమునందు వైరాగ్యమును తెలివ
దుర్భలమై, వనోద్యోగ్యము, వలిచాంబల్యము, అస్వాద
మున్నగు లోకములకుండికి దిండుకలవు. కాకండితసంపుటి
కరిణములెంత కష్టపుకలవోన ముగవుడంత మానవముగ
నుండకలడు. స్వభావములును దత్తజ్ఞప్రకృతులు నగు సంపుటికరి
ణములనుగూర్చి కొంచెముగ వివరించితిగాన నిప్పు చాన్యభా
ములలో మొదటిదియగు శాస్త్రస్వభావమునుగూర్చి వివరించెను

ఇట్లున్నది స్వభావప్రతిబింబమునందుఁ బ్రధానమైనది. ప్రకృతి
కృష్ణతైయిక్కుయొక, తుదకు కృష్ణతైయిక్కుయొక, ప్రారంభము
నందియు స్వభావ చాపిరకాంతురములు కలవు అదిదశ నుం
దజ్ఞాతియాశనము నాధారపరచుకొని నడువడి యభివృద్ధిపొందినకొ
లది బుద్ధి నుందు విశాసమును జూచి తుదకుఁ దీర్చివ్రేలెదఁ
బరిగమించినది.

ప్రకృతిమహాన శరీరమునందజ్జ కేంద్రము ప్రబోధమునను
దీక్షి మూలకారమునను. జానితీతత్వము లజ్ఞాతమాననమునను
దివిదీయించుటచే జిత్రమునను గామ్యామూల కావుగాని ప్ర
చారమునాత్ర మత్యంత కక్తిమతము. ఎంతటి దుష్టరూప ప్రభుజ
నను లిజిష్టిచి ను దిసికకరాయము కలుగ నేరజు|| పాంధివోక్త
త్రి స్త్యభావమూలము ము... బ్రాహ్మణులగుదను|| తనూ

వక్రము ప్రతిపాదించుచుండును స్వీయార్థివృద్ధి కుపకరించునా
 మాట, ఉత్సాహములు, పరిశ్రమలు మాన్పుచునట్లై వీరి కపాం
 గములై యొకచరణించును ఇది యన్నియుబుద్ధి
 యందు స్థాయీభావమునందితిత్తముచేసి
 బాహ్యకపంచమంః ప్రకాశించుచుండును. ఇదియబ్బయంః
 గోళముకేవలత్వీకృతములైనను కఠినుతోఃకర్మకాంతనం
 బంధము కలిగియుండును. అంతర్ద్వంద్వే దిలకించుటచే నివియన్ని
 యంః జిత్రకోపరములై ప్రవర్తించును. అత్యవ్యభావముగిరితిం
 ప్రకాశంపంచాయుకాటికః విదలరి శ్వభావద్వయమును కీటిం
 యుండును. ఇయ్యది యోగ్యాయోగ్య విచక్షణసేతుక యేదా
 రిని బురికొల్పిన సజ్జీవృద్ధి జెందును, ఇట్టివారిని గోళ స్వార్థపరా
 యణులని చెప్పవచ్చును, చిత్రకృతిలే స్వార్థత్వాగలయినను,
 అభావమానన ప్రవోధియై స్వార్థకాగ్యములనే యావరించు
 చుందురు. ఈస్వభావము వృద్ధి జెందుకొలది గర్వము వృద్ధా
 హంకారము వంధిము మున్నగు లక్షణములు ప్రస్థానములగు
 చుండును, అర్థిగంభనా, అహంభావము వీరికిఁ బ్రధానము.
 తస్మాత్తమీ స్వభావవికాశహేతువు. ఈస్వభావము జీవితాః,
 అర్థిసంకల్పకాంతలతోఁ బ్రారంభమై స్వయార్థివృద్ధికరములగు
 సన్నిహితకర్తుపాదుగిని నూడఁ దనకొఁ జేప్పకొనుచు అరివ్యా
 ప్రమగును. నాయుల్లి, నాబట్టలు, నాపొటములు, నాసంపా
 రము, నాబుధువులు, నాదేహము, అవి శ్రమకర్మమునగు నాత్మస్వ
 భావము ఒకవ్యాప్తి ప్రమచును. కాని యిదిసంస్వభావములు వీరి
 సదుదగిలి సంకుచితము చేయించుచుండును.

ఈ యాత్మస్వభావమున స్వీయోపయోగవిధమునకు బంధి యతిగ ప్రవర్తమాన మొనరించుటచే భవ క్షయ కనకార్ణవ యందు వృష్ణగళగతి సుఖముతో సంఘర్షణము లేకుండ జేసే జాత క్కాంతికి భంగకరమగును. భావగతుత్పన్న మనోవేషము హేతు శై యంత్రాయుక్త వివక్ష్యక సంలేఖనజేసి యాయోగ్య కార్యరచనకు దింపును. ఈస్వభావము ప్రత్యేకవృత్తుల జననకాలమునుండి మత దాంతమువఱకు నభివృద్ధి జెందుచుండును. బాల్యము నుండియు సుకమాభివృద్ధి జెందినవాని కార్మగౌరవము క్రిమక్రిమముగ హెచ్చి నటించును. అట్లుగాక వానిసంకల్పము లన్నియు కమ్మ గుండె వాని కార్మగౌరవము క్షీణించును. ఎద్దియేనొక యింద్రి యంత్రచారము మొందిపడేన దానికలస గఃగగల ఫలమునకు మారుగ కమ్మంగల యింద్రియముల ప్రచారము వృద్ధియును శ్రద్ధి యొగ, చేయదు, మన్ని గునవి కలబారిలో బ్రాయో మాగ జటియొక యింద్రియప్రచారమునం దద్యుత్కృతి కలిగి యందుటను మనము గాంచెదము. ఒకలోపము మటియొక గౌర వముచే బూరింపబడుచుండును. ఈ యాత్మస్వభావము తనకు హెచ్చించుకొనుట, తగ్గించుకొనుట యని ద్వివిధములుగ నుం డును. ఒకటి భావార్థమున, రెండవది వ్యతిరేకార్థము. తనను మటియొకనితో బోల్చుకొనునప్పుడు తానే ఘనముగ నుండిన భావార్థము, నీరసముగ నుండిన వ్యతిరేకార్థమును గలుగును. కలకల్పముల జయోపజయములను బట్టి ఘనముఃఖములు కలు గించుచును. మానవుడు సంఘమువాళియింతి యుండవలసినవా డగుటచే సమాజముయొక్క వ్యక్తభావన గౌరవప్రాముఖ్య గుండెగోరును. అందుచే సమాజవ్యవస్థయను నర్పించిను గాంచ దగిన రీతి నే వాని యాత్మస్వభావము ప్రసరించుచుండును. కాన సంఘస్వభావము ఆత్మస్వభావమును మిక్కిలితముగ మార్చుచుం డును. మానవుని కియోపయోగమును బాల్చి చర్యలన్ని నొక సంఘ మన్నినకు బాక్రిములకు రీతి నే పరిణమించును. మానసోద్రేకము మిక్కిలిమై మిక్కిలిల్లింపుడును శేతల మూసోతపవనమున మూలేమే మననము చేయునప్పుడును మానవుడును సంఘ నియమ మాల పరిశీలించగలడు. అదర్శప్రామాణ్య నుచ్చేదనమున నున్నప్పుడు మానవుడు సంఘనియమముల సరకుజేయక కార్యా చరణము స్వీకరింపబడి గడచును. మానసప్రకృతి ఆనర్థముజెంది నప్పుడు నైతికార్మ ప్రకాశించును. కావున నాత్మస్వభావమును వృద్ధిపరుచుటతో ఒధానత్రయము గలదు. నైతికాదర్శములకు లోనుగావయోను, నాఘోనియములకుఁ గల్లుబడవలయును. యంత్రాయుక్తపరిజ్ఞానము సాధ్యమగునంతవట్లు వినియోగింప వలయును. ఈ నియమక్రియ సమన్వితమై వృద్ధిజేయ ఆత్మస్వభా వము సఫలీకృతము కాగలదు.

పురాతన మహర్షి తర్జన మహారణ్యముల జేరి రపన్న
గాదిండుడుతుల గల కారణము నిందు గ్రహింపఁగలము. వారు
జిత్తిత్విభావమును సాంఘికస్వభావమును గూడ నణఁగ
జ్రోక్తి యాత్మస్వభావమును మాత్రమే స్వేచ్ఛగ వనవానిమొ
నరించి కొనసాగించిరి. కీర్తు, బుద్ధియు మాన్యునునాడు శుభా
స్వభావమును మాత్రమే ప్రబలముజేసి మిగిలినవాని నణఁచివైచిరి.

03

1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 26

2 ఎ, ఆంధ్రాక విశేష, విశాఖ క్షేత్ర, మదరాసు.

నాట్యంబుజము

శ్రీ పురాణం సూరిశాస్త్రిగారికి బహిరంగ లేఖ

చటి నరసింహ రావుగారు

పీఠమిత్రము! నమస్కారములు

1. తాము దశమలో నడిచిన “శాట్వాజయము” నంది యుంటేని, అష్టదిగ్గజములలో యెఱుఁగింపు ఎవమిది దిశములలో నూరిన “పద్మము”ను వివర్ణించుట శావటేవానికి సాధ్యము కాదు. కాని నా అభిప్రాయమును కోరియున్నవుడు వెల్లుబుచ్చు వుండుట ధర్మము కాదని మాత్రము వ్రాతకు సంకల్పించితి. ఇందలి గుణ విశేషములుగా వెల్లుటలు ఇట్టి వివర్ణనాగ్రంథముగా బుంతున్నదిగాని నాకీతాక మొకటి బాగుపడి క్రొందఱుకు దొడ్డును నాదు. ఇచ్చట బుంతు కవుల శేషము బయల్పడితి వుట కుగాధులబట్టియు శకచక్రలబట్టియు, నవీనమానవాదుల పారిశాఖలబట్టియు విదేశచరిత్రాత్మకం బగు బోకడిలం బట్టియు, వెల్లుటలగు శాటిబుల రచించుచు ఆగ్రహాని కొ కిలి మేలు చెకాన్ప నమట్టిది. కాని అయ్యది యొకటికంటె శకాభివృద్ధి దొడ్డుదుమందెనో, నదిట లెట్లు ప్రదర్శించు చుండినో చూపబు లెటు లానందించుచుండినో, తాము “అం బుజు” మందు వివరముగ చర్చించియుంటిరి.

2. తొలుతి నాటకరంగములు మానవసంఘముం దుండెడి దురాచారములను తొలగించి ప్రజల సదాచారసలక్షణు లగు తుండ్దేలింపజనన న, దానందను ఈ నాటి నాటకరంగములు కేవల ముద్దాపానకతే హేలుపడుటలు వణమించినవని చెప్పుటలే సాహసించుచున్నాడను.

3 వ పాదమునకును ముందుండి దురాచారములను వ్యక్త
 చేసి మ-రా-త్రి కీర్తితేవులగు గురూడ అపూర్వాపు పుత్రు
 లుగాదు లేరు తెల్లముగ వ్రాసిన “కళ్యాణులము” నంటి
 నాటక రాజములు వేస వేలం జయలైడిలకలసియున్నయవి. కొం
 దటివ్వుర్వడే యట్టిహాకడలను గమకల్పముఁ దేరి. అప్పుడు మీరు
 వ్రాసిన ప్రకారము అనవసరిమైన భవము వ్యయవలంబక స్వాభా
 విక దుస్తులతో నటించుట రిగమకవత్ శిష్ట మామూలు సంసారి
 రీతిన నాటమును ప్రదర్శింపవచ్చెను. పీనులకేము, దుస్తులకేము
 మైలూరిలకేము ధశవ్యయ వచనగమకవద్దను. నాటక ప్రదర్శనము
 కూడ చాల తెలికగ ఎఱచినను అందును కేరీయనాటములు
 కొన్ని ప్రదర్శింపబడినవి. అందు “గాఢవిజయము” మున్నగు
 కవి గలవు. ఎంతవనోహరముగ ప్రదర్శింపబడినవో యెల్లరకు
 తెలఁపవేదా.

4. మా "జలబుజ్జలు" ఎక్కువ గుణములతో నిండి
యొచ్చుచి. కాని యొకటి రెండు పయలుకాలాలో నేను వ్యతిరేకు
ద్రవై యొకటి గని చెప్పుటకు సాహసించినందులకు మన్నించ
క రజు.

1. 4, 5 దేశముల చూచియుంటిని, అందు అతిశయోక్తి
కారణమునకు, తిక్కన దళకాంతులను వెక్కిరించుచున్న
వాడు. అందుచే పద్మదళములరంగులకాంతి యొకే తీరుగ నుండి
దని అట్లువుట్టించియుంటినిని తిలపించితిని, అయితో నూడిన గాన
కళయే కళ గాని మధుఃస్వరముండేమిటిని తప్పిబ్బయినట్టివానిని
తాగడలు కళను నిందించుటకాదా? తాళయంత్రముపై కేరళి
వలె పిచ్చిపిచ్చి "అక్కను"లు చేయువానిని మార్గదర్శకుడని చెప్పుట
పొటియా? విప్రప్రథమంచినో అట్టిప్రాత్రోచిత పనులుగాక అతి
తెలిసి నుండెదా?ంచి వెగటు పుట్టించు నటకుడు నున్నదిగటకు
దని (వాయుట యంచితమా? కేరళము ఒట్టిరెండు హస్తనంబు
పురుగు నేనుల నేని గుళ్ళుల నవ్వించు నటకుడు గొప్ప స్వస్వ
మక్షయ్యుడు దగు (కనర్పకుడని చెప్పుట పొటియా? సత్యాంగ
సౌమ్యము గలిగి దివ్యమైన గానముచే ప్రభావరంజనము గావించి
కవిస్తూనమునను భావములకును రసమును లోపింపుచు
వైభవమునకు విరుద్ధము కాని తాత్పర్యమును చేయు
చును నీయ దుండినట్టివానిని ముందు పేర్కొనకుమనిచితి కాని
సామాన్యుల నందరిని గొప్పపదర్పకులని (వాయుట మంచి కా
దని నా అభిప్రాయము. మీ "అంబుజము"డు వచించినపేర
కన్న ముం దుండితివనివలయు మెకేరి విచారించి పూర్వము
మలలో ప్రఖ్యాతినిపించినవా రుండితో తెలిసికొని వారిశామ
మృతమే వచించిన నెంకియో అంధ్రలోకము మెచ్చియుండె
డిది. అందున మీరు యేర్పరచినవారు (ప్రసిద్ధనటకులు కారని
కాదు నామరము. మీరు విచారించినంతలో మీని తెలియజేసిన
కాగుండిది. ఇతర ప్రదేశములలోగల నాటక సమాజములకు (వాని
అందము గలవారి (ప్రఖ్యాత పురుషులచిత్రాలు తెప్పించి కుప

మనగా ప్రచురించిన కొంత అలబడి జగ్గియుండెడిది.మీరు ప్రచురించినవారితో నొకరిద్దఱు మధ్యద్వేషించుదురు కాని అందఱు కారని న అభిప్రాయము. ఒకరు కొన్నింటియందను జేకోకరు ఇంక కొన్నింటియందను నమర్చలు గాకున్నపుడు వీరిని నుప్రసిద్ధులని చెప్పుటలో అశ్రేయము గలదు.

(2) ప్రభవమహన సంగీతకాటకములు లేకపుడు, వచన పూర్వక నాటక ప్రదర్శనము అన్నపుడు, ముఖసిద్ధాంతకాటకంల రు, వారు కొండటిపుడు గతిపయించిరి. అట్టిసమాజము లలో ప్రసిద్ధిపొందిన సమాజము విజయనగరంబున గలదు. అందు మండలక వీరరాఘవులుగాడు, మండపాక కొండలరావు గారు, మరి కొందరు ప్రసిద్ధులగుట అందరి. ఇందు కొండలరావు గాడు, బి. పి. యపుడు గణపైత్ర యున్నాడు. వారిపేరు వినిన వారుండరు, వాటి ప్రాసన నెత్తు వ సంకతులుకనుమరె తి యిగలవు. వారుచంద్రమతి వేదము వేసిగాని, విశ్వామిత్ర వేదము వేసిగానియింను నెత్తువేదములు వేసి వాస్యరస మొలిక్కియిగవుడు గాని చూచిన అయిదటి నక్షత్రము లేదని కన్ననొప్పును. అయిన నక్షత్రమువేసి యిచ్చివు నాటకములో ప్రబుద్ధులందఱు గా వనివేసి యుండిరి. అయిన విజయనగరం బనందెగతిమహారాజులుగాదు 2వలూరించెరి, బిజున గేల యేవేదమువేయు వన్నున వేయిగల నబుద్ధుడు. అట్టివాడు మూర్ఖుడుగా లేక యొకరసమున బిప్పించి అప్పుడే వరొక రసములో పాడు వేసినవాడు మృగనిద్దుడా? ఇటులనే గుంటూరులో "హిందూ నాటక సమాజము" కలదు. అందు బొడ్డుపల్లి కావ్యులుగారు ప్రతి గోపాలరావుగాడు, ఇంకను కొందరు కలరు, వారి నామములను వ్యరించినచోట మీర్రాజునవారిలో కొందరిని చెప్పుటకు వీలలేదు. గాన నా అభిప్రాయము యేమన అంధ్రలోకములో గల నెకకటివారియందును, ఇప్పటివారియందును గల తారతమ్యమును గ్రహించి ఎవరు ముఖసిద్ధులగుట ని చెప్పునప్పుడు సాంఘికముగా, ప్రచురించక పూర్వము, పరిప్రేక్షాగా సమాచారము లేప్పించి వారి నామముల ప్రచురించిన వాగుండెడిది.

(5) స్వలాభాపేక్షాదులై నాటకసమాజము లేర్పరచినాట
కులకు జీతము లేర్పరచి యెట్టి వారినైనచేర్చి రంగస్థలముల
పొందుచేయుచున్నారని చెప్పుటకు నెడతీయదు. సమదైత్యము
తో నొకటి రెండుండిన నుండవచ్చును. స్థాపనచేయునట్లుడు
సమదైత్యములై యున్నను, ఆచరణయందు వాటిని పెట్టుక
తగులును. తంతులతో కుచరూపుడు కడు మీసస్థితితో నున్న
వాని. దీనికి కారణము పతి కుటుంబును ధనమును స్వీకరం
చుట వరగి, అత్యధియై తన ఆదర్శముని తలంచుటచే నట్టిస్థితి
యేర్పడినది నా జిల్లిపాఠము. మానవసంఘములోగల, దురా
చార శ్రుబలము కనుగొని అట్టి దురాచార విశాచమును పార
జేరి తుద్యమకల్పముతో నని చేయు విద్యావంతులతో నుండిన
నాటకసమాజములు త్వరలో బయల్పడవలెను. అప్పుడు చేక
రమగు నుత్తి! నాటకసమాజకులలో నెవ్వరుగాని ఒక దమ్మిడి
యై స్వీకరింపక సంఘాద్ధరణకే ఆసానును వినియోగపడు
టు తీర్మానించుకొనవలయును. తమ కేర్తి ధనము నేద బీద
కులకు తుపయోగపడునటు చూడవలెను.

2. పవిత్ర మాజుల సభ్యులలోనుండు ముగ్గురు యర్హముల
లోధిరమ శాటికముల వ్రాయించి శానిని ప్రదర్శించి మార్గదర్శ
ములగు నుండు శాటికసమాజముల బంధుత్వపత్రాలను, కరో
కారవారీణులనే సమాజములో చేర్చి తమకత్తిని ప్రకాశిత
కర్తములకే వినియోగించువారికే చేర్చవలెను. అప్పుడు ఈ
శాటికసమాజములు తేడాభిద్ధికి తోడగును కాని కేవల కుత్తిం
గరత్వమునకే వెలగదిన ప్రయోజనము లేదని యీ శాటిక
సమాజం లకులన నుబోధి మగుచున్నది.

(6) మీరు ఎవరిమీద వదనకేసు ఉంచిన రంగు అతి మెత్తగా పై యొన్న దుస మీ శబ్దమును చూచుకొను కంటి పంపుగా లేవదులకు శింతింపచుంటిని.

ఆదర్శములో “సంఘమునకును, కులసాంఘికమునకును, ఆధారమైన కులయోగ్యుడైన నిష్కర్మణముగ నిండించి వాని ప్రకారమున బాధించి వేశ్యాకులమును చంపవలయును” అనియు, సంఘసంస్కర్తలు నిజముగా సంఘమున కతకారము చేయరాదు” “మనస్సుని కళాకళానాళము నిర్విఘ్నముగా బదులుకు కళాకళా లభ్యమైయున్నది” ఇత్యాది వచనాధారములలో పూర్వ యాదర్శమునాకృతియును చెప్పక పోయినది. ఈ దర్శములో వేశ్యాకులధర్మ బాధకకమును నూర్చి, ప్రతిగారు సమర్థించి యుండిరి.

అనాది నుండియు నీశాంతి యెటు లేర్పడినదియు, యీ
జాతికినులము ఎట్లు మార్పుచెందినదియు నొకింత తర్కించిన
(ప్ర) గారు పరపాటు పడియుండరని నాశలంపు. ఎందుల

కేర్పడినను నరే కాని, యీవాతి చేయుకాన్డములకైన, మానవ
వాతి బలహీనుమై అయిండ్లనుమై దుర్గతికి కారణ మగునని మన
స్వామికి బోధకము చేయుటలేదా?

ఈ భాగములను మువలన కాష్ట్రీగారు వ్రాసిన ప్రకారముకలిగిడి లాభములకన్న సంఘమునకు నష్టములు చేయక టైక్కునగ నున్నపుడు ఆకాత్రి ఉద్ధరింపవలెనని చెప్పుటయందు స్వార్థస్థులులేదని వివక్షాపూర్వకముగా విన్నవించుచున్నాను. మంచి చెడుగులు రెంటిని తెల్పు వాటకముల వాడే నేనని వారు చెడును నిరసించి మంచిని స్వీకరింపవలెనని అన్యభావవర్తించుట నీతియా? చెడును తెల్పు స్వాతల నిండించి పోదునని తెల్పుటయందు స్వార్థస్థులు లేదు.

(7) కాష్ఠిగారు మిక్కిలి శ్రమచేసి వ్రాసిన యీదిను
 నృన్నాగంధము “అంబుజము” నాటక సామాజికలనును కవుల
 నును మిగుల లోడ్వడునని; నాకలంపు. తమను సంతృప్తింపిన
 అంబుజమాల అనుగా వర్ణనమాల కొలదికాలముననే “అగ్రహ
 తమ” దిక్కుపైన అలంకార మగునటుల సర్వేశ్వరు డనుగ్రహిం
 చు గాక!

ಆಂಧ್ರ ಆಯುರ್ವೈದಿಕ್

ఫర్మసి లిమిటెడ్

185, హైదరాబాద్ - మద్రాసు.

మెనూరు రాజధానిలో ఆయుర్వేద చికిత్సను అభివృద్ధి చేయుటకై మా మేనేజింగు డైరెక్టరు డాక్టరు ఆ. లక్ష్మీకృతి ది. ఏ. ఎమ్. బి. ఆంధు, సి. ఎమ్. గారు బెంగళూరు వెళ్లి ఆ ప్రాంతములందు సందర్శనలు చేసి తమ ఏర్పాటులను చేయుదురు. మా టురొడ్డునందు నెం 185 రు భవనమున నున్న మౌళికభావ వైద్యకాలనమును డాక్టరు లక్ష్మీకృతిగారు యిచ్చు తేనెపప్పును డాక్టరు బి. ఎస్. రామస్వామయ్యరు. ఎమ్. బి. బి. ఎస్. గారు రోగులను పరీక్షింతురు.

పి. కనకరాజు,

మేనేజరు,

సారస్వత
సర్వస్వము

మానవత్వ

విమర్శనప్రధానము రాయల్ సైజు - గేజు కాగితము.

సరస్వతీవిగ్రహము కల } చం॥ సం॥ 1-కిర-౦-౦
అర్చుకాగిరపు అట్ట } ఏబదిపుటలు

చందా తగ్గింపబడినది

ఇందు విమర్శనములు:— భాష, శాస్త్ర, మత, సాంఘిక, జ్యోతిష, వైద్యవిషయిక వ్యాసములు, రసవత్ఫలకకావ్యములు, సమస్యలు, నవలలు, నాటకములు, ప్రచురింపబడుచుండును. పరిశోధననియగ్రంథములు విమర్శింపబడుచుండును. విమర్శక, పండితకవులెల్లగకుచు శక్తికొనిపది పారిలోపికముల నొసంగ యిత్నించెదము. ఆంధ్రభాషలో నిష్టికృత్రికలు తక్కువ, మంచియభిప్రాయముల నొందియున్నది, ప్రత్యేకలాభమున కీవృత్తిక ప్రారంభింపబడలేదు. చందాబాద్లుగ జేరువానికి మంచి తరుణము. నాల్గవ సంచిక ముద్రిత మగు చున్నది చిరునామా:—

ఎడిటర్, సారస్వత సర్వస్వము

తణుకు, కృష్ణాజిల్లా.

రాయలకమిషను భారతీయ వ్యవసాయశాఖాధికారులు

సాక్షి విచారణ (నిన్నటి తరువాత)

భారత వ్యవసాయశాఖలోని భారతీయాధికారుల తరపున సాక్షులు నొసగుటకు ఎం. ఆర్. రాయసామిగారు (ప్రభుత్వమువారి కమిషరీల్ కర్పరం) హాజరైరి.

ప్రభుత్వ ప్రత్యుత్తర మొసగుచు రాష్ట్రీయ వ్యవసాయ శాఖల మొదలగునవియందలకు ముద్రమే ఈ శాఖ అభిలభ్యత కాఖునుండలెనని తమయభిప్రాయమని సాక్షి వ్యక్తపరచెను.

ప్రభుత్వ:—ప్రభుత్వనిబంధనల ప్రకారముగా కొత్త అధికారులందు గలనుభావలను పూర్తియగునందలకున ప్రభుత్వమువారు భారతీయమున అడ్వైజు చేయుట లేదని మీరు చాటికొనగదా?

సాక్షి:—అవును. కొంతకాలమునుపూర్వ మొకయు ద్యోగమున భారతీయమున విషయము సాక్షులు వారాత్రిక వలన ముద్రమే ముద్ర వెలిసెను. గవర్నరుగారి సహాయ మొక్కటి లేనియెడల ఈ రాష్ట్రీయ భారతీయాధికారులు ప్రమాదము జరుగుట కొంతమాత్రము అకయలేదు.

ప్రభుత్వ:—యూరపియను అధికారులకును, భారతీయుల అధికారులకును యాజమాన్యమున భేదముండరాని మీ యభిప్రాయముగదా?

సాక్షి:—అధికారశాఖలపై యాజమాన్యమున భారత ప్రభుత్వమువారికి మార్పలెను. కొంతమంది యూరపియను అధికారులుగూడ నందల కంగీకరించిరి.

ప్రభుత్వ:—ఇంకను అట్టిసాక్షి ఎవ్వరును మాకు గావించలేదు. ఎవరో యొరు నుండునకు వచ్చెదరని ఆశించెదను. (నవ్వు)

ఎక్కువ వేతనములు - ఓవర్సీసు అల్లవెన్సు

తరువాత నింకను ప్రత్యుత్తర ప్రత్యుత్తర మొసగుచు నెట్లు నుడివెను. యూరపియ అధికారుల రాబడుల సభి మొదలగునెడల ఓవర్సీసు వేతనము రూపమున నొసగునెను. అట్లుయ నచో భారతీయాధికారులకు అగ్రహము గలగుదు.

బానుగారు:—పెన్నను వేతనమునందు అపియించబడిన (డిప్లమ) ఒక భాగము ముద్రమే నని నుడివి అధికారికి గాని అతని వారసులకుగాని, ఆపెన్నను ఒక్క మొత్తముగా నొసగునలె నంటి. విడిమియకొనిన అధికారి తనకాలమును గుఱుగ గడపుటకుగాను ఉచితముగా నీ పెన్న నొసగుననున్నదను ఇభిప్రాయము ప్రస్తుతము సాక్షులించియున్నది. అతని బిడ్డలకు వేతన వకట లాగుట ప్రభుత్వమువారి పనిగాదయె అధికారియే తనమిత్రమును చేత అట్టి వకటల గల్పింపకలె ననియు తలచుచున్నాడు.

సాక్షి:—కాగిత ఏమైనను కాకంత కష్టములేదు. టేటుంబుయొక్క సాఖ్యమే కాకు ప్రధానవిషయము.

ప్రభుత్వ:—ప్రస్తుతమున్న వేతనము నందు, మిత్రమును ముచ్చెమిగులుకొనుటకు విలువలేనదని మీ యభిప్రాయమా?

సాక్షి:—అవును.

బానుగారు:—పెన్నను ఒక్కమా రొసగునెడల, చాల తక్కువ మొత్తముమీ ముట్టును.

సాక్షి:—స్వతంత్రస్థానములకు బదు లొసగునది అధికారులసందర్భమున వేతనములో నూటికి 15 చొప్పున పెన్ననులకుగాను విరాళముగ వసూలు చేయుదునున్నది. ఈద్దతి నేమిటగూడ వర్తింపజేయలేదు.

సర్ సిరిల్ బాక్సన్:—రాష్ట్రీయ స్వవర్తిపాతనము వచ్చిన తరువాతగూడ వ్యవస్థాగ సభిభారత ఎక్స్ పర్టుల సర్వీసును సాగించుచుండుట మంచిగాదా?

సాక్షి:—రాష్ట్రీయ శాఖయే యుండుటయు, రాష్ట్రీయ తిథియు, రిస్పెన్సిబిలిటీయు ఉండుటమంచిది.

సర్ సిరిల్:—అట్టిఇన్ స్టిట్యూటులను సాగించుననులెని యెడల రాష్ట్రీయలగతి ఏమగునా? అంతేగాక, అట్టిరాష్ట్రీయలకు ఎక్స్ పర్టుల కానా నీరయ్యనెడల అట్టివారిని సంపాదించుట ఎట్లు?

సాక్షి:—మద్రాసు రాష్ట్రీయ, అట్టిరాష్ట్రీయలకు బదు లొసగునదు. (నవ్వు)

సర్ సిరిల్:—ఒక రాష్ట్రీయ నిరాకరించిన యెడల? సమర్థాగారు:—ఇప్పుడు గూడా, ఇతర రాష్ట్రీయల వారికేగాక, స్వతంత్రస్థానములవారికి గూడా అధికారులను

బడలొసగుటలేదా? ఒక రాష్ట్రీయవారు బడలొసగుటకు నిరాకరించిన యెడల భారత ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్రీయవారి చర్యను త్రోసివేయువచ్చునా?

ప్రభుత్వ:—సర్ సిరిల్ బాక్సన్ గారును, సమర్థాగారును ఒకరినొకరు అడ్డు నడపలేకొనుచున్నట్లున్నది. (నవ్వు) సమర్థాగారు:—ఈ విషయమునకు గల రెండవ వైపును మాత్రము నేను చెబుచున్నాను.

సాక్షి:—(బానుగారిపక్షకు బడలొసగుచు) ఇప్పుటికే, మద్రాసు రాష్ట్రీయ యూపియనుల హామీము లేకుండ సంపూర్ణముగా భారతీయుల హామీముతో, సావధానము కట్టి లోపమును గలుగకుండగ లేమ క్షయసాయశాఖను దామే సాగించుకొనగలరు.

(సర్ మహమ్మదు నాబిల్లా గారికి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు) ఒకటిరెండు ప్రత్యేక ద్యోగములనుండలకును మాత్ర మితర రాష్ట్రీయలనుండి కాన్పువేతమున తెప్పించుకొనవలసి వచ్చును.

(కొలకాగారి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు) శాఖలంతయు నొకేమాదిరిగ నుండలెననియు, ఈశాఖలో రెండురిగతులు ఉండలెననియు, అదగును ఒకేవేతనముతో ప్రారంభించబడలెననియు, అసాధారణ ప్రతిభానుండుటకు మాత్రము ఎక్కువ వేతనము నొసగువచ్చుననియు మా యభిప్రాయము.

హెచ్ వాడింగులుగారు

దక్షిణభారతీయ యూనైటెడు స్టాంపులక్షణ పాచ్. వాడింగులుగారు తర వాత సాక్షులుగా విచారించబడిరి.

వ్యవసాయశాఖాధికారి

తరువాత క్యరపాత శాఖాధికారి యగు యూదాబాబ్షి ఎన్ పెనుగారు కమిషన్ గా విచారించబడిరి.

ప్రభుత్వ:—మీ వాక్యాలమున నుడించిన విధమున నియోజక సంఘము నేర్పాటు చేయుటకులె అతనిని కర్మ పెట్టు వల్లికున్నను కమిషనునకు ఇదలివేయువచ్చు నేమో అబోధించినారా?

సాక్షి:—నేను నూకరించిన విధానమే కాకు బాగుగా నన్నది.

బానుగారు:—అభ్యర్థు: ను నెత్తువేయు సందర్భమున, ఆకమిషనువారు, పెక్కికలు అడ్వైజునవాయము తీసికొనవచ్చును.

సాక్షి:—పెక్కికలు అడ్వైజునయొక్క సుహా అమో దించబడక పోవచ్చును అట్టిసహా అంగీకరింపబడి తీరు నని స్థిరము చేసికొనలెనని నా తలంపు. అందుచే నీమూడన నా కంగీకారము గాదు.

భారతీయులపర మొనర్పుట

ప్రభుత్వము, మాప్ట దుగ్గిరి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు సాక్షి, ఇట్లు నుడివెను:—అధికారశాఖలను రాష్ట్రీయములగు నొనర్పు సందర్భమున, భారతీయులపర మొనర్పు సందర్భమున నేను గావించిన నూ చనలు చాలా బాగుగా కరతో నున్నవి. వాని నవలంబించుచో, నిజముగా సామర్థ్య వంతులగు భారతీయులను మాత్రమే ఏరి, వారిని రాష్ట్రీయ శాఖ క్రింద నేర్పునపరచును. ఇట్లు రాష్ట్రీయ శాఖలందు భారతీయుల సంఖ్య ప్రమేక సముగా పెచ్చి అశాఖలోని యూరపియను లందరను అన్యత్యమకువరకు యూపియను అధికారుల అభిలభ్యత కాఖులందుండురు. ఈ ద్యోగ శాఖలను రాష్ట్రీయముగ నొనర్చు, త్వరితముగ భారతీయులపర మొనర్పునెడల కాఖయొక్క సావధానమునకు భంజము గలగును. (పెట్టిగారికి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు) ప్రతిరాష్ట్రీయ సంఘము రిస్పెన్సిబిలిటీయు ఉండలెనని విషయమున నేను, ఇంతకుపూర్వము భారతీయ సాక్షి తెలిపిన నూచనతో నేకీధరించుచున్నాను. పూసాలో నొసగునకు కాన్పువిజ్ఞానములను వారికి అచరణానుభవముండలెనదు. ఇట్టి అనుభవము వినిధరాష్ట్రీయలలో వేరువేరుగా నుండును.

బానుగారు:—అంగ దేశములో తిట్టిదువేయబడిన అంగ యువకులకు భారతదేశ క్యరసాయశాఖిధికులను గురించి ఏమి తెలియునా?

సాక్షి:—అంగదేశమున హోధకశతము ప్రపంచములో కల్ల చాల గొప్పవి. అంగ యువకు డీశాఖలోనుండుటవలన కాఖయొక్క స్వభావము కల్పిద్ధితరచను, భారతీయులు అనుకరింపకులీయున్న అంగ సాంకరదాయములను అంగ యువకు డీశాఖలందు ప్రవేశపెట్టును.

ఇన్స్టింగులునుకమిషను నూచన

బానుగారు:—వ్యవసాయశాఖను క్యరీతముగ భారతీ

యులపర మొనర్పునలె ని ఇన్స్టింగులను కమిషనువారు నూచించెను. అది సరియైంది గాదని మీవాదమా?

సాక్షి:—ఇన్స్టింగులను కమిషనువారి నూచనముతో నేను ఎంతమాత్రము నేకీధరించను. ప్రాప్తార్ నెట్లు పెన్ననులపై నిరమించుకొనుటచే నిదనకే ఈ శాఖ కొంత మందిని గొల్పాయెను.

సర్ నాబిల్లా:—అట్లు నిరమించుకొనిన వారిలో చాలా మంది ఇతర ప్రదేశములలో పనులలో ప్రవేశించిరి. అయ్యోద్యోగములు దొరకని యెడల బహుళ వారు నిరమించుకొనక పోయోవారే.

సాక్షి:—ప్రభుత్వము ప్రత్యుత్తర మొసగుచు) ఒక సందర్భమున నాతో ఇంతకుపూర్వముగ నేను తంత్రి ఒక నియోజకము నొనర్చెను.

సర్ నాబిల్లా:—అట్లు నియమించబడిన అధికారి మంచి కేక్ సామర్థ్యములు గలవాడని ఆ దను ననుకొనుచున్నారు.

సాక్షి:—అతని నియమించుటకు నాకట్టి అధ్యంతరము ను లేదు. కాని అట్టికేంద్రీకరింపునకు దెలుపుచున్నాను.

(సమర్థాగారికి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు) శాఖలోని అధికారులను, కింగని కాకంటి విశేష జుండలి ప్రభుత్వములవారికిగూడ బదు లొసగుచున్నాము. ఈ శాఖలోని డిసికొనకు అంగ యువకులకు డిప్లమాయుండును. క్లకడు తనపనిని ప్రారంభించుట కాన్పుత చాచును.

(సర్ రెజిల్ లు కాడకు గారికి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు) భారతీయాధికారులలో క్లి వంతులుగిడి యధికారులనుండి ప్రమాదము జేయడవలెను. క్లి వంతులూకము అంగ విశ్వని ద్యాలయములకావిద్యను భ్యసించిన భాగతీయులనుండి నియమిత్వవలెను. డైరెక్టు రిక్రెటుచే అబదువానికంటె తిట్టియరు గల అధికారిని నియమించుటయే యుచియు.

ఇ త ర సా ట్టు లు

కమిషనువారు, 1919 సం॥ అనంతరము అధికారము తొనికెచ్చిన అధికారులతంపున విదుగుడు సాక్షులను-ఎ. ఆర్ సి. లెవులేకు వి. సి. ఎస్, జి. ఎం. గ్రీకు వి. సి. ఎస్, ఆర్ యోక్ ఇంట్ వ. పి. డబ్ల్యు. డి, జి. డబ్ల్యు. కె. పెర్మోహము ఒ. ఎచ్. ఎస్. హెచ్. ఎచ్. సూదకు. వి. ఇ. ఎస్-విచారించిరి. కమిషనువారు తే.టిదమున మద్రాసు ప్రభుత్వము వారితో ఇన్ ఫార్మగా చర్చించెదరు.

మద్రాసు గవర్న మెంటు ఇండస్ట్రియల్ యున్ డెవ్ లూప్ లో తయారు చేయబడిన ప్రకృత్యుగు మంచినీరాలు దొరకు చున్న కృషు మీరు దిగుచుతియుగు సేరాలు వలకొనెదరు. బ్లూబ్లాక్ వ్రాసేసిరా బ్లూబ్లాక్ రికార్డువ్రాయుసిరా బ్లూబ్లాక్ ఫౌంటెన్ వెక్ సేరా బ్లూబ్లాక్ చుక్కలువ్రాయు సిరా ఎరసిరా పచ్చుసిరా స్టాంపులు వేయుసిరా ఇంకి పాడర్లు

ఈసిరాలన్నియు సీరువూనుండి ధారాళముగా పారుచు కాశ్వత్ మైన వ్రాతగా నేర్పగలవు. ఇతర విషయములు ధరలు తెలిసికొనగోరు వారు సోల్ ఏజంట్లు.

మెస్సర్స్ టి.వి. సెయిల్స్ అండ్ కో తపాల పెట్టె నెం 51 మద్రాసు.

హృదయ దురంత

విచారణోపసంఘ నివేదిక

అంధరాష్ట్ర) జాతీయోపపంఘమువాటికి గద్దె
రంగయ్యనాయుడుగాను నున్నచిను నివేదికయం
ప్రీతికిది భాగములు ముద్రితములు:—

మించాలిపాడు

8 జులైను కాలాకా మానెట్ల దివిజ్ దర్రి పోలీసు
స్టేషన్ గులాకా కోలగుట్ట గ్రామ శివారగు ఒక చిన్నపల్లె
టూరు. ఈయూజి మానెట్లకు షూమారు 15 మైళ్లు, 8
8 మైళ్లు, కోలగుట్టకు 5 మైళ్లు దూరమునందు అశ్వమధ్యము
కొండల ప్రక్కన నున్నది కోలగుట్టకంటే బండ్లు పో దగిరి
జోగి వ దుశోద్దు గలదు. అచ్చునుండి బండ్లు నడుముకీ వీలు
లేని పామరకంటకములతో నిండి ప్రారవ్యులచేరభయముల
కాకరిమై అరణ్యమధ్యముగ బోవుఁ బ్రారముకట్టి మిరిచాల
పాటికకట్ట గలదు. సాధారణముగ ఈమధ్యనున మనమ్య లాం
తురిగ నడుచుటకు సాధ్యకడదు. ఈ గ్రామమున షూమారు
60 క్రూములు గలవు. ఇందలి వాస్తవ్యులు తెలగాలు, గొల్లలు,
ఒడ్డెలు, దూదిగలం మాలలు ఆయియున్నారు. తెలగాల జన
సంఖ్య ౧౧౦౦౦ మునకు అధికముగ నుండును. ఈయూర (బా
హ్యుగృహములు లేవు. ఒక వైశ్యునిగృహ మిందు గలదు. కాని
అరిదును గృహీతముడే. స్త్రీత్రులు బండులు దీర్ఘవృక్షకాయలు
విద్యాసంభవములేని ఆయాములు. ఇచ్చట ప్రజ లండలుకు వ్యవ
సాయపకుపాలకములే జీవనము. ఏకాద్రియందీయొ ఒడ్డెలు,మాల,
మాదిగలం తక్కు గ్రామములందఱం భూమిసరులు గలిగి పాడి
పంటలు గల సంపన్న గృహములే. ఈయూరి భూమిసారములు
మిక్కిలి శక్తివంతములని ప్రసిద్ధి గలదు. గ్రామముయొక్క పాతి
మేరలో గ్రామముల వ్యక్తసాయభూములకప్పు కొండలపైనుండు
అడవులతో నుండ అడవులన్నియు దొంగెనమువారి అరణ్యకాభా
ధికారుల యధీనమందున్న రిజర్వులే. వీరికి భూమికిన్దులకంటె
అడవివుల్లలభూర మధికము. అరణ్యకాభాధిఁ రులు తొలదరణను
మొండు. ఈ యూరికతణము కోలగుట్టయందును, మునగలు
కాకిరాలయందును నివసించుచున్నారు.

9. సాక్ష్య గావించబడిన కన్నెగంటి హనుమంతుగారు
తెలగతులమూస బుట్టి న వారు. ఈయన మిగుల దీర్ఘదృఢ
కాయము గలవాడనియు, కఠిరవృష్టి గలవాడనియు ధాన్యప
దనయు, జర్రోపకారి యనియు జెప్పుదురు. ఆ గారుమాత్రమే బ్రతిక
వారు గాన నుందులయేగాక చుట్టుపట్లయన్న కొన్ని అశ్వగ్రామ
వాసులకు మాడె, ఈతిడె పెత్తనదారుగా నుండి నా. ఫిజాది
వ్యవహారముల బరిష్కర్తనించునుండెడివా డనియు, ఆ పాత
ముల బ్రతికి గలదు.

విమర్శ

10. ఈ గ్రామమున గోలి కుకార్లుకాస్త్రీలుగారు ఒకటి
శండు పర్యావరణములు కాంగ్రెస్ ఉద్యమప్రచారమును గావించి
యొడిచేకాని గ్రామస్థులు తెలియను ఉద్యమమునం దభిమాన
ము గలిగి వాటినికాదు చందా చెల్లించి కాంగ్రెసు సభ్యులుగ
చేరిగాని తిలవస్వరాజ్యభిధికి ధనమిచ్చిగాని యొడలేదనుట నిజ
ము. కన్నెగంటి సామయంత గారను ఉద్యమాభిమాని గాడనియే
యింటిను. గ్రామస్థులు దొంగినముసానికి 1921 వ సంవత్సరము
1921 ఫిబ్రవరి చెల్లింపబడిన భూమినిస్తులను మామూలు వాయి
దాబ నాటికే 7-1-23, 16-2-23 వ లేదెలముందు విశ్వేషముగ
గ్రామముననుట వెన్నా సోమిరెడ్డి గారియొద్ద చెల్లించిరనుట
తప్పుచో నిమిషంబిది. మే మీ రగినులతో గొప్పటిని బాచితిమి,
ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయ పరిషత్తువారు పన్నులనివాళినియ
కానినొల్లంపునమునకు లేకము తగియన్నదా లేదా యను విచార
ముగ ముగియకలవలయును నిలిపియుంచుటకు బ్రబలిడిన యొక్క
సామన్యముగనిరికి దెలిసియే నిండుదు. గోలినుల్లికాస్త్రీలు
గారు మాన్యు గు ప్రచారకుల ప్రచారములనుట మాఖ్యులగు కొం
దము గ్రామస్థులకు తెలిసియుండినను దానిని ఆచరణలో తెట్టిన
కాని లేకరను లేదనియే చెప్పవచ్చును. కాని వీర్లు కాలమునుండి
కొన్నిదు తెలూకాలో అనేవులనుబంధము గల గ్రామముల
ప్రజలు ఏలేను. స్విగడిచ్చిరముగ తెలుగుమన్న అతిభార
మును అనేనిపుల్లరమముమై దొరకము చాకితో వివాదము
ను 1921 ఫిబ్రవరి దొరకముసానికి చెల్లింపబడిన పుల్లర
నిలిపియుంచినపుడు, ఈమించాలసాటి గ్రామమును నిలిపి
యుంచిన. అనేనిపుల్లరను నాభ్యుత్తరమునాదము అనమ్ముదాదా
కాదు నామతి.

കുറുപ്പിട്ടിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു

జరిగినందు కలతారి 12

దు కాంగ్రెసును (1921- డిసెంబరు) కమిషన్ కు సోల్లంఘన
 తీర్మానము చేయడకై ప్రార్థనను ప్రారంభమైనది కాని తదన
 కుఱుగకు గలిగినది కాదు. అందునకు దురంతములు జరిగి
 26-2-22 వ తేదీన రిమాండములకు బుార్థనను, 29-9-21 తేదీన
 ఫార్లెమెంటును పి. కానియత్, ఫార్లెమెంటు కై. ముఖ్యమంత్రియను
 నాయకుగార్లు మింగళాపాటికి జిచ్చి గ్రామకై ఫార్లెమెంటు
 కన్నగంటి నానుమెంతు, కళాకారుల మిరయల పిచ్చయ్య
 లు మున్నగువారిని బిలిపించి, పుల్లర్ల కట్టి మిక్కిలములను బెం
 పుకొనినవో మిక్కిలములను బెంపించుటకు ఉద్దేశించు న సిద్ధముగ
 నున్నారు. గ్రామకై పిచ్చయ్యను బెంపించుటకు కట్టి మిక్కిలము
 లందరును, మిక్కిలములను బెంపించుటకు ఉద్దేశించుటచేసారు
 ముఖ్యమంత్రి, కళాకారుల ముఖ్యమంత్రి, పుల్లర్ల పుల్లర్ల
 కట్టి పిచ్చయ్య (Hermits) పుచ్చయ్యనెరి. ఈ కట్టి పుల్లర్లు 29-9-21
 మొదలు 28-10-22 వ తేదీలకు రిమాండమునందు. (1111)
 (1112) పెంబర్లల పట్టి పుల్లర్ల మేము చూచితిమి, తమ గ్రామ
 కై పుల్లర్ల నుగరించి పెంబర్లలకు నుగరించుటకు ఉద్దేశించుటకు
 ముఖ్యమంత్రి పుల్లర్ల వనూలుచేసెననియు ఉద్దేశించుటకు
 రని చెప్పిరి. అందుకు కారణమెదయో చెప్పరాకపోయితి. తదు
 పాఠే రిమాండములకు నీరి పుల్లర్ల అధికార ఉద్దేశించుటకు
 ఉద్దేశించుట అధికారాలకు ఉద్దేశించుటకు ఉద్దేశించుటకు ఉద్దేశించుటకు

11. మహాశివకాళి జెల్లెన మరుసటిదినము, అదిగా మూఖ
బహుళఅమావాస్యకుసరియైన 26-2-22ః తేదీ ఉదయము 9 ఘం
టల ముమాకున రేచబిరుద్దీ రేచబిరు ఫారెప్పున, కొంచెము కార్తము,
వాచనము మున్నగు ఫారెప్పు ఇలాకా ఉద్యోగులు మిరిచాలపా
టికి వచ్చి పుల్లర్లు కట్టమందుకు పశువుల నిష్పాధించెక మని చెప్పి
కప్పుకు గ్రామపురిరంకయూ రిక్షాటమే తానేకట్టి గ్రామముల
యొద్ద తాను వసూలుచేసికొనియెడుని నానుమందుగాను చెప్ప
గా, అందుకు బాగు కొంచెము సత్యతంతిపట్టును సాయభపాటు
లగు పోలీసుభటులతో పోలీసు కమిషన్ పైకైకు రానువయ్య
నాయకునకు తన, కరణము యొద్దజల్లి సహాశివయ్యగారును
వారిసారాయ్యర్లము వచ్చిచేరి పిచ్చుట, పశువుల నిష్పాధము
నకు గడంగిరాని నానుమందుగాని యెరగని పుల్లర్లు కట్టిన
మను ఇంటుల ప్రార్థనలనుగాని నరకు జేయవట్టును ర గురు గ్రా
మము లిచ్చిన కాట్యాయములకు చివాపు అగుచున్నది. దొర
తనమువారికి గావలసినది (తనలు వారికి జెల్లెనవలసినవన్నులు
నిశ్చయముగ జెల్లెనమటయేదా? ఎట్లినెడగ్గుములయందును లా
బడిన ప్రజలపూర్వాపరాధముల నెంచుట అధికారులకు బాది
గాదు. ఎట్లనివాదము చేయక పుల్లర్లు చెల్లించిన మనుకుండగా
పశువుల నిష్పాధమునందే ఉద్యోగులు కట్టుకలకాపుట మాత్ర
అధికారుల కేదియో దురుద్దేశమున్నట్లు తోచకమానది. దొర
తనమువారికి బ్రజలపై సర్వనిరంకుకాధికారము గలవని మాకి
అమావాస్య లగుత్రజల భయపెట్టి చేకూడక వ్యాపించుచున్న
కాంతిమురి స మా యని ని తా ర నో ద్య మ ము ను
అలాగ్ దొక్క అధికారులు కంకణము గట్టుటయే, ఈయధికార
దురుదేశ మని చెప్పుక లిప్పుడు.

12. పుల్లర్ల కట్టుకొనుటకు మూడు ఉత్తర్యలేదు. పశువుల ద్రోహకొనిపోయి, దుర్గిగ్రామములో బంధించివేడిలో పెట్టి విడివేడిలో పెట్టియించెదము. మీరలచుట్టికితప్పి కల్తెకుగారి యొద్ద పుల్లర్లకట్టి మీపశువుల విడిపించుకొనుదల పశువుల బంధించివేడిలో ద్రోహకొనిపోవు ఉద్యోగులు. పుల్లరికట్టెదము పశువుల విడువ్చెదని శంకడించిన గ్రామస్థులలో కెప్పికట్టును అయిదు నుడు గ్రామస్థుల జాజూకొనునందు గలదు. కేలకు పుల్లర్ల కనుర్ల నిమిత్తమే పశువుల నిష్కంధ మైనయెడ పుల్లర్ల కట్టె వనగా ఉత్తర్య లేవనుటయు, విడివేడిలో పెట్టివలంచెద మనుటయు, కల్తెకుగారియొద్దనే పుల్లర్లకట్టెదమనుట మా, సంభవించును ఈశ్యామయచే కల్తెకుగారి సన్నిధానమాను గ్రామస్థుల కప్పించి వారియెదుట కల్తెకుగారికి గల ఆగ్రహానుభవానుభవమును గుర్తించెదమని భావికారమాను బుదప్పించజేసి ఎట్టిసందర్భమాను దొరకననువారిని బ్రతిఘటించుట అపాయకరమను భీతిని బ్రహ్మకు గలిగించి అధికారవర్ధమానుకు తాపానుదానులు. గానివిప ఉద్యోగులు పన్నిన మాయోపాయ మని చెప్పటం కెట్టిసంకేత మాను లేదు.

18 శివయోగము శివర కలపలి బాపియెద్ద నిర్వృణ్ణింతులయిన
 కళువులను సాయంకాలము బుద్ధిబాహుళ్యోద్రోహకొనిపోవుమందిన
 తిరుక్కోలులను, గ్రామముల నేతులు తెలిసితితి, పులక చల్లిం
 కడము, పశువులను విడువదని, బలితాటునుండగా వారిలో
 కన్నెంటి వానుమందుగాది అల్లుడు పనుపుటిటి బెన్నయ్య తన
 పాశికతతన విడువదని గెదొక్కొ బల్లిలాగగా, ఒకదోలను

జవాను అరివిడమ చేతివై కుపామడిమతో బాడిచి పైను, మరీయొక జవాను అజేతమిద కైకొగొట్టి ట్టును, అదిచూచి అచ్చునున్న యొక అశవుః ఓ ఓ హనుమంతుః, నీ అట్లని పోతీ నులు చంపుచున్నారని కేళు వే జవాను దుకిలోని బజాటులో చించి కట్టుకొని నీచి ముండిన హనుమంతు అస్థలమునకు పోయి "అవనివాని నేలగొట్టితిరి, పుల్లరింజరియ నీ నీకైద, పశువులను విడిచిపెట్టుడు" అని శిష్యుడండగా పోలీసువారు ఇగురని యిప్పుని కుపామ లొక్క పెట్టున గాల్చినట్లును, అచు గొన్నిటి కాళోకువై పునను, కొట్టిని దిక్కులకు, జటికొన్నిటిని హనుమంతు నిలిచియుండిన దైవునకును బాటించును ఒక చిందు హనుమంతు నిడిమిండమ దగిలి పెంటనే వండయ్యునుక ఓటిగి నేల జడిట్టును, అంతటాను మంతు ఎడమచేయి ద్రి, అయ్యూః ఇంక నైసు గాల్చునదు, అని వివరముగ శిష్యుడుండగా జటియొక రక్తలబాగు ఎడమదొక్కలో దగిలిపెట్టును పెంటనే క్రిందబడి దాహము దాహముని అరచిపెట్టును అప్పుడే గుంపులూ నిలిచి యుండిన హనుమంతుచీరగాదగు వెలపల్లి కేసి గాడును, నవయి న్ స్పెక్టర్ గు రావునయ్య వాయుడుగారి కుట్టపువాడును, గుండు దెబ్బకొందరిన కత్తు నమే మరణించినట్లుగూడ గ్రామస్థుల ప్లేటు మెంటువలన రుజువు అయ్యిది, దొర్లస్వమేమియు జేయః కాంత ముగ పశువుల విడుదలకై ప్రార్థించుచున్నట్లు వెంటించి వచ్చిన నిరకరాధులగు ప్రజలవై కుపామలు గాజుకు అధికారుల ప్రార బావమును చూపించుచున్నది. ప్రభుత్వసత్తును శిష్టవిషెట్టు హనుమంతు గాదుగాని ఇకిర ప్రజలుగాని ఏమైన దొర్లస్వము గావించి ముండిరా యను వివరమును గూర్చి గ్రామస్థులలో పెద్ద నునపులకు కలుపురిని మేము రహస్యముగ అంజరంగికి విచారణ జేయబయ్యేగాక అనేక ఉపాయములచే ఉరిచిల్లకవలసిన గూడ లాలించి విచారింజతిమి. నుంచి చెడల పరిజ్ఞానము లేని కల వయస్సువారినిగూడ విచారింజతిమి దొర్లస్వమేమియును ఇరుగ లేదనియే నమ్మకగినంత రుజువు చిక్కినది. అంతియకాక హను మంతుగాని ఇకర గ్రామముగాని ఎట్టి కయ్యధముగాని కట్టల గానికట్టుకొనిపోయియుండ లేదని చున్నట్లుముగ శిష్టిరి, పోసిండు దొర్లస్వమే ఇరిగియుండుననుకొండను. నిరాయుధులగు ప్రజలు జేయ దొర్లస్వము రాట్లు, బెడ్డలు మున్నగువాని కెట్టి కిచ్చుట కంటె వేరుగ నుండవలసి అట్టిరరుణమున బెడరింతులకై గుండు లేని కొన్ని నట్టిబాటలు క్రైల్వినవో ప్రజలు బెడరి పోటిపోయి యుండకా? ఈ పోలీసు చట్టనియంధుల ప్రకారము, కాళ్ళ మున్నగు అశవములకు గుట్టాచి కొట్టి కొండలను వికలాంగుల జేసినవో ఇతరులు కలాంక్షమై పోయియుండరా? గుండు దట్టించిన కుపామ లొక్క పెట్టున నిరాయుధులగు ప్రజలవై గాజుకు మిగుల సాహసకృత్యముని శిష్టల కత్తుగాదు, ఈవిష యమున ఇందుకు బాధ్యుడగు పోలీసుఉద్యోగి గొప్పనేర మున ద్వేషనకుట కనుదీయను. నిరంకుశముగ ప్రజల గణని తోబలు మికోను నుద్దేశ్యమే కానియెడల న్యాయపరిపాలనాబాధ్యుర గల మండలాధికారులు వెంటనే న్యాయవిచారణ జేసి ఇట్టి రురంత ములకు గారకడగు సహాయన్ స్పెక్టరు కాపుస్వ వాయుడుగారికి రేగిన దండన విధించి యుండరా? హనుమంతుగాదు కాంతియుత ముగనే పశువుల దోలకొని కెళ్లుమండిన ఉద్యోగులతో వా గ్యుడము జేసియుండినట్లు హనుమంతుగాని స్మారక కాననమందు కిభావమడియన్నది. తెండకు నోకగుండుచే దుడచేయి విటిగి వికలాంగుడైనపిమ్మటగూడ, మరీయొక రక్తలబాగు ఎడమచేయి యెత్తి జేమకొనుమండిన హనుమంతుగాని యెడమదొక్కలో గుట్టాచి కొట్టుట మిగుల ప్రారకార్య గురి చెప్పబడునంత ంజనను. పోలీసు కబయన్ స్పెక్టరుగారి కుట్టపువాడు పోలీసులు కుపామలు గాజునమునునకు దుకిలోనుండి ఉలనలముచి కెత్తిమిద బెట్టుకొని అష్టలమును సుమింప గా నొంగుండు దగ్గి నచ్చినన చెప్పవరు. అది నిజమైయుండవచ్చును. హనుమంతు గారి చీరగాడును అనమయమున గుంపులూ నుండగా నోకగుండు దగిలి చచ్చెనందురు. గ్రామకరణుగు సదాకవయ్యగాకిని హనుమంతు గారిని గల దీర్ఘ కాలవిరోధమే, ఈదురంతములకు గారణమను కదలి గలదు. ఈ విషయమునుగూర్చి పశువుకు గ్రామముల మాతో వాగ్రూపముగ శిష్టిరేగాని ప్రారిమాలక ముగ ప్లేటుమెంటు ప్రాయుంఠియిచ్చుటకు ఫిలికెడిరి. ఇది ఎం తికటక నిజమొ చెప్పవలను. కాని ఈదురంతముల వివరమున కరణము నిందార్హుడని చెప్పకతప్పదు.

14. హనుమంతు గుండలెప్పుడువనిగి (సింధుడి బాహును బాహుని అలచినపుడు పోలికకారు అనికి నీర్లు రాగింక పోవుచుండొకాక గొల్ల అచ్చుర్ను అను శ్రీ చెంబుకో నీర్లు తీసి కొని పక్కగా నొకపోలికనువాడు అచెంబు అనుకొనినది లాగి

న త్య వ త్య పా ఖ్యా న ము
 ప్రతి 1-కి ధర త్ను 1-0-0. పోస్టల్ ప్రత్యేకము.
 ఇదొక్కటి పర్వపురమాహాత్మ్య రథన అధార
 ముగాగొని వ్రాయబడిన క్రొత్త కావ్యము.
 అంధకృతిక కార్తీకాచనము, 7, రమ్యకెటెజ్జి, బంగళా.

యావద్భారత కాంగ్రెసు సంఘము

కాకినాడ సమావేశము

తీర్మానములు

దేశీయ మహాజన సమావేశము ముగియగానే యావద్భారత కాంగ్రెసు సంఘము 1 వ తేది సాయంత్రము 2 వ తేది ఉదయము కాకినాడలో జరిగెను. దాదాపు 60 మంది సభ్యులు హాజరైరి.

కార్యసంఘపు ఎన్నికలు

ఈ క్రింద పేర్కొన బడినవారు కార్యసంఘ సభ్యులుగా ఎన్నికయిరి: (1) సి. ఆర్. దాసు (2) రాజగోపాలాచారి (3) కల్లభభాయి పటేలు (4) కొండే వెంకటప్పయ్య పంతులు (5) శృంగరలాలు దాంజేరు (6) జమనలాలు బాబా (7) సర్దారు మంగళేశ్వరి (8) వల్లభానా అబ్దుల్లా అలీ (9) వల్లభానా పాకలిగారు.

కాంగ్రెసు సంఘము కార్యసంఘమును ఏర్పరచుటకు మహామండలియే ఆదేశమునువారి యొక్కయు నివేదికలును తయారు కానుచున్న తేదీయందు బట్టి నిర్ణయము చేయవలెను.

బుద్ధగయ దేవాలయము

బుద్ధగయ దేవాలయము విషయమై తీర్మానముచేర్చ బరిగెను. కాంగ్రెసువారి దేవాలయమును కొని బాధ్యతనువారికి వుంటు ఉచితము కాజగోపాలాచారిగారు. అభిప్రాయపడిరి. ఈవిషయమై బాబు రాజేంద్ర ప్రసాదు సలహా పుచ్చుకొనుటకు అవసరమని ముగియవలెనని అభిప్రాయపడిరి. గయలోనున్న హిందువులు ఆదేశమును తమస్వాధీనమునందుకలయునని కొంతమందినియు దేవాలయము బుద్ధులకే యొగింప హిందువులకును ఆకాలి వీర్చుననియు బాబు రాజేంద్ర ప్రసాదుగారు (విగ్రహ) చెప్పిరి. ఈవిషయమై ఆలోచించుట కొక ఉపసంఘము నేర్పరచు ముఖ్యమని జమనలాలు బాబాగారు సలహా ఇచ్చిరి.

బుద్ధగయ దేవాలయమును కాంగ్రెసువారు జేమాజేసి కొనవలయునని రాజగోపాలాచారిగారు ఉపసాదించిరి. లా సి. రి. వైద్యులు ఈసలహాను తీవ్రముగ ఆక్షేపించిరి. ఈవిషయమై చర్చకొంతకాలమునకు ఆపియుంచుట యుచితముగ నుండునని రాజగోపాలాచారిగారు సలహా ఇచ్చిరి. ప్రతిపక్షాభిప్రాయములను తెలపగూడదనియు, త్వరలో ఈవిషయమై తీర్మానించుట ఉచితమనియు ప్రకటించిరి.

బక్కా చె కా, జహాను మరీ ఇతరదేశములం దున్న బుద్ధులు, కాంగ్రెసు వారివిషయము తెలుసుకొనుటకొరకు ఆరుకరతొనవ్వారని శ్రీ మంత మునిలాలుకొలారాగారు చెప్పిరి. కొంతచర్చ జరిగిన పిమ్మట రాజగోపాలాచారిగారి తీర్మానము అధికసంఖ్యకు చే నిరాకరింపబడినది.

నివేదికములను ప్రచురించుట

కలకత్తా కాంగ్రెసు సమావేశమునుండి జరిగిన యావద్భారత కాంగ్రెసు సంఘపుత్రుల నివేదికలను పుస్తకరూపమున ప్రకటించి విక్రయింపవలయునని బాబు శివప్రసాద శుప్రగారు (కాకి) ఉపసాదించిరి. ఈ తీర్మానము ఏకగ్రీవముగ ఆమోదింపబడినది.

కాంగ్రెసు కార్యాలయము

యావద్భారత కాంగ్రెసు సంఘమునకు ఒక నగరమున ప్రధానకార్యాలయ ముండవలయుననియు, అనగరమున కాంగ్రెసు గ్రంథాలయ ముండవలయుననియు అచ్చట పనిచేయుటకు జీతముచే అధికారులను నియమింపవలయుననియు, వీలైనచో ఆప్రధానకార్యాలయమునండి కాంగ్రెసు సంఘపు సభలు జరిగవలయుననియు బాబు శివప్రసాద శుప్రగారు ఉపసాదించిరి. అధ్యక్షులగు మహమ్మదాలిగారివిషయమై మాట్లాడుచు ఢిల్లీ యందు ప్రధానకార్యాలయముండి అచ్చటనే కార్యసంఘపు సమావేశములు జరుగుట తనకు ఇష్టముగ నుండునని చెప్పిరి. ఈ తీర్మానముపై ఆ సభలు ప్రతిపక్షముగ మాట్లాడిరి, గుప్తగారి తీర్మానము సవరణపొందుకొనిరి.

ఆకాలి సంగ్రామము విషయమై కార్యసంఘమువారు ఆలోచింపవలయునని తీర్మానింపబడినది.

ఎన్నికల తగాదాలు

కాంగ్రెసు ఎన్నికలతగాదాలను పరిష్కరించు 12 మంది సభ్యులను నియమింప వలయునని కాంగ్రెసు మహాసభ యందు

ఒకతీర్మాన ముమోదించబడినది. ఈతీర్మానము ననుసరించి ఈ దిగువ పేర్కొనబడినవారు ఉపసంఘ సభ్యులుగా నియమింపబడిరి. 1. శ్రీయుతజనురాందాసు (సింధు) 2. బాబు భగవాను దాసు (కాకి) 3. మునిలాలుకొలారా (గుజరాతు) 4. సి. వి. వైద్య (మహారాష్ట్ర) 5. డాక్టరు మరరిలాలు (కాన్పూరు) 6. డాక్టరు ముబ్బయ్య (ఆంధ్ర) 7. కట్టాభిసేతారామయ్య (ఆంధ్ర) 8. టి. ప్రకాశం (మద్రాసు) 9. కల్లభభాయి పటేలు (అహమదాబాదు) 10. సుతాపం (మరాఠ్) 11. బర్జి బహుచ (బొంబాయి) 12. డాక్టరు అహ్మద్ (ఢిల్లీ).

కార్యక సమస్య

కార్యకలవిషయమై ఆలోచించుటకు గయా కాంగ్రెసు నందు నియమింపబడిన ఉపసంఘమునా రింకను తమనివేదికలు తంపని విషయమును యావద్భారత కాంగ్రెసు సంఘమువారు గమనించవలయునని విశ్వనాథ మోక్షిగారు ఉపసాదించుటకు కాంగ్రెసువారు కార్యకలపట్ల గొప్పఅన్యాయము చేయుచున్నారనియు, సవరణముక్రింద నియమింపబడిన ఉపసంఘము వారింకను తమనివేదికలను తంపకుండుట అత్యవసరముగ నున్నదనియు చెప్పిరి.

ఈవిషయమై కార్యసంఘమువారు ఆలోచించ వలయునని పండితజహరిలాలు నెహ్రూగారు ఉపసాదించుచు కార్యసంఘమునా తీరుమయమై త్వరలో ఆలోచించి సభ్యుల ఉద్దేశముల నెరవేర్చుటకు ప్రయత్నించవలెనని చెప్పిరి. సమీప ఆమోదింపబడినది.

భావి కార్యక్రమము

కాంగ్రెసు మహాసభయందు తీర్మానింపబడిన విధమున కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును కొనసాగించుటకు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘములు ప్రయత్నింపవలయుననియు ఈవిషయమై రాష్ట్రీయసంఘములు ఫిబ్రవరి 15-వ తేదీన కార్యసంఘమువారికి తమ నివేదికలను పంపవలయునని అధ్యక్షుని తీర్మానము ఆమోదింపబడినది.

కాంగ్రెసు గుడారము కొనుట

కలకత్తా వాస్తవ్యులగు ముక్తిగారి కద్దనుండి కాంగ్రెసు

గుడారమును కొనుటకు కార్యసంఘమువారికి అధికార మియు, వలయునని వెంకటప్పయ్యగారు ఉపసాదించిరి. ఈ తీర్మానము ఏకగ్రీవముగ ఆమోదింపబడినది.

సభాకార్యక్రమము అంతటితో ముగిసెను. సభ్యులందఱి కలిసి జనిచేతి వలనన సమయము వచ్చినదనియు, ఉత్సాహముతోను కట్టాదలతోను అందరు కలిసి పనిచేయవలయుననియు మోతాలిగారు చెప్పిరి. డాక్టరు కట్టాభిసేతారామయ్యగారు అధ్యక్షునకు కందనము లర్పించిరి.

మహమ్మదాలిగారు మాట్లాడుచు తనకు 45 సంవత్సరముల వయసు అనియు, కృష్ణ దేవుడునే తనస్వభావము కొలమారియై డేరయ్యననియు, మహాసభయందుగాని సంఘసభయందుగాని సభ్యులను కొడవలు వచ్చెనట్లు ప్రకర్తించి యుండి, తమింపవలయుననియు కోరిరి. ఇందుకు ప్రత్యుత్తరము: అధ్యక్షుని (కలంసిండుచు, ఏకగ్రీవముగ నైను ఆక్షేపించుటకు వీలులేనివిధమున మహమ్మదాలిగారు తమభర్తృత్వము నిర్వహించి కొంతమంది మాట్లాడిరి. అంతటితో సభ ముగిసెను. మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు కార్యసంఘసమావేశము జరిగెను (అమృతబహు వ్రతీక.)

మోసము

కలెన్సిన్గోట్లను పోలియున్న క్రిప్టవన్ గ్రీటింగు శోట్ల కొందరు వల్లెటూరులలో కలెన్సిన్గోట్లని చెప్పి మోసపుదుచున్నట్లు వివరించినది. పితాపురం తాలూకా జిల్లాన గావములో ఒక అసామిగడ్డ ఒకమోసగాడు యిటువంటి నోటువేయిరూపాయల నోటుని భ్రమరరచి అలాయదాగా ఆ నోటు వారికడ్డకొని తిగివచ్చెదనని వారికడ్డ నలుబదిరూపాయలు తీసి పోయి తిగి కనబడలేదు. కావున ప్రజలు యిట్టి మోసగాళ్ల విషయములలో జాగ్రత్తగా నుండవలసినదని కాకినాడతాలూకా కాంగ్రెసుసంఘ కార్యకర్తలు శ్రీయుత మండపాక రంగయ్యగారును దురైయ్యయ్యగారు. (స్వకీరణవిలేఖ)

మీ దంతవైద్యుడే

మీ పిల్లలకు

అడునట్టి, నొప్పిగల దంతములు బాధకంపెను ఎక్కువ హానిచేయునని ఆయనయే మీకు తెలుపును. వాటి విగువభాగమునుండి ఒక విధమైన విషద్రవము ప్రారంభించి, మీ ఆరోగ్యమును చెరచుటకు కారణభూతమగును.

మరియు ప్రతిదినమును మీదంతములను కొలిసాస్ డెంటాలి మాయముట మూత క్రిముతో శుద్ధి చేసికొనిన, మీదంతములు శుభ్రముగాను దృఢముగా గట్టిగా కొలిసాను ను, ఆరోగ్యముగా నుండునని కూడ ఆయనయే మీకు తెలుపును. గొట్టమునకే కట్టుబడి మీ దంత వైద్యుని సంగి మునకు 2 దఫాలైనను చూడుడు. యున్నది. అదివడలు కొలిసానుతో క్రమము తప్పక మీదంతములను శుభ్రముచేయు కాదు. పడిపోదు. అలవాటును విడువ వద్దు.

క్రిమును చెడి పోనీ దృఢమైన దంతము లనిన మంచి ఆరోగ్యమనియే అర్థము. యదు. మీ పిల్లకు సుపువచ్చుచు పొట్టములోఉంచబడిన కొలిసాను పసుపువచ్చుని భంగము కలుగదు. గొట్టమును మీ వాడుక దుకాణమునందు కొనుడు.

KOLYNOS

డెంటల్ క్రిము

THE KOLYNOS COMPANY, New Haven, Conn., U. S. A.
Representatives for India: DAYTON, PRICE & CO., Ltd.
Madras Calcutta Bombay Karachi Rangoon Colombo

అనుభవము ద్వారా, విద్యార్థులు - బోధకులు

అక్షరములు 20 పేజీలు 66 125.000
కొత్త పుస్తకము నెంబో 100

మాలానా అజదు సోభానిగారు

కాకినాడ కాంగ్రెసు సందేశము.
(స్వకీయ విలేఖ)

దెబెవాడ, జనవరి 11:—కామరూప వాస్తవ్యులైన మాలానా అజదు సోభానిగారు నిన్న ఉదయం ఇంటికి వచ్చిరి. వారికి స్నేహపూర్వక ఈ ఊరివాసులును, వాలంటీయర్లును స్వాగత మొసంగిరి. నిన్న సాయంత్రము గాంధీమైదానములో సభ జరిగినది. శ్రీయత కామరూప లక్ష్మయ్యచౌదరిగారు అధ్యక్షతన పనించిరి. క్రితములైన అల్లూర్ ముద్దు మర్రాగుగారి మరణమునకు సానుభూతిని తెలుపుచు మాలానా చౌదరుగారు తీర్మానమును ప్రకటించిరి. మ. రా. శ్రీ అయ్యకేశర కాశ్యపరావుగారు బలపరిచిరి. తర్వాత సభ్యులెల్లరు నిశ్చయముగ నిలుచుండి తీర్మానము నామోదించిరి.

మాలానా అజదు సోభానిగారు పిమ్మట నవనగరినించిరి. క్రితములైన మర్రాగుగారి మరణమును గూర్చి విచారమును వెల్లడించిరి. మర్రాగుగారికి ఎల్లరు దేశ సేవను చేయవలెననియు, ఆయనగారి పత్రము ప్రోత్సాహపరిచి ఆయనగారు ప్రారంభించిన కార్యమును పూర్తిచేసి తమ విధిని అందరు సెరవేర్చుకొనవలయుననియు చెప్పిరి.

కాకినాడ కాంగ్రెసు సందేశము

తరువరి కాకినాడ కాంగ్రెసును గూర్చి యావపనించిరి. కాకినాడ కాంగ్రెసు సందేశమును గూర్చి ఇదివర కప్పుడే దేశీయులు తెలిసికొని యున్నారు. నిర్మాణకార్యక్రమమును పూర్తి చేయవలయుననటయే ఆ సందేశ మైయున్నది. దేశీయులెల్లరు వికమత్వముతో మెలంగవలయునని కాంగ్రెసు సందేశ మందినది. వికమత్వమును మెలొందించి స్వరాజ్యమును సంపాదించుట దని కాంగ్రెసు సందేశ మై యున్నది.

కాకినాడ కాంగ్రెసు స్నేహభావమును చిత్రపటములలో చిత్రించినట్లు చూపించినది. అక్కడ అన్ని మతములవారు, భిన్న భావములవారు సమావేశమై తమ సంఘభావమును వెల్లడించిరి. అధ్యక్షుడవది అధిష్టించినది మహమ్మదీయుడు. హిందువులందరు ఆయన అడ్డుకుంటుంటిరి. కాంగ్రెసు హిందువులకు మూలమే సంబంధించినది. కాదనియు, మహమ్మదీయులకు కూడ అందులో స్థానము గలదనియు దృఢపడినది. ఈ సంగతిని మహమ్మదీయులెల్లరు గ్రహించెదరుగాక. కొందరు తెలియని మహమ్మదీయులు కాంగ్రెసు హిందువుల సంస్థ యని తలంచెదరు. అదియు పొరబాటు. మహమ్మదీయులు కూడ కాంగ్రెసులో చేరవలెనని, అందులో వారికూడ గౌరవస్థానముగలదని కాకినాడ కాంగ్రెసు చెప్పినది. ఒక సంవత్సరమువరకు మహమ్మదీగారు కాంగ్రెసుయొక్క అధ్యక్షుడవది నలంకరించెదరు. కాంగ్రెసు ఆయనగారి అధికారము క్రింద పనిచేయును. ఇప్పుడు కూడ మహమ్మదీయులకు కాంగ్రెసునల్ల నవ్వము కలుగునని మహమ్మదీయులు తలంపగలరా? మహమ్మదీయులకు మహమ్మదీగారియందు నమ్మకముగలదు. మహమ్మదీయులకు నవ్వము కలుగు పనిని మహమ్మదీగారు చేయరు. అధ్యక్షుడవది మహమ్మదీగారి చేతులలో నుండగా మహమ్మదీయులు, కాంగ్రెసును గూర్చి ఎట్టి సంశయమును కలిగియుండగూడదు. మరియు సంవత్సరమువరకు ఖద్దరు బోర్డులో షాకత్లీగారికి గౌరవస్థానము గలదు. ముస్లీములెల్లరు గట్టిగా ఆలోచింపవలెను. ఇప్పుటి పరిస్థితులలో కాంగ్రెసునందు అనేకమంది మహమ్మదీయులు చేరవలెను. ఏమహమ్మదీయుడు ఇప్పుడు కాంగ్రెసులో చేరడో, అతనికి మహమ్మదీగారి షాకత్లీగార్ల యెడ నమ్మకములేదంటాను. ఇప్పుడు మహమ్మదీయులు చాలమంది కాంగ్రెసులో చేరని పక్షమున ఆసీదారులను తమ నాయకత్వమును వదులకొనుదును.

కాకినాడ కాంగ్రెసులో మతవివక్షణ లేక, కులభేదమును పాటింపక అందరు ఏకపక్షిని భోజనముచేసినారు. అటులనే భేదముల నన్నిటిని మరచిపోయి వికమత్వముతో దేశ సేవ చేయవలయునని కాకినాడ కాంగ్రెసు బోధించినది.

కాకినాడ కాంగ్రెసువలన రెండు పాఠముల నేర్చుకొనవలయును. ఒక పాఠము గవర్న మెంటువారు, రెండవ పాఠము దేశీయులు. గవర్న మెంటువారు నేర్పుకొనవలసినది ఏమనగా—దేశీయులలో పోటాటులు ఉన్నవనే సంగతి వారు మరచిపోవలెను. ఎన్ని భిన్నాభిప్రాయములున్నను దేశీయులెల్లరు ఒకటియే యని గవర్న మెంటువారు గ్రహించవలెను.

రెండవది—దేశీయులెల్లరు స్వరాజ్య సంపాదనలో ఏకముగ నున్నారని కాంగ్రెసులో నిరూపింపబడినది. వివిధ రాజ

కీము పార్టీలవారు కలిసి ప్రభుత్వము నెదుర్కొనెద రనియు, స్వరాజ్య సంపాదనకు ఎట్టివిఘాతము రాదనియు కాకినాడ కాంగ్రెసు స్పష్టపరచినది.

తీవ్రమైన చర్చ మాత్రము కాకినాడ కాంగ్రెసులో జరిగినది. కాని అందువలన వికమత్వమునకు హాని రాలేదు.

గవర్నమెంటువారు తగాదా వచ్చినది. కాంగ్రెసు యొక్క లక్ష్యము ఒక్క స్థితి మైనదిగను, అది సంపూర్ణమైనదిగను ఉండవలెనని మేము పట్టుబట్టినాము. అహమ్మదాబాదులో వాజుత్ మోహనిగారు దేనిని చెప్పియుండిరో దానినే మేము కాకినాడ కాంగ్రెసులో చెప్పినాము. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము కాంగ్రెసుయొక్క లక్ష్యముగ నుండవలె ననియు, మాటలో, క్రియలో, కాకితముమీద సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము కావలెనని మేము వాదించినాము. ఈ యొక్క తేడాకాదుదంతకూడ ఇతరులకు దాస్యము, సేవ అక్కరలేదని వాదించినాము. దాస్యము ఎంత స్వల్పమైనను, దానిని దాస్యమే అందురు. అది అపవిత్రము. కొంతమైనను అపవిత్రము అపవిత్రతయే యందురు. మాకు ఎదుటివత్తుమువారు వలసరాజ్యములలో నున్న మదిరి స్వరాజ్యము వచ్చిన చాలు నందురు. మహమ్మదీగారి షాకత్లీగారును ఇతర నాయకులును మావాదమును ప్రతిఘటించిరి. మా తీర్మానము ఓడిపోయినది.

కాంగ్రెస్ విషయమై కూడ తీవ్రమైన చర్చ జరిగినది. రాజగోపాలాచార్యులుగారు దానుపార్టీ వారికి లాంగ్ వోయి రాజీ పడినారు. కాని అట్టి రాజీవలన ఆసలు సిద్ధాంతమునకు ఏ మాత్రము కొంత కలంక లేదు. స్వరాజ్య పార్టీ వారు మొదట గూడ దని రాజగోపాలాచార్యులవారి యభిప్రాయము. స్వరాజ్య పార్టీలో రాజీ కూడదని మావాదము. ఇందును గూర్చి జరిగిన వాదోపవాదములవలన కాంగ్రెసులో చీలిక కలిగినదని కొందరభిప్రాయపడినారు. అది పొరబాటు. ఎట్టివిభాగము కలంక లేదని గట్టిగా చెప్పుచున్నాను.

అందరము కలిసి స్వరాజ్య సిద్ధికి పాటుపడెదము. రెండు సం॥ నుండి సహాయనిరాకరణోద్యమమునకు రాజగోపాలాచార్యులు ఎట్లు నాయకుడుగ నుండెనో అటులనే నేడు కూడ ఆచార్యులవారు నాయకుడై మమ్ములనందరిని నడిపింపగలడు. మా కల్లంకు ఆయన నాయకత్వముపట్ల సంపూర్ణ విశ్వాసము కలదని గట్టిగా చెప్పుచున్నాను. నాయకులందరు కాంగ్రెస్ కు వెళ్లినను, ఆచార్యులవారు మాత్రము ఆశంపరని స్పష్టముగ చెప్పగలను

నిర్మాణ కార్యక్రమము

కాకినాడ కాంగ్రెసు ఖద్దరును పూర్తిచేయవచ్చును. ఖద్దరు బోర్డు తేజోవంతముగ మురతుదనముగ పనిచేయుచున్నది. అందరు ఆబోర్డునకు సహాయపడవలయును. ఖద్దరుపని పూర్తిగా కాని పక్షమున స్వరాజ్యమును సంపాదించవలయును. దారమును గూర్చి యెన్నను మాట నిలుకడలేనిపో బోకము మనల నెట్లు చూచునో యోచించండి. ఆంధ్రరాష్ట్రము అన్ని రాష్ట్రముల కంటె ఖద్దరు విషయమున ముందంజ వేయుచున్నది. ఇచటకూడ ఖద్దరు పూర్తి కాలేదు. త్వరలో పూర్తిచేయుడని కోరుచున్నాను. ఖద్దరు విశేషముగ ధరించినది ఆంధ్రదేశములోని హిందువులుగాని మహమ్మదీయులుకారు. ముస్లీములను పోగడవాలను. కొంతవరకు మహమ్మదీయులు తప్ప ఇతర మహమ్మదీయులు ఖద్దరు వాడుటలేదు.

హిందూ సోదరులతో పాటు ముస్లీములు ఖద్దరును ధరించవలెను. ఖద్దరు చెడదని ముస్లీములు చెప్పవలయుగా, మతప్రకారముకూడ ఖద్దరును ధరించుట మంచిది. మోర్స్వీలు అందరు ఖద్దరునే ధరించుచున్నారు. మహమ్మదీయుల నాయకులైన ఆసీదారులు ఖద్దరు పూజించుచున్నారు. వారిరువురు ఖద్దరు మంత్రమునే జపించుచున్నారు. ఖద్దరును ధరింపవలసినదిగ “ఫతావా” కూడ ఉన్నది. ఎందుకు మహమ్మదీయులు ఖద్దరును ధరించుటలేదో ఊహించవలయున్నాను. మోకీ ఒకటి, శేషరావు (నిర్లక్ష్యము) కారణములు కావచ్చుననుటంటాను. జజీరతు లారము పరదేశీయుల స్వాధీనమునం దుండగను, ముస్లీము మతమున కింకను పరదేశీయులబాధ ఎక్కువగనుండగను, ఇంకను షాకులేనా? నిర్లక్ష్యమేనా? అందరను ఖద్దరును ధరింపుడని ప్రార్థించుచున్నాను.

వికమత్వము

నిర్మాణ కార్యములో రెండవ మెట్టు వికమత్వము. ఆంధ్రదేశములో హిందువులకు, మహమ్మదీయులకు కలతలు లేవని విని సంతసించినాను. కాని నేను కోరు వికమత్వము లేదు. ఎట్టి వికమత్వ కావలె ననినను ఇచట సాధ్యమగునని నా నమ్మకము. హిందువులకు మహమ్మదీయులకు సామాన్యముగ రెండు కారణములవలన తగాయదా వచ్చును. 1. మోదులవద్ద హిందువులు

కాకినాడ కాంగ్రెసు విజయము

(వర్తమాను పత్రక)

కాకినాడ కాంగ్రెసులో యాగేతుల దుర్భిప్రాయములు దొరికి, కార్యమునందర చక్రవర్తిగారి సుఖము ఓడిపోయినను అసహాయాధ్యక్షులకు నకు బలముగీతము జేయబడిన దను సంగతి వెల్లరు తెలిసిరి. ౫౭ యేడాదినుండి, మాఖ్యముగా డిల్లీ గను వ్యూహము జరిగిన నాటినుండియు యొక్క చర్యలను గంపాదించుచుండిన సుకమాదోశ్వరపురుల కార్యక్రమమునకు కాకినాడ కాంగ్రెసు అడ్డుపెట్టింది డిల్లీ కాంగ్రెసు తీర్మానమునే డిల్లీ ఆగిరించిట్లు గొప్పట్లు యీ కాంగ్రెసు కలన, ఆ డిల్లీ తీర్మానములనే ఉద్భవించిన పరస్పరానాయకత ఆపోహలు తొలగిపడవలయు యెట్లు నేమనుచున్నది నేనులకు 1౭౦ వేల మంది వచ్చును. కాకినాడలో తీర్మానము ఆగిరింపబడి నప్పటి పరిస్థితి లు జరు. (కత్తిఘంటలో బహిష్కరణ వాదము) ఆ తీర్మానం ప్రభావముగా నుండుటచే కారండవ మితిలేని ఉత్సాహము, దృఢసత్వములతో నిండియుండిన వాతావరణమునందు యునిగి తేలుచుండి. ఢిల్లీలో ట్టుగా, ట్టుగా, ను, నిరుత్సాహము గను ఉండిరి. రాజగోపాలాచారిగారి సహాయంతో తీర్మానము, డిల్లీ తీర్మానమునకు వ్యత్యాసము గలదు. ఈ తీర్మానము అసహాయాధ్యక్షుల కాయము నందలి మాఖ్యతలముపట్ల విశ్వాసము : భిన్నాభిప్రాయముతో తోడ్పడుచున్నది. అందుచే కత్తిఘంట కాకినాడ కాంగ్రెసువలన భావించినాము గూర్చి సంపూర్ణ విశ్వాసముగలిగి ఉట్లాముతో, దృఢ సంకల్పములైరి.

కామరూప చర్యలనుబట్టికూడ కాకినాడ కాంగ్రెసు మూలమున యొక్క చర్యతో కయ్యములు జేయవలయు నను పట్టు కల గల్గినదని తెలియును. నిర్మాణ కార్యక్రమమును, ముఖ్యముగా ఖద్దరునిర్మాణముపట్ల యెల్లదృష్టి కేంద్రీకరింపవలయుననియే కాకినాడ కాంగ్రెసు దృఢపడుచున్నది. ఈ కార్యము నే నేర్పట్ల నాయకులవచ్చి కాంగ్రెసువలన పూనుకొనిరి. జననలూ బహుగానిన, కే.కరలాలు బ్యాంకుగారును ఆంధ్రదేశ మంతయు పర్యటించు జేయించు కద్దరు సందేశమును కత్తి గృహము నందిన సచ్చ కేస్సుచున్నార. రాజగోపాలాచారి, రదితముల కూడ త్వరలో ప్రకారమునకు బహుముఖులైరెదరు. ఖద్దరు నిర్మాణమునకు, కిలాఫతు సంగ్రహసభలకు మాలానా షాకత్లీగారిని యొక కొలంబోవరకు బోయిరి. నిజముగా కాకినాడ సభ ప్రజలనుండిన మాంకణము కొనజేసినది. ఇతర రాష్ట్రములన్నియు మాతనోత్సాహముతో కాంగ్రెస్ కును బూనుచుండిరి కాంగ్రెస్ కు ఊర: జూచుచుండునని దలంపము.

బాబూలు వాయింతుట. 2. ముస్లీములు గోహత్య కేయుట.

స్వరాజ్యము వచ్చేవరకు హిందువులు మోదులవద్ద మేళము నాపవచ్చును. స్వరాజ్యము సిద్ధించిన పిమ్మట ఈ తగాయదాను చులకనగ పరిష్కారము చేసికొనగలము. మనము చాల తెలివితక్కువపని చేయుచున్నాము. చిన్న జడములలో మనము ఏకమై స్వరాజ్యమును సంపాదించవలయున్నాము.

హిందువులు మోదులవద్ద మేళములనాపి, ముస్లీములు బ్రేడునాడు గోహత్య మాని స్నేహభావముతో మెలంగి స్వరాజ్య సంపాదనకై కృషి సల్పెదరుగాక యని కోరుచున్నాను. ఈ చిన్ని తగాయదాలలో స్వరాజ్య సంపాదనకు అడ్డుపడుట కంటె ఒకరి నొకరి చంపుకొనుట మంచిదని చెప్పుదును. పంజాబులో, సంయుక్త రాష్ట్రములలో ఇట్టి తగాయదాలవలననే వికమత్వము చెడి కలహములు ప్రబలి కేడుతగిపోయి మంచి వాతావరణ మేర్పడినది. ఇప్పుడు అచటకూడ హిందూ ముస్లీములకు మైత్రి మెలొందుచున్నది. కాకినాడలో పరిశుభ్రమైనది. మరల హిందువులు మహమ్మదీయులు కలిసి మెలసి స్వరాజ్యమునకై కృషి సల్పుదరని నమ్ముచున్నాను.

అంటరాని తనము

హిందూ సంఘములో నున్న అంటరానితనము నశింపిపోవలెను. అన్ని నులములవారు కలిసిపోవలయును. వారు కలిసి మహమ్మదీయులవై కయ్యమునకు కాలుద్రవ్వక అందరు కలిసి అసలు శత్రువువై దమబలమును వినియోగింపవలయునని కోరుచున్నాను.

స్వచ్ఛంద సేవకులు

కాకినాడ కాంగ్రెసులో స్వచ్ఛంద సేవకులను తయారు చేయుటకై ఒక ప్రత్యాభిక్త తయారుచేయబడినది. స్వరాజ్యమునకు మనకు స్వచ్ఛంద సేవకులు నైసికులు ఈ నైస్యదశములో చేరనిపో స్వరాజ్యమునకు పోరవాలము. ఈదశమును స్థాపించిన వారు డాక్టరు హోద్యుగాక. వారియత్నము సఫలీకృత మగుగాక యని కోరుచున్నాను. దెబెవాడ ఆంధ్రరాష్ట్రీయదశమునకు ముఖ్యస్థాన మని తెలిసినది. దానిలో హిందూ ముస్లీములందరు చేరవలయునని హెచ్చరించుచున్నాను.

OAKES & Co., Ltd., MADRAS.

ఇనాం! ఇనాం!! ఇనాం!!!
మా సుప్రసిద్ధమైన రెండురంగుల పెద్ద
రకము గోడకు తగిలించు 1924 సంవత్సరము
క్యాలండరు దరఖాస్తు పంపినవానికి ఇనా
ముగా పంపబడును. 191
Rajvaid Sri Bamandasji Kaviraj
15, Harrison Road, Calcutta

కావలెను
ప్రతి చోట మా క్యాలండర్లను విక్ర
యించుటకు ఏజెంట్లు కావలెను మిక్కిలి లా
భకరమైన వ్యాపారము. దరఖాస్తు పంపిన
వ్యక్తులు తెలుసబడును.
Rajvaid Sri Bamandasji Kaviraj
152 Harrison Road, Calcutta

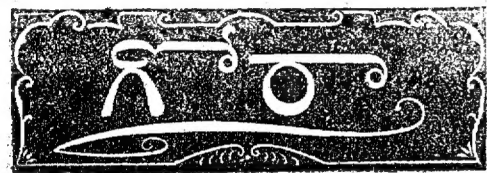
గుళికలు రజబన్నీ తైలము

ఈ ఆమూల్యమైన గుళికలను పూర్వము బహుమతి భార్యలుగల డిల్లీ సాదుమాలు ఉపయోగించెను
వారు, ఈయోగమును చాల ప్రయాసతో పంపాదించి ఈయందును తయారు చేసితిమి. రజబన్నీ
మాత్రము వీర్యవృద్ధిని పెంచుచును పంపారసౌఖ్యమును గలిగించును. వరములకు బలమునిచ్చి మధు
మేహము స్వల్పస్థలము, శీఘ్రస్థలము, మూత్రముతో కలసిపోవు శుక్లస్థలము మొదలగునవి తప్పక
గుణముగను. యంత్రమూత్రము సుసారముఖము అనుభవించుటకు వీలులేని స్థితిలోనున్నవారున్ను, వృద్ధు
లున్ను, యీమాత్రలను పుచ్చుకొనుచు తైలమును వాడినచో మిక్కిలి బలమును యవ్వనమును గలిగిం
చును. ఈ అప్రవధములో జేరిన ప్రధానద్రవ్యములే యిట్టి మహద్భుత గుణమున్నవన్నవి. వీటిని
గురించి యిచ్చట వ్రాయబాలము. వివరములు కోరినచో తెలుపబడును. వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకము.
మందుపుచ్చుకొను విధము మంత్రతో పంపబడును. మీసప్రాయము ఉత్తరములు మిక్కిలి రహ
స్యముగా నుంచబడును.

రజబన్నీ 20 గుళికలు రూ 5—0—0   రజబన్నీ 1 బౌన్సు తైలము రూ 5—0—0.

రజబన్నీ ఆఫీసు,

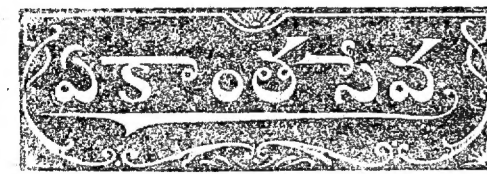
38, జనరల్ ముత్యా మొదలినీధి, మద్రాసు.

రవీంద్రకవి చంద్రుని నవల

నవలయే కాదు — నవభావకునుమాకరము
నవరసనవలాకరము — నవరత్నరత్నాకరము
నవనవానందసుధాకరము — నవజీవనస్థభాకరము

రెండు సంపుటములు. సం. 1-కి వెల రూ 1-8-0

వేంకటపార్వతీశ్వర కవుల

ప్రేమసంగీతము

లలితరసభావకలితము — మధురశబ్దాలలితము అగు
వెల 0-8-0

ప్రభాత సంగీతము

అద్భుతమగు డీపేక్షిచ నవల

274 పుటలు చిత్రపటభోభితము

వెల రూ 1-8-0.

ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము, కోకినాడ.

రైతులు, వర్తకులు, ప్రిథ్వీ, వెయివేల్లు, కరణమాలకు, వర్ణజనపుపయోగము,
తారీఖులజంత్రి వడ్డిజంత్రి (1) కరికంపత్తె 1867 నుండి ప్రథమ మొదలు రాజ్యపు 1939
ప్రచురించుట తేనుసంవత్సర, మాస, తిథులకు, నరయోగ ఇంగ్లీషు
సంవత్సరముల వెల వేది వారములను, తెల్లపంపాంగములు 71 సంవత్సరములకుగలవు.
(2) రూ 1-0-0 మొదలు ఎన్నవందల రూపాయలవరకు వెల 1 కి రూ 0-4-0 లు మొదలు రూ 2-0-0 లు వరకు
కోజుకు, సంవత్సరముకు, అయ్యేకడ్డిజంత్రియొక్క,
(3) వెల కి 4 అణాలు 380 రూపాయలు వర్ణయంతిజడెలు, మాలిలమధ్య, జీవములు, వగైరాలు
29,30,31 కోజులకు వెలలలో కోజుకు ఎంతయ్యేదన్న మొదలగునవి.
(4) యాకరా 1 కి దీట్లు 0-1-0 మొదల 20 రూపాయల వరకు అయ్యేకడ్డిజంత్రి అనే పకారము
గా 100. తెలుగును నీర్లును తెల్లను. మరియు పేరభండు, లోకలోభండు, ఇత్యాది తెలుగు వస్తుల మొత్తము తెలియును.
5 వస్తువు 1 కి పైసా మొదల 1 రూపాయలవరకు అయ్యే మొత్తమును, పోస్టేజి వగైరాలు కోట్లపాంపు
ద్యూతీల మొదలగు పాంపులు తెలుపును. వెల పోస్టేజిసహ రూ 1-11-0.

దస్తావేజుల మతలబి (రెండవకూర్చి) ఇందు 1 మంఖ్యాంశములు 2 గమనించదగిన విషయములు
3 వికరణ 4 తాకట్టు 5 రద్దు 6 హక్కులవిడుదల 7 తీర్మానము 8 మరణకాన
సమా 9 భరణ్ అట్ట 10 సెటిల్ మెంట్లు 11 ఫీరాయింపు 12 దాన 13 తత్త 14 కవులు 15 బోలియతు 15 భారా
సామా 16 బ్రాహ్మపుత్ర 17 సురసా 18 హమీ 19 మనకర్తి 20 ఫారీఖు 21 వ్యాపారసంబంధం 22 పంచాయతీ
23 క్రిమినలు 24 కిబిర్ 25 క్రొత్తగా అమలులోకివచ్చిన రిజిస్ట్రేషన్లు ఫీజులు, స్టాంపుద్యుతీ, ఇందుగలవు,
ఒక్కొక్కదస్తావేజుకు, అనంతములగునవి. వెల పోస్టేజిసహ రూ 1-6-0. (1176)

1176

జి. నేతుమాధవరావు, గుంటూరు.

జులూబ్ మాత్రలు

వెల డబ్బీ 1-కి రూ. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-18-0

మలము సకాలమునకు సరిగా వెలకుంపిన ఆకలి మంద
గించి పొత్తికడుపు ఉబ్బి ఆనేక వ్యాధులకు కారణ మగును.
దినము రాత్రి ఒకమాత్రను తినిన మలబద్ధిగము మాని, ఆకలికలిగి
శరీరమున కారోగ్యము కలుగును. వీటిలో నేపాళము చేర్చబడి
యుండలేదు. ఈ మాత్రలవలన విశేషముగ విశేషములు కావు.
అమ్మతొంజుము గోరో, మదరాసు - బొంబాయి.

లితావతి సాగ్రహము

పూర్వగణిత గ్రంథములన్నిటిని శోధించి వ్రాసిన
యద్వైతము. ఇందురాశి: 1 కి 81 సా. పాట అంబరం.
భూలము, బాధనములు, భావులలోలము, క్రోధములు,
మాడికి మాకు సరిపుటాట, ముత్యాల గుర్రములు, ఏనుగుల
పూవులు, లెక్కలు - భాయ, కికచ, దగాంక, భిన్నాంక,
లిజనూత త్తేత్రగణితములు. ఇట్లములము, మనములము, ఇంక
నన్నియేని గలవు. చక్కని అట్టలైదు. రూ 1-0-0

పుచ్చా వెంకట్రామయ్య

దంతిలాట ఆగ్రహారం. శోలితరహస్టు గుంటూరుజిల్లా.

కావ్యకళానిధి శతావధాని చిదంబరకావ్య

ప్రణీతములు

1 శ్రీరామాంజనేయనాటకము 0-12-0
రామాంజనేయల యద్వైత ద్వితీయ ముద్రణము.
2 శ్రీకృష్ణసందేశ నాటకము 0-12-0
కృష్ణరాజభారము) పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.
చితంబరగ్రంథమాలా కార్యస్థానము
కరగడిపాట్ల పింగళిరాజుగారి, గుంటూరుజిల్లా.

మాక్సిలన్ ఆండుకంవెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంకాకొరెటెడ్ ఇన్ ఇంగ్లండు)

నార్త్ బీచ్ రోడ్డు - మదరాస్

రాయబహదూర్ కే. రంగారావులు (వాసిని
ఓషధికావ్యము ... రూ. 2 0 0
ఇది 'ట్రెయినింగ్ స్కూల్'లోనివారిని, నెండరి పాత
కాలబానివాడిని ఉపయోగమైంది. 'పరార్థస్వరూపభరిజ్ఞానము
నొందుటకు దీక్షాశాల మున్నవారందఱు ఈ పుస్తకమును తప్పక
చదువవలయును.

ప్రారంభ స్పెక్ట్రాక్రామము అ. 0 8 0

ఇది కోయంబటూరు కృష్ణశాస్త్రికాశ్రమలో నుండు రా
యబహదూర్ కే. రంగారావులగారిచే వ్రాయబడి వైకాళిజ
లోనుండు బి. విశ్వశాస్త్రిగారిచే ఆంధ్రీకరింపబడినది.

ఆలు, ఏను. ఎంమిదవ తరగతిలకును, 1, 2, 3 ఫారము
లకును, 'ట్రెయినింగ్ పాఠశాలలకును ఉపయోగమైనది.

వ్యవసాయ శాస్త్ర ప్రథమపాఠపుస్తకము అ. 8 0

ఈ తిన్నిపుస్తకము ఎరిమిందరి పాఠశాల యుపయో
గాగ్గమై జమీన్దారీయూపకములలోని నిర్ధిగతులచే కేవల మనుస
రించి వ్రాయబడినది. ఆంధ్రమండలపు ప్రజలలో వాడుకలో
నుండు సామెతలను కొన్నికొన్ని ప్రతిబుద్ధియుము మొదలగు
ప్రజావిశేషములను. ఈ సామెత లీ పుస్తకమును చదివువా
లకును రుజువుచేయును.

ఇంగ్లీషు-తెలుగు నిఘంటువు రూ. 1 0 0

మాక్సిలన్ కంపెనీవారి 'మాడర్న్ నిఘంటువు' ననుసరిం
చి వ్రాసినది. ఉత్తరసర్కారులలోను, దేశీయదలములలోను
మధ్యరాష్ట్రములలోను, అలూకాలకు ఉపాధ్యాయులగునందు
వాడిచే ఆంధ్రీకరింపబడినది.

ప్రవాధ్యసంగ్రహము

బి. యస్. శాస్త్రిగారి ఆయ్యర్, యం. ఏ., యల్.
టి. గారు వ్రాసినది. ... అ. 12 0

ఈ గ్రంథమున ప్రజలకును దొరలకును వారికి గల సంబంధ
మును, వీరలొందోరులు చేసికొనవలసిన తోడ్పాటులును, ఈ
దేశపు పరిపాలనావిషయములను వివరింపబడియున్నది.

హిందూ దేశ రాజ్యాంగకథ

ప్రథమపాఠ పుస్తకము. కే. నీతారామయ్య. వి. ఏ
యర్. టి. గారు వ్రాసినది ... అ. 12 0

1069

ఇ స న్ నో వే లి

ఇ స న్ నో వే లి అనుమా అంటి మలేరియా బేవధమును వాడుటచే మలేరియా రానింతక అటంక పరచును. ఇందు కలదున్న బేవధములన్నిటిలోను దివ్యమైనది. ఇందున్న బేవధమును నేరించుటచే మలేరియా, అయితే ఈ దివ్యమధమును నేరించిన బహు కాలమునుంచి యొన్నియు రోగము కలుగును. తిరిగిరాదు. గొప్పవైద్యకాశ్రమములే దీనిని శిష్యా చేసి యున్నా గొప్పవైద్యము ఉదయము, సాంకేతికము ఒక మూలము నేరించిన మలేరియా రానింతక అటంక పరచును. విద్యుత్తు ఉపయోగించుట ఇ స న్ నో వే లి అను బేవధములను. ఇ స న్ నో వే లి అనునదియు ద్రవరూపముగా రాయు చేయబడినది.

ఫెటో - చైనా రక్తకణములను మంచి స్థితికి తెచ్చుట యందు విశిష్టమైనది. ఇందు మలేరియా బేవధము చే బలహీనమైనదియు మరి ఇతరకణముల చే కలిగిన అవయవముల నడ 08, నిర్మలము పోగొట్టుటయందు తీవ్ర సమానమై టూనిక్ మలేరియా లేదని నిర్ణయముగా చెప్ప వచ్చును.

నాసిరా - ఉంబ్రా అతి మూత్రము వాతము చేరనింతక మంచి తీర్ణ క్రింది కలిగించుట యందు ముఖ్యమైనది. అది మూత్రమును పోగొట్టుటయందు అవయవము. విద్యుత్తు లోహసంబంధము, పానీయముల కంటే శ్రేష్ఠమైనది.

అంటాగ్ర తినుడు వాయువు, మూత్రము, రోగము, మూత్రమును ఉష్ణము ఎక్కువగా చేయుట, యితర మూత్రములకు సంబంధమున్న వ్యాధులను పోగొట్టుటయందు అవయవమైనది, వాతరోగములకు రానురానునది.

గయోకాండ కష్టమలే సుఖముగా విరోచన మును లోహసంబంధము పోనియము. ఇది అతిశ్రేష్ఠమగు విరోచన బేవధముని అందరు సిఫార్సుచేసియున్నారు. ముఖ్యముగా మలబద్ధము ముహూర్తముగా గల వాడు సేవల లోదము, తిరిగి అతి పొరముల వారు దీనిని వాడు చున్నారు.

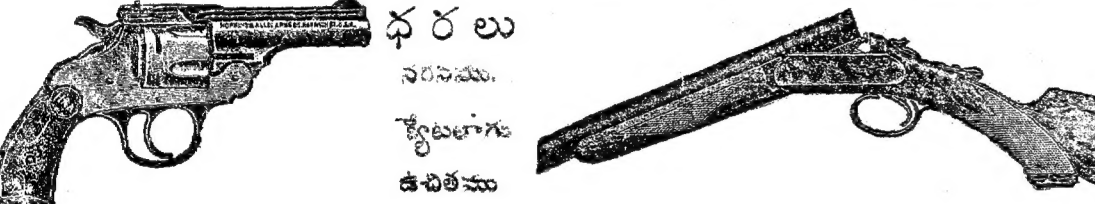
Sole Agents for:— INDIA, BURMA & CEYLON

Messrs Gorio Ltd. P. O. Box, 159 Fort BOMBAY

ఇండియా, బర్మా, సింహళమునకు పోస్ట్ బిజింటు:—

మె స ర్స్ గో రి యో (లిమిటెడ్) తపాలవెట్టె నెం. 159, ఫోర్ట్, బొంబాయి

ఒంటి కలదున్న లా కుపాకి నుపకరణము
కంటెనెర్లచే చేయబడినది. (8066)
వానావిధములను రివాల్యర్లు అయితే
విద్యుత్తులను యెక్కువగా [స్టాపింగు ౧౮౬3 సం॥]

ధ ర లు
నరించును.
శ్రేష్ఠతను
ఉచితము
కము 3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరకును. ఇన్నవి. కేబుల్ వెల్డుంగ్ గలిగిన ఊడ దొరకును.
యక. పి. రామానుజం శైలి అందు కంటెనెర్. నెం. ౧౨౨. బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

Powell's Extract of Golden

3421 పవలుగారి అమోఘమైన గెనో
నెగ రో గ మునకు
అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

అంగ్ల; ఆయుర్వేద బేవధములనుండి తయారుచేయబడినది.
సెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండములయొక్క వాపు, శుక్ల నవ్వుము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుశలమిచ్చి దివ్యవధము.

గుణము:— 6 మోతాదులగెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తప్పుక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1-4-0
తీర్థ వ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రూ. 1-8-0

మా దివ్యవధములు సుప్రసిద్ధమైనదాకాణములన్నిటిలోను దొరకును.
మా చిత్రచిత్రిపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.
ఉత్తరము లన్నియు అంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bombay.

బీజేబండ్

బీజే బండ్. తెనుగు సెకములో మిక్కిలి ప్రసిద్ధి జెందినది. వ్యష్టమందు గాని మూత్రములో గాని, వీర్యము నవ్వుమపుచున్న యెడల వెంటనే నిర్దిష్టమవును. ముసలితనమును తొలగించి యవ్వన మొనంగును. త్వరలో నరములకు బలము నిచ్చి ఆశ్చర్యముగా వీర్యపుష్టి నిచ్చును. ఘోరమగు శుక్ల నవ్వుమునుండి అనేకమంది విద్యార్థులను రక్షించినది. దురభ్యాసముల వల్ల గలిగిన శక్తిహీనతచే కృశించువానిని వెంటనే ప్రళంఘ సుఖము అనుభవించునట్లుజేసి సంతాన వంతులుగ జేయును. ఈమరి దుయొక్క అద్భుత గుణములను వివరించి ప్రకటించుటకు మద్రాసు గవర్నమెంటువారు అమతించనందున ప్రకటించబాలము మందుపుచ్చుకొనువిధము మందుతో పంపబడును. ఉత్తరములు రహస్యముగా నుంచబడును.

20 మాత్రలసిసా రు 2-0-0. వి. పి. చార్జీజెరు.

ఆర్యవైద్యశ్రమం

38 బైరాగిమతం వీధి, మద్రాసు.

చా కు లు - తో ల ము లు

మం గ లి క త్త ము.
అంధకారములచే చేయబడినది. తిలకము.
నంటి పురలకావలసినది వ్రాయును.
బి. వెంకటేశ్వరు లండన్ గో లిమిటెడ్
కట్టెచ్చు అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.
2081 బైరాగిమతం (గోదావరికల్లు)
"వైద్యులచే" అనేకమంది "వైద్యులచే" వైద్యులను.

చ మ త్కార గణితము.

ఈ గ్రంథములో చమత్కారగణితము, విచిత్రగణితము, విచిత్రగణితము, మనోగణితము, షేత్రగణిత సమస్యలు, చిత్రములు, అద్భుతములు, చిక్కులు, చిక్కులకత్తలు, యాక్రిలే క్రిలు, కేమానులెక్కలు, గణితాభివృద్ధి గలవు. మంచిజ్ఞానమును, మనోబలమును, తెలివిన బుద్ధిచేయు రసవంతమైన చిత్రచిత్రికత్తలు ఇందులో నున్నవి. ఈ గ్రంథము చదివిన గణితమునం దసమానజ్ఞయూ, చమత్కారగణితము, యాక్రిలే తెలివియు కలుగును. ప్రతివానిదగ్గర నుండవలసిన పుస్తకము. దీనివల రు 1 రూ. వి. పి. చార్జీ అ రూ. 6 ప్రతులు రు 5 రూ. పలయవారు:— పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, బెంగళ, (గుంటూరు జిల్లా) అని వ్రాయవలెను

"బైరాగి చి టి కీ లు" 1098

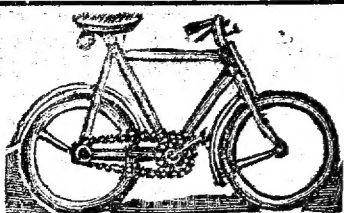
పోస్టుఖర్చు సహా 2 ప్రతులు రూ 1, ఒకప్రతి 0-11-0
ఇందు గొప్పమహాత్ములచేన శిష్యాప్రమేన అనేక పరమహంసాస్థిలు, శుద్ధాశ్రయము, అద్భుత వైద్యరహస్యములు గలవు. ఈగ్రంథము బాకోపా రమై ప్రచురించబడినది. ఇది ప్రతియొంటును రోగ్యవృద్ధికినది ఎల్లవర్షము బోధకమును. ఇందలి పరమహంసాస్థిలు చేసి సుఖింపుడు. 1098
అంధగ్రంథాలయము, విజయనగరం.

పాలసుగంధలేహ్యము

ఇది రక్తిశుద్ధి, శ్రేష్ఠమైనది సహాశుమాలు, మేహ పాదలు, మచ్చలు, చర్మరోగములు, క్షిణోష్ణము, మొదలగు వాటిని ఖండించును. 4 డ్రెస్సిల చాలెను.
20 రూ. డ్రెస్సి 1-4-0 వి. పి. 0-8-0
కూషాగంధలేహ్యము.
అశుష్కము, నిక్కాక, కాళ్ళతీత, మలబద్ధము, కడు తులూ మంట, మొదలగు వాటిని నాదించును.
చాలెను. 20 రూ. డ్రెస్సి రు 1-4-0 2 డ్ర. వి. పి. 0-8-0.
పి. కె. పి. అందుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, (3851-4) పెరిశే—సిల్వారుజిల్లా.

హావర్న అడ్వాన్సు

బార్టన్ ఆన్ హాంబర్ నైకిల్స్

ప్రముఖ—అతుల్యతగల బ్రిటిష్ ఉత్పాదకములను చేయబడినది. ఇతరదేశాల్లోనే అతుల్యతను మునుపు ప్రతి అతుల్యమును చీలచే గించుచును. ఫోటో:—మేజరకపు ఉత్పాదకము, పేటెంటు మొదలు కమ్యూలతోను చేయబడినది. 24, బైరులు: అర్ధగల యిచ్చిన తరువాత పైను చేర్చబడును. చక్రములు: అందుల వద్ద ఎనామిల్ చేయబడిన ప్లెస్టాక్ చేయబడినది. బ్రిటిష్ పంటలతోను, తయారుచేయబడినది. గొలుసు: ప్లెస్టాక్ ఖరీదల ప్రతి చక్రము: ప్లెస్టాక్ బార్, దబులు (చేతులు) గలది. ప్రత్యేకపు మునుపటి ప్లెస్టాక్ భాగముల రోలరు లీనరుతో సహా గలది. మట్టిని అటంక పరచునది: (ఫేముల ఇతర భాగములను విడివిడిగా లీయవచ్చును. ఎనామిల్ ప్లేటుఫంటు ఎక్స్ ప్లెషన్ కాడిల్: ఎల్. 14 ఎనామిల్ స్ప్రింగులతో చేయబడినది. పూర్తిచేయబడుట:—మేజరకము కాంతిగల నల్ల ఎనామిల్ తోను బంగారువంటి గీతలతోను అతుల్యతను వద్ద గీతలతోను పూర్తిగా చేయబడినది. పంపు, తరికరముల సంచి, తరికరములతో సహా పైరులు, బ్యూబులు తమందా ధర రూ 112-8-0

రేజరు నైకిల్స్ ఎమ్. మాడల్

పారలెలు 24" (ఫేము నలుపు ఎనామిల్ గలది. బంగారువంటి అతుల్యతను గీతలతో చక్రములు 28" X 1 1/2" దబులు ఓ నికలు అంచులు, బ్రిటిష్ ప్లాండ్డరు పంటలతో అతుల్యతను చేయబడినది, ప్లెస్టాక్ చక్రము, గొలుసు గలది, నైకి (తెచ్చబడిన 2 చేతుల. హండిలు బారు గలది. పూర్తిగా రబ్బరు పేడెట్టు గలది. నెం. 45 య ఇంగ్లీషు కాడిలు మేజరకం మడ్ గార్డులు, ఎక్స్ ప్లెషన్ స్క్రాములు మున్నగు వాటితో సహా గలది పంపు, తరికరములు, పరికరముల సంచితో కలసి పైరులు, బ్యూబులు కాక ధర రూ 85.

సూపర్బు నైకిల్స్

మేజరకము అతుల్యతగల బార్టన్ ఉత్పాదకములతో చేయబడినది. బాగుగా అతుల్యతను కంట్రీయను, బ్రిటిష్ టెన్. చక్రములగలది. అనెటిల్డ్ ప్లెస్టాక్ ప్లాండ్డరు ఫోటోక్రాఫ్ డిస్కను అనెటిల్డ్ ఫోటోక్రాఫ్ చేయబడినది. గొలుసుచక్రము తరువకలు చేర్చబడినది. బార్టన్ అడ్వాన్సు, కప్పులు గలది.

మొదటి సారి ఫిటింగు సామాను లన్నియు మేజరకముది (బ్రిటిష్ లో తయారుచేయబడినది. మునుపటికింగు కాలుములు గలది. చక్రములు 28" X 1 1/2" అంచులు—పెద్దపుడు. మేజరకము నికల్ రేకులతో చేయబడినది.

పిడులు: పార్ కో బ్రిటిష్ ప్లాండ్డరు, ముందటి చక్రములు ప్లెస్టాక్ 1 1/2" X 1/8" హండిల్ బారు 2 చేతులు గలది. పై (తెచ్చబడినది. ఫిలిపు కోల్డ్ మెటల్ పేడెట్టు. ఫిలిపు పూర్తి రబ్బరు సాడిల్ - అప్రోవా 3 మట్టుల స్ప్రింగు సాడిల్ మిక్సిల్ అనుకూలమైనది. మడ్ గార్డులు గట్టిగా నుడిను. బాగుగా ఎనామిల్ చేయబడినది. అందమైన బంగారువంటి గీతలు అతుల్యతను గీతలుగలది. పంపు, తరికరముల సంచి, తరికరములతో పైరులు, బ్యూబులు తమందా రూ 88-8-0.

బోనాఫైడ్ వర్తకులకు ప్రత్యేక ధరలు గలవు

మిక్సిల్ మేజరకము "సీనియర్ కాడిల్" "రాడిల్ కాక్టెన్" నైకిల్స్ ముద మార్గ నిల్వ చేయబడియున్నది. దర ఖాస్తుల పంపిన ధరలు రెజుమను.

Table with 4 columns: Item, Price 1, Price 2, Price 3. Rows include Broom, Broom, Broom, Broom.

మామూలుగా మేషిను అతుల్యతను కాడిలు బదులు మరయోక కాడిలు అతుల్యతను కలిగి యుండిన రు 4 అందు నిమి క్తమై రెక్కా ట్టుగొనబడును.

రామ్ నాయక్ అండు కో, 13 అండు 14 బ్రా డ్యే, మదరాసు.

వెంట్రుకలై అందము?

రాలిపోకుండు, జాగ్రత్త!

వెంట్రుకలు చువ్వెనతో ఉడిరాకమునుపే త్వరపడుము. ఉడివచ్చుట మొదలు వెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పాడైపోవును.

నేడే కమినియా నూనెను వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది రిజెప్టరు చేయబడినది.)

వెంట్రుకల కట్టి రోగమును, రోగ మొదలైనవి, యిది రిజెప్టరు వైద్యము వైద్యము గాని, గర్భము గాని యుండిన మీ వెంట్రుకల మరల యెక్కుటి మెత్తదనమును గల్గి కట్టుకల నుండి మెర యు చుండును.

"Everybody's favourite Toilets, Kamini Oil, & Otto Dilbahar, Sold everywhere."

ఈ రోజుననే దీనిని కరిగించి చూడుము వెంట్రుకలు మెత్తుకొనినానో కనిపెట్టుడు కామినియా తలనూనెను నిన్ను శుభ్రతగల్గింపజేయును. కల బుడి 1-కి ఒక చుండు. డి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము. అన్ని పోస్టులోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

మీకు సువాసన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినప్పుడు

"టటో దిల్ బహారు"ను వ్రాయుము.

ఇది రిజెప్టరు చేయబడినది. ఆశ్చర్యకరమైన నుణుముగలది.

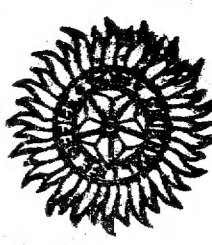
- కొన్ని బుడి 1కి ధర రూ 2.0-0
కొన్ని బుడి 1కి ధర రూ 0.12-0
కొన్ని బుడి 1కి ధర రూ 0.8-0

కొన్ని చుక్కలు చేతిరుమాలయందు చల్లిన మిక్కిలి మనోహరమైన వాసన మట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును

ఇది మందు లక్ష్యాకారంకరదనము, శరీర అక్షావారదనముగా దొరుకును. లేకున్న,

సోలు యేజెంట్లు:- ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

155 కామ్యూనిటీ, బొంబాయి.

ఓరియంటల్ గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ అసూరన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్.

(1874 సంవత్సరమున హిందూ దేశమునందు ఇంకొక్క రేలు చేయబడినది.)

హెడ్ ఆఫీసు, బొంబాయి.

పూచీగా 3 విధముల లాభముగల పాలసి మునలితనమునందు, కుటుంబసంగక్షణమునకు ఆశు కూలముగా నుండునట్లు ఒక క్రొత్త సమాప్తమైన

భీమాపద్ధతిని

672

ఈకంపెనీ ఏర్పాటుచేసియున్నది

ఈ ఆకర్షించెడు పాలసీ ప్రకారము పూచీ యివ్వబడు లాభము లేవన,

1) 25 సం॥ములలోపల మరణము సంభవించు విషయములో యిచ్చుటకు అంగీకరించిన ఒక పెద్ద మొత్తము చెల్లించబడును.

2) నిర్ణయకాలము పూర్తియగునంతవఱకు జీవించుచు విషయములో చెల్లించబడిన సొమ్ముకు సమానమైన సొమ్ము నడుగా ఏర్పాటు ప్రకారము చెల్లించబడును.

25 సం॥ములైనతరువాత మరణము సంభవించిన మొదటియిచ్చుటకు తీర్మానించబడిన సొమ్ముకు సమానమైన సొమ్ము చెల్లించబడును.

ఈలాభములతోకూడి పాలసీదారుడు తనజీవితమున్ను ఈఅచూల్యమైన లాభములను పొందుటకు అర్హుడు.

ప్రముఖములను 25 సం॥ములవరకును లేక మరణకాల మవరకును చెల్లించవలెను.

వివరములకు ఈదిగు చిరునామమును వ్రాసితిమి

Oriental Assurance Buildings, F. E. Vaid Post Box No. 8, Madras. Branch Secy, Bangalore Branch:—No 3 South Parade Bangalore Tri vandrum Branch:—Trivandrum.

మనదేశపుదురవస్థ

గమనింపుడు గమనింపుడు కల్లినాటా తాగు పిల్లలకంటె పోతపాటా తాగు పిల్లల మరణము 15 రేట్లు అధికముగ నున్నట్లు ఆ దాక్తరు ముక్తుగానా తరగితి యున్నార, గమక హర్షిక్కు మొదలగు కృత్రిమ కనకముల నిత్యక ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రిలవారి

శ్రీరవధాని

తల్లుల కిచ్చిన యడల

చనుకాలు అద్భుతముగ గలగును దీని గుణ మత్యాగ్యమును అతిశయోక్తి కాదు. రాత్రి నేమిదిని వ్రాయుమునకే గుణ మిచ్చినవార లనేకులు (అరు. బుడి 1కి రూ 1-కి. వి. పి. సహా రు 2-కి. ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

దేహము

అందువిషయమున అపరిమిత మగు జాగ్రత్త శ్రేయస్కరము. అట్లు ఆరోగ్యము వరమానంద మని ఎల్లరున్నా చెప్పుచున్నా రు కదా, ఇందుకుగాను ఆలంకరిగవమాత్రలయడపయోగించవలెను క్రయం 32 కి 1 రూపాను మాత్రమే

మాత్రలు చిన్నవి గాని అద్భుతగుణములు

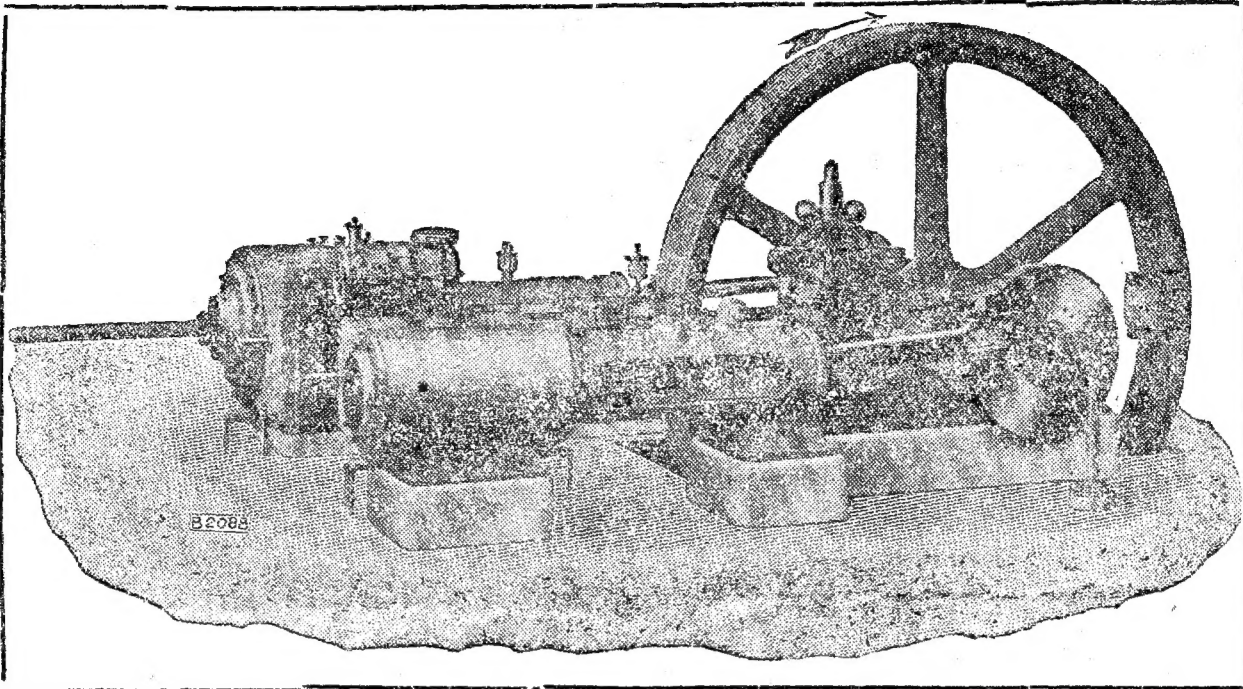
వాటిల్లురు. 219

సర్వమునగాను:—

ఆలంకరిగవ డోషభాలయము

26 రాత్రి, బెజవాడ. అని వ్రాయండి.

మార్గము

“కేసి” తరగతి హరిజంటలు కాంపాండు

ఇంజనులు

తనంతట తానే తిరుగు ఎక్స్‌ప్లెన్షను గియర్ తో ఆమర్చబడినది.

వ్యయము చాలా తక్కువ, మెకానిజము చాలసులభము
నడపుటకు చాల సులభము, చాలకాలము పనిచేయును.

క్రాసుకంపాండు “కేసి” తరగతి ఇంజనులు

ఎక్కు, తక్కువ ప్రెషరుగల సిలెండర్లతోను,

రెండువైపుల బెడ్డులతోను మధ్య క్రాంకుషాఫ్టు

ప్లైవిలుతో సహా సప్లైజేయగలము.

కండెన్సింగు ఇంజనులు, వ్యయము తక్కువయుగు

నాన్ కండెన్సింగు ఇంజనుల

సప్లైజేయగలము.

మార్గము సన్ను ఆండు కో, (ఇండియా) లిమిటెడు

ఇంజనీయర్లు - బాయిలరు మేకర్సు

9 సెకండులైనుబీచి

తంజావూరు కోయంబత్తూరు

మదరాసు

బెజవాడ తిరువేంగుళము